

STANISLAUS

ΑΓΑΘΟΝ ΟΥ
ΤΟ ΜΗ ΑΔΙ-
ΚΕΙΝ. ΑΛΛΑ
ΤΟ ΜΗ ΕΓΕ-
ΛΕΙΝ.

GREGLVS

In hoc opere continentur,

Hesiodi ascræi duo libri Georgicon ἔργα
καὶ ἡμέραι, id est opera & dies, saluberrimis
pleni doctrinis,

Catonis Romani moralia instituta.

Tabula Cebetis Thebani miro ingenio,
quæ ad uirtutē pergat, uiam insinuans,
& alia quædam.

Græce & Latine

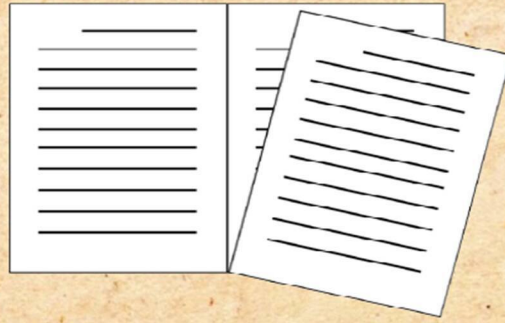
ὁ πίνδαρος ταυτ' ἐπέγραψε.
χαῖρε δῖε ἠβήσας καὶ δῖε τάφου ἀνὰ βολήσας
Ἡσίοδ' ἀνθρώποις μέτρον ἔχωρ σοφίης

ὁ ὀπόμερος ἄκρω
τῆν ἀρετὴν ἐδίδαξε δμῶς Ἐργοκίττα χρυσός
Ἡσίοδος λῶσα δοῖα χρὶ ζόμεν.

Ottomarus Aidos Argentinus.

Eloquio uirtus iuncta, est sapientia phrasi,
Hesiodi monitis, quæ geminata placent

Ioannes Knobloch formulis
excussit, Argentoraci.

W woluminie kolejno współprawne sygnatury:

SD 768 II

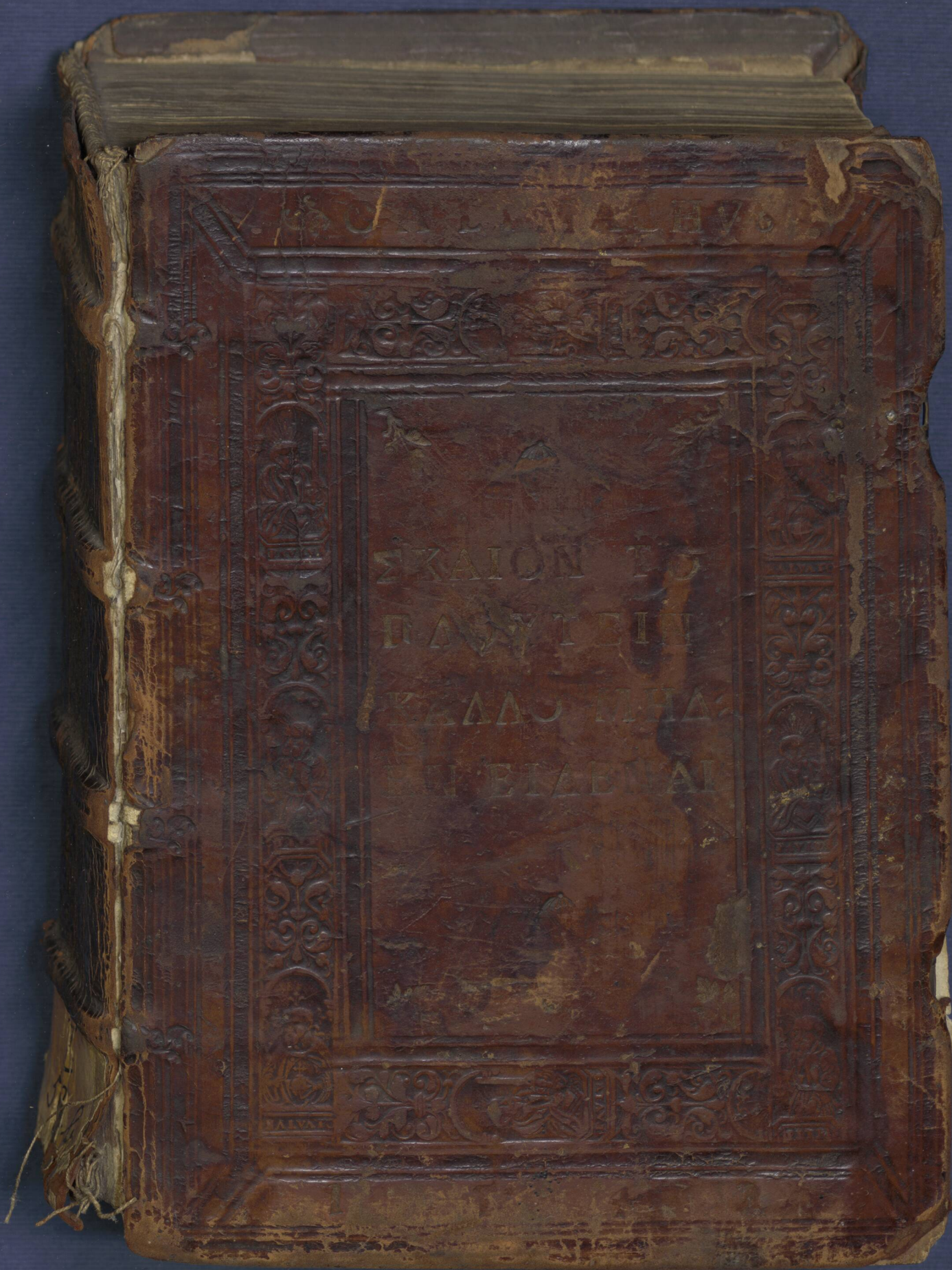
SD 769 II

SD 770 II

SD 771 II

SD 772 II

SD 773 II

Dar Kuratorium Okr. Szk. Poznańskiego.
Z księgozbioru Gimn. im. Marii Magdaleny w Poznaniu.
1930.

In hoc opere continentur,

Hesiodi ascræi duo libri Georgicon ἔργα
καὶ ἡμέραι, id est opera & dies, salubere
rimis plenè doctrinis.

Catonis Romani moralia instituta.

Tabula Ceбетis Thebani miro ingenio,
qua ad uirtutē pergas, uiam insinuans,
& alia quædam.

Græce & Latine

ὁ πίνδαρος ταυτ' ἐπέγραψε.

χαῖρε δῖε ἠβήσας καὶ δῖε τάφου ἀνὰ βολήσας
Ἡσίοδ' ἀνθρώποισι μέτρον ἔχωρ σοφίης

ὁ Ὀμήματος Ἀνδώς

τῆν ἀρετὴν ἐδίδαξεν ὁμῶς Ἐὐαγορήτῃα χρῆσθαι
Ἡσίοδος λῶσα δοῖα χρεὶζόμενοι.

Ottomarus Aidos Argentinus.

Eloquio uirtus iuncta, est sapientia phrasi,
Hesiodi monitis, quæ geminata placent

Ioannes Knoblouch formulis
excusit, Argentoraci.

ΕΣΙΟΔΟΥ ΤΟΥ ΑΣΚΡΑΟΥ ΕΥΓΑ

ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Οὐ σοὶ πιδί κδεμ αοιδῆσι κλειούσαι

Δεῦτε δι' ἐννέωε πε σφέτερον πα

τέρ' ὑμνεῖς σοι.

ὄντε διὰ ε, ο τοὶ ἄνδρες δμζ. ἄφατοῖ

τε φατοίτε

” ἔητοίτ' ἀρξήλοίτε. διὸς μεγάλοιο ἔκκτι.

” ῥῆα μὲν ῥ' ἐβρία, ῥῆα δὲ βριάοντα χαλέπη

” ῥῆα δ' ἀριζήλορ μινύθη, κη ἄδκλор ἀ. ξι.

” ῥῆα δὲ τῖθύνη σκολιόρ καὶ ἀγνήνορ κάρφ,

” ζ ἐνὲ ὑφι βρεμέτης, δὲ ὑπέρτατα δώματα ναίει.

Κλυθι ἰδὼν αἰώντε δίκη δ' ἴθυνε δέμους

τύνη ἐγὼ δέκε πέροη ἐτήτυμα μυθνοαί μνη

ὄυκ ἄρα μῶνορ ἐκρ ἐρίδωρ γένε. ἀλλ' ὡς γαῖαν

ἔισι δύω. τὼν μὲν κερ ἐπαινήσει νοήσας.

ἦ δ' ἐπιμωμητή, διὰ δ' ἀνδρ χα θυμόρ ἔχουσιρ

ἦ μὲν γρ πόλεμόρτε κακόν καὶ δῆριρ ὀφέλλη

Σχετλίη. ὅυτις τύνγε βιλη βροτῆ, ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης

ἄθανάτωρ βουλῆσιρ ἔριν ἡμῶσι βρῆταιρ

τῆρ δ' ἐτέρηρ προτέρηρ μὲν ἐγεῖρατ' νύξ' ἐρε βεννῆ

οῆκ ἐδὲ μιν κροσίδης ὑφίσυγος αἰδέρι ναίωρ

γαῖης τῆρ ῥήζησι καὶ ἀνδράσι, πολλόρ ἀμεῖνω

ἦ τε καὶ ἀπά λαμπρόν περ ὁμῶς ὡς ἔρορ ἐγεῖρε.

ἔις ἔπρδρ ῥ' τίς τε ἰδὼν ἔργοιο χατίζωρ

πλάσι, δὲ πεινύδ' μὲν ἀρό μμηναι, ἦ δ' ἐ φυτεῖαιρ

” ὅϊκόντ' εὐδέσθ'. ζηλοῖ δέ τ' ἐρὼν καὶ γέτωρ.

” ἔις ἄφρονιρ πεινύοντ', ἀεὶ δ' ἰδὼν καὶ βροτοῖσι,

1307665 (V)

1016
H 2709

5. D. 773. II

HESIODI ASCRAEI OPERA
ET DIES.

Vsæ Pierides cantu celebres,

Adeste obsecro, ac explicate mihi ues-

strū per parentem carminibus,

Cuius nam rei gratia, mortales simul

illaudati sint laudatiq;

» Fama insignes, & ignobiles, Iouis magni causa id euenit,

» In promptu em illi ē uires adijcere lāguīdo fortiq; surripe

» Facile equidem illustrem deijcit, & obscurum extollit,

» Proinde sine negotio prauū corrigit, elatumq; deprimīt

» Iupiter altitonans, superni habitator domicili,

Audi inquā cūcta uidens audiensq; iusticię dirige leges,

At mihi liceat Persium fratrem ueris admonere

Qñquidē nō unū est solū certādī genus, qñmo in terris

Gemina sunt, quorū alterū quidē laudat honesta studia

Alterū culpatū ē ac flagitiosū, & hec ī diuersū īpellūt aīm,

Hoc nāq; bellum improbum simul ac rixam auget,

Molestū plane gen⁹ & exosū mortalib⁹, nisi urgeat neces

Dij̄s uolētibus, nā tūc & pugnā paci pferūt atrocē (sitas

Porro alterum illud primū genuit nox caliginosa

Posuitq; ip̄m saturnius celsi sedens coelicola,

In terrā, radicibusq; indidit & hoībus meli⁹ sanemulto

Istud quidē, nam & inertem simul ad opus excitat,

Quum alium quempiā intueretur feriat

Diuitem, Sic em̄ is arandi incitat studio aut plantandi,

» Remq; curat familiarē, amulat em̄ uicinus uicinum.

» Atq; ad rē ampliādā artib⁹ agitat bōa plane pugna mor-
talibus,

καὶ κῆρα μευ εἰς κῆρα μὲν κοτῆε, καὶ τέκτονι τέκτωρ.
καὶ πῶχός πῶχῳ φθονεί. καὶ αἰδοῖς αἰδοῖ
ὧ πέρσῃ. σὺ δὲ ταῦτα πεῶ ζῆνικάτδεο θυμῷ.
μὴ δέ σ' ἐρις κακὸ χῆτος ἀπ' ἔργου θυμὸν ἐρύκοι
νεῖκέ' ὅπι πῆν' οὐτ' ἀγορῆς ἐπακκουδὸν εἶοντα
ὥρῃ γῆρ' ὀλίγη πέλετ' ῥήκωντ' ἀγορέωντε
ὧῖλινι μὴ εἴθ' ἐνδορ' ἐπὶ ετανός κατὰ κήτ'
ὧρ' αἶος, τὸν γαῖα φέρει δὴ μῆτες θ' ἀκτιλῷ.
τοῦ κεκορεσάμεν θ', νείκεα θ' δ' ἥριμ' ὀφέλλοις
κτῆμασ' ἐπ' ἀλλοτρίοις. σοῖ δ' οὐκ ἔλ' δ' εὐπεροῦ εἶσαι
ὧ δ' ἔρδην ἀλλ' αὖθι διακρινώμεθα νείκεθ'
ἀθῆνισι δίκαις αὐτ' ἐκδιδὸς εἰσὶν ἄρισται.
ἥδη μὲν γὰρ κληῖρον ἔδασά μεθα' ἄλλ' ἀπὲ πῶχά
ἄρπαζων ἐφόρεις μέγα κυδ' αἰνῶν βασιλῆας
Δωροφάγους, οἱ τίνδε δίκην ἐδέχσιν δικᾶσαι.
οὐδ' οὐδ' ἴσασιν ὅσω πλεονέχουσιν ὧν τὸν
οὐδ' ὅσων ἐν μαλὰ χῆτε καὶ ἀσφοδ' ἐλφ' μέγ' οὐφας.
κρύψαντες γῆρ' ἔχουσι θεοὶ εἶον ἀνθρώποισι.
ἐκὶ δ' ὡς γάρ κεν καὶ ἐπ' ἡμᾶς ἐργάσασθαι
ὥς ἐκείνους ζῆναι τὸν ἔχθρ' καὶ ἀργὸν εἶοντα
αἰψάκε πικράλιον μὲν ὑπὲρ καπνὸς καταθεῖο,
ἔργα βοῶν δ' ἀπόλοιο καὶ ἡ μίονων ταλαργῶν
ἀλλὰ ζεῦς ἐκρυψε χολωσάμεν θ' φρεσὶν ἥσιν
ὅττι μιν θ' ζαπάτησε προμηθεὺς ἀγκυλομήτης.
τοῦνεκ' ἄρ' ἀνθρώποισιν ἐμήσατο κῆδεα λυγρὰ.
κρύψε δὲ πῶρ, τὸ μὲν αὖθις ἐν πάϊς ἰαπετῖο.
ἐκλεψ' ἀνθρώποισι διὸς πρὸς μὴλόεσσι θ'
ἐν κοίλῳ νάρθηκι λαδῶν διὰ τερπικέραυνον.

„ Figulus sic figulū odit, & faber fabrum,
„ Mendicus mendico inuidet, deinde Poeta Poetæ,
Tu uero Persi, hec tuo fac insideant animo,
Ne pugna qua malī oblectant tibi ab ope animū auocet,
Neu contendas speculator esse fori, iurgiorūq; auditor.
Cura em̄ exigua illi esse debet litium forensium,
Cui non uictus domi annuus reconditur
Suo collectus tpe, at si eū (quē terra edit) cereris fructum
Copiosū possideas, tū forte pugnas, ac rixā augeas licebit
Ex facultatibus alienis, uerū caue denuo per te id fiat,
Qd' olim faciebas, Quin magis iudicio litē dirimamus,
Rectaq; iusticia, Illa em̄ longe optima ex Ioue est,
Proinde diuisa iam hæreditate, tu non pauca
Diripiēdo abstulisti, qbus multū gl'æ adijceres iudiciis
Doni uoracib⁹, nā illi iure negociū suscepant diffiniēdū,
„ Stulti pfecto, ut q nescirēt quāto pster toto dimidiatū,
Quātusue malue sit, aut herbę fructus,
Celauerunt enim dī immortales uictum homines,
Quū sine negocio unius diei labor præstaret olim,
Vt tibi annua essent alimēta, etiamnum ocioso
Mox temonem fumo poteras adhibere,
Opa boum tūc remissa, muliq; laborę patiētes feriabant,
At Iupiter excandescēs abdidit hanc facilitatē, ubi sensit
Se fraude nō mediocri uersuto a Prometheo circūuētū.
Vnde & mortalibus curas exaggerauit tristes,
Occuluit ignem, rursus bonus filius Iapeti
Furtim abstulit cauto Ioui, hominibus restituens
Curua in ferula clam, eo qui fulmine gaudet Ioue,

τοῖς τε χολῶσι χμῖος προσέφη νεφεληγερέτα ξεῖνε
ἰαπετιονίδη πάντων πέρι μήδε αἰδώς,
χαίρεις πῦρ κλέφας, ἔμῃς φρένας ἠπρόπειύσας
σοῖτ' αὐτῷ μέγα πῆμα καὶ ἀνδράσιν ἰασομυίοισι,
τοῖς δ' ἐγὼ ἀντί πυρὸς δώσω κακόν, ὥκερ ἅπαντε
τέρπονται ἢ θυμόν, ἐν κακόν ἀμφογαπῶντες.
ὥς ἔφατ' ἐν δ' ἐγέλασε πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.
ἤφαισος δ' ἐκέλευσε πρὶ κλυτὰρ, ὅττι τάχιστα
γαῖαν ὑδρὸς φύρην ἐν δ' ἀνθρώπου δέμῳ ἀυδίῃ.
καὶ δένος ἀθανάτης δὲ θεῆς εἰς ὧπα εἰσκήρ
πρὸς δεινὰς καλὸν εἶδος ἐπὶ ῥατμ, αὐτὰρ ἄθνην
ἔργα διδασκῆσαι πολυδαίδαλον ἰσὺν ὑφ' αἰῶν,
καὶ χάριν ἀμειχίαι λεφαλῇ χυσιῇ ἀφροδίτῃ.
καὶ πόδον ἀργαλέον, καὶ γμοκόνους μελεδῶνας.
ἐν δὲ δέμῳ κύνεόν τε νόον ἔπι κλοπῇ ἦτορ,
ἔρμειν ἦνογε διάκτορος ἀργυφόντης.
ὥς ἔφατ' οἱ δ' ἐπίθοντο δ' ἰκρονίωνι ἄνακτι
αὐτὰρ ἀδὲκ γαῖης πλάσσει κλυτὰς ἀμειγυῖας
πρὸς δ' ἐν ὧ αἰδοίῃ ἠέ κελον κρονίδεω διαβουλίας.
ζῶσε δὲ ἔκ κόσμῳ σε δεῖα γλαυκῶπις Ἀθήνη.
ἀμφὶ δὲ οἱ χάριτες θεαὶ καὶ πότνια παῖδά
ὥρμους χυσιόους ἔθεσαν χροὶ ἀμφὶ δὲ τήν γε,
ᾧ καλλίκομοι εἴφορ ἄνθεσσι βῆνοισι.
πάντα ἧ οἱ χροὶ κόσμον ἐφίεμμοσε παλλὰς Ἀθήνη
ἐν δ' ἄρα οἱ σῆθεσι διάκτορος ἀργυφόντης
μεύθεσθ' αἶμι λῖους τε λόγους καὶ ἐπὶ κλοπῇ ἦτορ
τεῦξε διὸς βουλῇσι βρυκτύπου. ἐν δ' ἄρα φωνῶν
θῆκε θεῶν κῆρυξ ἐνόμκνε δὲ τιῶν δὲ γυναικῶν.

Ad hunc irā percitus nubecoga Iupiter,
Iapetionides inquit qui cōsiliōꝝ oīmcōsciū haberi,
Gaudes ob id modo qđ ignē surrīpiens mihi imposueri,
Magno certe tui pīus malo, cūctōꝝq; q; futuri sūt poste
Illos enī ego p igne donabo pñicie sua, qua oīes ri,
Auidi se oblectent capitale sibi amplexati malum,
Vt dixit in risum soluitur pater hominūq; deumq;
Vulcano deinde iussit insigni, ut mox
Terram aquā misceat, uocem misturæ humanā addat,
Et robur, facie illa deabus nō cēdat immortalibus,
Virginea plane forma uenusta simul & amabili, quā Pal
Statim opa edoceat uarietate cōspicua tela texere, las
Gratiā capiti adhibeat uenus aurea,
Cæterū tristis illi adsit animus q; curis extenuet corpus,
Mens nō desit fallax assueta dolis,
Quā ut illi ministraret Argicida Mercurio idixit Iupiter
Atq; ubi finierat uerba paruerūt dī regi suo saturnio
Moxq; insignis ille claudus e terra Vulcanus finxit,
Virgineā, pmodū formā, sic enī saturnio uisum fuit,
Cinxit hāc deinde simul ac ornauit glaucis oculis Miner
Circūdant Charites deæ uenerādāq; Pitho, ua,
Monilia aurea collo, illi deinde,
Tempora pulchricoma coronāt floribus uernantibus,
Omne autem forme decus Attica largitur Pallas,
Itaq; pectori, Deorū interpret Argicida indidit,
Dolos ac fallaces uerborū illecebras, rapacem animum,
Formatq; iuxta Iouis imperium graue sonantem uocem
Deorum prece nomen imponens mulieri,

παρδῶ ρημ. ὅλ' πάντες ὀλύμπια δώματ' ἔχουσιτες.
Δῶρορ' ἐδῶρ' ἔσκαμ πῆμ' αὐδράσιμ' ἀλφειῇσι.
αὐτὰρ ἐπὶ δόλορ αὐτῶν ἀμήχανον δ' ἐτέλεσσεν
εἰς ἐπιμηθεία πέμπε πατὴρ κλυτὰ ἄρ' ἐφ' ὄντι
Δῶρορ' ἄγοντα δέωρ' ταχὺν ἄγγελον. οὐδ' ἐπιμηθεύς
ἔφρασάθ' ὥς δι' ἔφη περὶ οὐρανὸν μήποτε Δῶρορ'
δέξασθ'· παρ' ἡνδὲ ὀλυμπίου. ἀλλὰ ποτέ μιν φη
ἔξοπίσω. μή που ἄκακόν θνητοῖσι γένηται
αὐτὰρ ὁ δὲ ξάμεν. ὅτε δ' ἡ κακὴ εἴχ' ἐνόησε.
πρὶν μὲν γὰρ ζώεσκον ἐπὶ χθονὶ φυλλ' ἀνθρώπων
νόσφιρ ἄτερ κακῶν καὶ ἄτερ χαλεπῶν πόνοισι,
νοῦσων τ' ἄργα λείων, αὐτὰρ ἀνδράσι γῆρας ἔδωκα.
ἔκτα δ' ἐν κακότητι βροτοὶ καταγχεσσάσκουσιν.
ἀλλὰ γυνὴ χεῖρεσσι πίθου μέγα πῶμα φελέσσα
ἔσκέδατο, ἀνθρώποισι δ' ἐμήσατο κῆδε λυγρὰ,
μὲν δ' αὐτόθι ἐλπὶς ἐν ἄρ' ἔθηκετοισι δῶμοισι
ἐνδορ' ἐμίμνε πίθου ὑπὲρ χεῖλεσσι. οὐδ' ἐθύραζε
ἔξέπῃ. περὶ δ' ἐμ γὰρ ἐπέμβαλε πῶμα πίθοιο
αἰγιόχου βουλῇσι δῖος νεφεληγερέταο.
ἀλλὰ δὲ μυρία λυγρὰ κατ' ἀνθρώπους ἀλάληται.
πλείη μὲν γὰρ γαῖα κακῶν. πλείη δὲ θάλασσα.
νόσοι δ' ἀνθρώποισιν ἐφ' ἡμέρη, καὶ ἐπὶ νυκτὶ
αὐτόματοι φοιτῶσι κακὰ θνητοῖσι φέρουσαι
σιγῇ, ἐπεὶ φωνῶν δ' ἐξίλετο μνηέτα Ζεὺς. ὥς
οὕτως οὐλοῦντο δῖος νόον δ' ἐξ ἀλέατο,
εἰ δ' ἐδέλφετο πέλοισι ἐγὼ λόγον ἐκκορυφώσω
εἴη καὶ ἐπὶ σελήνῃ. σὺ δ' ἐνὶ φρεσὶ βάλλεο σῆσιν,
ὥς ὁ μὲν γὰρ γάσσει θεοὶ θνητοὶ γ' ἀνθρώποι

Pandora. quādoquidē omnium cælicolarum,
Donis illa referta erat, pestis cūctis q̄bus cōtīgeret mor̄
Deinde ubi tantū Iupiter astum cōfecerat, talibus,
Ad Epimetheū mittit pat̄ Argicidā Mercuriū, (theus
Qui hāc illi dono ferat, nō segnē nūciū, sed neq̄ Epime
Satis p̄spectū habuit qđ illi p̄dixerat frā, ne unq̄ donū
Adcipet ab Ioue olympio, q̄n magis mox remitteret
Retro, ne perniciem hac occasione afferret mortalibus,
„ Ver̄ is accepto dono mox agnouit qđ illi obuēit malū.
Prius em̄ uītam agebat in terris hominū genus,
Sine ullis malis, liberum sane ab infestis laboribus,
Molestisq̄ morbis, nam hęc senect̄a attulit hominibus,
Mox illis simul cū malis omnibus etate ingrauescētibus,
Cæterū mulier manibus magnū urnę dimouēs opculū,
Dispsit quæ inibi cōtinebant̄, hīnc tristes, p̄pinate homi
Sola proinde spes infractum domicilium bus curæ.
Intus manēdo occupat, sub labris urnæ se continēs, neq̄
Euocat, nam prius obiecerat tegmen urnæ foras
Iupiter, qui hoc destinarat nubicoga.
Innumere p̄festo calamitatis humanę seminarium,
Quū multis ex hoc terra malis scateat, nec minus mare,
Ad hęc morbi accidunt mortalibus nocte dieq̄,
Sua nimirū sponte proueniētibus ijs quę exitiū afferūt,
Subq̄ silentio adempta illis uoce a cauto Ioue,
Adeo nihil est quod eius cognitionē subterfugiat,
Quod si lubeat audire tibi, ego sermonē alterę cōtingā,
Belle simul ac diligen̄ differēdo, qđ tu aīo recōdas uelim,
Quēadmodū simul fere p̄gnati sint dii īmortales ac ho/
a v mines

χεύσσοι μὲν πρῶτα γένετο μρόπων ἀνθρώπων
ἀθύναντι ποίησιν ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες.
οἱ μὲν ἐπὶ κρόνου ἥσαν, ἔτ' οὐρανῷ ἐμβαλίνεον.
ὥς θεοὶ Διὶ ζωὴν ἀκνέειν θυμὸν ἔχοντες
νόσφιρ ἄτερε πόνωι καὶ οἰζύος δουρὶ δολιχῷ
γῆρας ἐπ' ἤρ. αἰεὶ δὲ πόδας καὶ χεῖρας ὁμοιοί
τέρποντες δαλίησι κακῶν ἔκτοθεν ἀπάντων.
θνητοὶ δ' ὡς ὕπνω δεδμημένοι. ἐσθλὰ δ' ὅ πάντα
τοῖσι μὲν κρπὸν Διὶ φρενὶ ζείδωρος ἄρουρα
αὐτομάτη πρῶτον τε καὶ ἄφθονον. οἱ δὲ θεοὶ κακοί
ἥσανχοι ἔργα νέμοντο σὺν ἐσθλοῖσι πρῆεσι.
αὐτὰρ ἐπεὶ κεν τοῦτο γένος κατὰ γαῖαν κάλυψεν
τῷ μὲν δαίμονές εἰσι διὸς μεγάλου διὰ βουλὰς,
ἐσθλοὶ ἐπιχθόνιοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.
οἷον φυλάσσουσιν πεδῖνας καὶ χέτλια ἔργα
ἥερα ἐσάμηντοι, πάντη φοιτῶντες ἐπ' αἶαν
πλουτοδόται. καὶ τὸντο γέρας βασιλῆϊον ἔχον
Δεύτερον αὖτε γένος ἦλν χερσὶν ἰσχυρῶν μετόπισθε
ἀργύρεον ποίησιν, ὀλύμπια δώματ' ἔχοντες.
χευσέω ὅτε φυὴν ἐναλίγκιον οὔτε νόημα.
ἀλλ' ἕκαστον μὲν πᾶσις ἔτα πρὸς μητέρι κενεῖ
ἐξέφετ' ἀτάλῳ μέγα νήπεο. ὅσιν οἶκος
ἀλλότῳ ἤθεσσι. ὅς τις μέτρον ἵκοιτο.
παυρίδιον ζώεσκον ὑπὲρ χρόνον ἀλλ' ἔχοντες
ἀφραδίαις, ὕβρις γὰρ ἀτάσθαλον οὐκ ἐδύναντο
ἀλλήλων ἀπέχεσθαι, οὐδ' ἀθανάτους θραπέειν
ἤθελον. οὐδ' ἐρρίμ μακάρων ἱστοῖς ἐπὶ βωμοῖς
ἤθεμις ἀνθρώποισι κατ' ἔθεα. τοὺς μὲν ἔπειτα
Ζεὺς κρονίδης ἔκρυψε χαλκῷ, οὐ τινα ἕμας

Aureū primogenus diuerſi ſermonis hominū
Dij ſuperi formarūt cæleſtibus freti domicilijs,
Et hī qdē ſaturni parebāt impio, q tūc in cælis regnabat
Eratq illis quēadmodū & dijs uita a curis prius libera,
Nullis onerabāt laboribus, nullus mœror nulla triſticia
Aderat ſenectuti, æq̃le ſp̃ robur man⁹ habebāt ac pedes,
Conuiuia illis grata, om̃ibus iracundi malis,
Mors illos adoriebāt, ueluti ſomno ſup̃ſſos, bona ſimul
Illis erāt, fruges, p̃duxit gleba fertilis, om̃ia
Sp̃ote ſua plurimas, nulla ijs inuidia, uolūtas eadē oib⁹
Feriati ab opere fruebant ſimul bonis q̃ plurimis,
Deinde ubi genus hoc terra abſcondit,
Numina mox facti, ſic em̃ Ioui uiſum erat,
In bonos cuſtodes hominū ſuper terrā deſtinati,
Obſeruant quæ ab illis recte ac perperā geruntur,
Veſtiunt autē aere, & paſſim errantes per terras,
Opes largiebant, idq̃ illis regiū erat munus,
Secūdū rurſus gen⁹ multo deteri⁹ p̃mo, poſtea
Argenteum fecerūt Dij olympum incolentes
Aureo, nec forma ſimile, nec mente,
Sed centū puer annis pone priam matrem
Alebat creſcens, diu rudis domi,
At ubi pubertatem attigit, iam adultus
Puſillum temporis uiuebāt doloribus referti ſimul ac
Stolidi, ab iniurijs nequibant
Sibi t̃pare, q̃s mutuo in ſe exercebāt, deorū cultū
Aſp̃nabant, nulla diuorū altaribus adhibere ſacrificia,
Fas erat illoꝝ hoīm ritu, uerū poſtea q̃ & iſtos
Iupiter Saturnius terra iratus cōtexit ob reuerentiam

δοκ' ἐδίδουμ μακάρεσσι θεοῖς· οἳ δ' Ὀλύμπῳ ἔχουσιν·
αὐτὰρ ἐπεὶ κῆ τοῦτ' το γένος κατὰ γαῖα κάλυψε,
τοῖ μὲν ὑποχθόνιοι μάκαρες θνητοὶ καλέοντῃ
Δεῦτεροι· ἀλλ' ἔμπης ἱμὴ καὶ τοῖσιν ὀπηδῆ.
Ζεὺς δὲ πατὴρ ἔϊτομ' ἄλλογένος μδρόπων ἀνθρώπων
χάλκῳ ποικίλ' ἀργυρῶ ἐνδερ' ὅμοιοι
ἐκμελιᾶν, θνόντε κῆ ὄμβριμον, οῖσιν ἄρνος
ἔργ' ἐμελεσεν ὄντα καὶ ὕβριες· οὐδ' ἐλ' σῆτορ
ἴδιον· ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρτερόφρονα θυμόν·
ἄπλαιοι, μεγάλη δὲ βίη· ἔχ' ἄπῃ,
ἔξ ὥμων ἐπέφυκον ἐπὶ σιθροῖς μελέεσσιν·
τοῖς δ' ἦν χάλκεα μὲν πύχια· χάλκεοι δὲ πῶδοι·
χαλκῶ δ' ἐργάζοντο· μέλας δ' οὐκ ἔσκε σίδηρος,
ἔ τοι μὲν χεῖρας ἐν ἡσφετέρῃσι δαμνίτις
βῆσαν· ἐς εὐρώσντα δόμον κρυδοῦ αἶδαο.
νῶν μοι· δάνατος δὲ κῆ ἐκπάγλους πῆρ' εἶοντα
ἔιλε μέλας· λαμπρόν δ' ἔλιπον φάος ἡλίοιο·
αὐτὰρ, ἐπεὶ καὶ τ' οὗτο γένος κῆ γαῖα κάλυψε,
αὐδὶς ἑπ' ἄλλο τέτρωτο ἐπὶ χθονὶ πρυλοβοτείρῃ,
Ζεὺς κρονίδης ἤρῃσε δικαιότερον καὶ ἄρσιν
ἀνδρῶν ἡρώων θεῶν γένος· οἳ καλέονται
ἡμίθεοι, πρὸς ἑρῇ γενεῇ κατ' ἀπείρωνα γαῖαν·
ἔ τούε μὲν πόλεμόσε κακὸς καὶ φύλοπις ἀνὴρ
τούε μὲν, ἐφ' ἑπ' ἀπύλῳ θήσῃ καδμηκίδι γαίῃ
ᾧλεσε μδναμνύς μῆλων· ἐνὲ κ' οἰδ' ἰπὸ δαο
τούε δὲ κῆ σὺν ἡέσσιν ὑπὲρ μέγα λαῶν τμα θαλάσσης
εἰς τρὸϊκὴν ἀγαγών, ἐλένης ἐνὲ κ' ἡνύκμοιο·
ἔμθ' ἡτο μὲν, θαρσύνε τέλος ἀμφικάλυψε

Dīs beatis negatam, qui olympum obtinent,
Sed ubi & genus hoc terris est abdūtum
Quod & ipsum in terris beatorū mortaliū nomen
Secundū accepit, honore suo & illos sequente,

Iupiter parēs tertiū genus aliud uarij fermōis hoīm
Aeneū fecit, ab argēteo sane oīno dissimile (tē illis
Vt puta ex arboribꝫ, durū certe atqꝫ horrēdū, Martis au
Opa curæ erāt luctuosa ad īiurias, p̄mptis, Cibū nō
Capiebant, quippe adamantino robustoqꝫ aīo præditi
Et deformes, magna illis uiolentiā, manusqꝫ ītractabiles
Ex humeris prominebāt, rigida prorsus membra
Aerea gestabāt arma, ærea illis domicilia,
Aes exercebant, nondū enim ferri erat usus
Et illi quidem suis ipsimet manibus domiti
Descenderūt in caliginosam horridi Ditis domum
Infames, nam mors eos etiānum terrificos
Abstulit atra, splendidū solis lumen relinquentes.
Sed postqꝫ & istud genus terra abscondit.

Rursus & aliud quartū in terra multoqꝫ altrice
Iupiter saturnius fecit, iustius certe & omniū melius
Virorū sane Heroum ac Deorū genus, qui uocant
Semidei, priorī generi per omnē terrā confines,
Nam & illos bellum exitiale grauisqꝫ pugna
Apud Thebas urbē septē portarū terrā Cadmo subditā
Perdidit pugnantes, ob opes Oedipi,
Deniqꝫ & illos in nauibus per ingentes maris fluctus
Troiam nauigantes duces, comptæ Helenæ gratia
Ibi mortis terminus cōphendens oppressit,

ἐνθ' ἡρώων, θανάτῳ τέλος ἀμφεκάλυψε.
 τοῖς δὲ δ' ἤχ' ἀνθρώπων βίῳ τῷ ὀϊζυόπασσας
 Ζεὺς κρονίδης κατένασσε πατὴρ ἐς πείρατα γαίης·
 καὶ τοῖ μὲν ναίουσιν ἀκηδέα θυμὸν ἔχοντες
 ἐν μακάρων νήσοισι, παρὼν κενὸν βαθυδὴρ κη
 ὄλβιοι ἦρωες, τοῖσι μελιδέα κῆπ' οὔρι
 τρεῖς τῷ ἔπουσάλλοντα φέρεε Ζεῖδωρος ἄρ' ἔρα·
 μή κ' ἐπεὶ τ' ὠφελον ἔγωγ' ἐμπίθοισι μετ' εἶναι
 ἀνδράσι, ἀλλ' ἢ πρότερον θανέειν ἢ ἔπειτα γενέσθαι,
 νῦν δὲ δὴ γένος ὅστι σιδήρεον, οὐδ' ἐπ' ἡμαρ
 παύσονται καμάρου καὶ οἰζύος, οὐδέ τι νύκτωρ
 φθαρόμενοι, χαλεπὰς δὲ θεοὶ δώσωσι μρίμνας
 ἀλλ' ἐμπης καὶ τοῖσι μεμῖξεται ἑσθλὰ κακοῖσιν.
 Ζεὺς δ' οὐ λέσει καὶ τῷ τ' γένειος μρόπων ἀνθρώπων
 οὐτ' ἀνγνόμενοι πλίσκρόταφοι τελέδωσιν·
 οὐδέ πατὴρ παίδεσσι ὁμοῖος, οὐδέ τι παῖδες,
 οὐδέ ξῆνος ξινοδόκῳ καὶ ἑταίρος ἑταίρῳ,
 οὐδέ κασίγνητος φίλος ἕσσεται ὥσ' ὁ πάρος περ.
 οἶψα δὲ γηράσκοντας ἀτιμῆσουσι τοκῆες.
 μέμφοντ' δ' ἄρα πλὴν χαλεπῶς βάζοντες ἐπεί εἰσι
 σχετλίοι, οὐδέ θεῶν ὅτιρ' εἰδότες, οὐδέ μιν οἷγε
 γκράντεσι τοκῆσιν ἀνθεπὶ ἥρια δοῖεν.
 κτερόν κ' αἰετὸς δ' ἔπερον πόλιν δ' ἑλασπὰ ξίφ',
 οὐδέ τις ἐυόρκου χάρις ἕσσεται, οὔτε δίκαιος,
 οὔτ' ἀγαθός, ὅσ' ἄλλοι δὲ καὶ ῥέκτις καὶ ὕβρις
 ἀνέρας ἀτιμῆσουσι, δίκη δ' ἐμ' ἑρσὶ καὶ αἰδῶς
 οὐκ ἔσται, βλάψῃ δ' ὀκακός τ' ἄρειονα φῶτα,
 μύθοισι σχολιοῖς ῥέπ' ὀρκον, ἐπὶ δ' ἔσται.

Ibi mortis terminus comprehendens oppressit.
Porro ihs humanum tribuit uictum ac ritum
Iupiter Saturnus, locū destinās ī extremis terrę finibus
Illic enim habitantes ocioso agunt animo
In beatorum insulis ad litus alti oceanī,
Beati sunt utiq; heroes, quibus suauissimū fructum
Ter quotannis uernans profert fœcunda tellus
Vtinam & mihi non cum quinto nasci contigisset
Hominū genere, sed uel prius mori, aut postea gigni.
Nunc enim genus est ferreum quod neq; diu
„ Quietem agit a labore ac erumnis nec noctu,
„ Quibus frangitur, molestas dijs præbētibus curas
„ Sed & in hoc genere bona malis permixta sunt,
Quod & ipsum delebit genus hominū Iupiter
Postq; breui tempore cani effecti sunt,
Neq; pater filijs fuerit similis, neq; huic nati,
Neq; hospes hospitem, socius nec socium
Nec uero frater alium diliget ut paulo ante,
Præpropere senescentes dehonestabuntur parentes
Accusantibus illos molestis probris atq; conuiitijs
Non minus infelicibus liberis, deorum curæ nescijs, nihil
Senibus parentibus alimentī præstantes
Iusta manu, alterius urbem alter uastabit
Nulla iurisiurandi gratia aut iusticiæ respectus erit
Boniq; quin magis scelerum artifex atq; contumeliæ
In precio erit uir, iusticiæ autem pudorisq; manus
Vacuę sūt, cū passim flagitiosus struat insidias uito optio
Verbis improbis impetēdo quod iuramento firmet,

374 Θ δ' ἀνθρώποισιν οἷζυροῖσιν ἄπασι
 Δυσκίλαδ' ἑκατόχ' ἔσθ' ὁ μὲν τήσ' ἐκσυγ' ὤπ' ὦ
 καὶ τότε δὴ πρὸς ὄλυμπερ' ἀπ' ἡρόνος ἔγρυο δέκας,
 λυκοῖσιν φ' ἔεσι καλυφαμένην χροά καλόν,
 ἀθανάτων μετὰ φύλον ἴσ' ἡσολιπὸν τ' ἀνθρώπων
 αἰδώς κ' ἠνέμεσις. τὰ δὲ λείπετ' ἄλγεα λυγρὰ
 θνητοῖς ἀνθρώποισι κακὰ δ' οὐκ ἔασετ' ἄλκη.
 μὲν δ' αἶνον ἐάσι λεῦσ' ἔρεω φρονέουσι τ' αὐτοῖς.
 ὦ δ' ἴρηξ προσέειπερ' ἀκρόνα ποικιλόδαρον.
 ἦ μὲν μάλ' ἐννεφέεσι φέρωμ' ὀνύχεσσιν μεμ' ὤσας
 ἦ δ' ἐλὼμ' ἐναμ' ἡτοῖσι περὶ μύλῃ ἀμφοῖν ὄνυχεσσιν,
 μύρετο τήνδ' ὄγ' ἐπικρατέως πρὸς μὲν δ' οὐκ ἔειπε
 Δαιμονίη, τί λείλακας. ἔχ' ἰνύσε ποταλὸν ἄρ' ἔω
 τῇ δ' ἔεις ἥ σ' ἂν ἐγώ περ' ἄγω κ' ἄοιδόν ἐδ' ὅσων
 Δαῖπνον δ' αἰκ' ἐδέλω ποιήσω μακρὰ μεθήσω.
 ἄφρων δ' ὅς κ' ἐδέλοι πρὸς κρείσσονας ἀνὰ φρεσίν
 νίκης τε σέρετ'. πρὸς τὰ ἴχεσιρ' ἄλγεα πάχ' ἰ
 ὥς ἐφατ' ὠκυπέτης ἴρηξ ταυσιππῆς Θ' ὄρνισ.
 ὦ πέρσ' σὺ δ' ἄκ' ἐς δίκης, μή δ' ὕβριρ' ὀφείλλει.
 ὕβρις γάρ τε κακὴ δ' ἡλῶ ἐροῖτο. οὐδὲ μὲν ἐδ' ὅλως
 ρήϊδ' ὡς φρέσιν δύναται ἐξυθὶ δ' ἰδ' ἄν' ὦ.
 ἐγκύσας ἄτησιν ὁδὸς δ' ἐτέρη περὶ ἐλθ' ἡ
 κρείσσων ἐς ἀδικαῖα. δίκη δ' ὕπερ' ὕβρις Θ' ἴχ' ἰ
 ἐς τέλος θ' ἐλθ' ὅσα παθὼν δ' ἐπ' ἡνίπ' ὦ ἐγνω
 αὐτίκα γὰρ τρέχ' ὅσ' ἡ ἀμασκολιπὸς δίκησιν.
 ὦ δὲ δίκης ῥόδ' ὦ ἐλκομένης ἢ ἀνδ' ἐρεῖ ἄγασ
 Δωροφάγ' ἰσκολιπὸς δὲ δίκης κρῖν' ὡς δέμισας
 ἦ δ' ἐπετα κλαίουσα πόλιν τε τ' ἰδ' ἡ λαῶν

Porro inuidia cunctis mortalibus calamitosis
 Obstrepens, mali auida sequetur odiosa,
 Tunc in coelum a terra circumfusa
 Candido amictu uelati membra pulchra,
 Dij immortales ab hoc genere migrabunt relictis hoibus
 Pudor, iustaq; reprehensio, dimissis piter erūnis dolorib; q;
 Mortalib; hoibus, aduersus malū nō suppetēte robore,
 Iam acerbe forte iudicibus loquor, qui & sibi sapiunt,
 Accipiter affatur Lusciniā uario cantu argutam,
 Quā in sublimi nubiu sūmitate ferebat prēsam unguib;
 Quae & unguulis transfixa misere
 Plorabat, ad hanc raptor horrēda uoce sic inquit,
 Quid exclamas misera, a multo q; tu sis fortiore detēta,
 Huc ad sis quo ego te ducā suauē licet usq; canas
 Coena tñ mihi futura es ubi uoluerō, aut certe dimitter
 » Desipit autē quisq; cū potioribus cōferre audet pedem.
 » Frustrabit eū uictoria, dolori sūp & ignominie exposit;
 Sic fat⁹ celerī uolatu accipiter alas explicat,
 » At tu iusticiam audi Perse, neq; uiolentiā rem agas.
 » Pernitiosa enim est illa mortalibus, neq; uir bonus
 » Facile hanc ulli inferre potest, sed potius grauatur,
 » Atq; si casu ei id accidat mox dānat factū, alia est uia ue
 » Mlto melior ad iusticiā, æqtas plane iurię uictrix (niēdi,
 » Vbi ad finē puenerit, nā & stult⁹ sapit postq; pēas dedit,
 Extēplo autē deierant iniqui iudices,
 » Iusticiāq; impetu quodam rapitur quo uiri ducunt
 » Dona deglutientes, iniquis iudicia tractādo legibus.
 Sequit aut hae lachrymās urbē locūq; eiusmōi populi,
b

ἦ ἔρα εἰσαμύλην· κακὸν ἀνθρώποισι φέρουσα,
οἳ τέμνῃ θ' ἐλάουσι καὶ οὐκ ἰθὺν ἔνυμαρ.
οἳ δὲ δίκης ξείνοισι τ' ἐνδήμοισι διδοῦσι
θείας τ' μηδὲ πρὸς ἐκβαίνουσι δικάμους,
τοῖσι τέθλε πόλις· λαοὶ δ' ἐνδεῦσι καὶ αὐτῇ
εἰρήνη δ' ἀνὰ γῆν κουροτρόφος· οὐδέ ποτ' αὐτοῖς
ἀργαλέον πόλεμον τεκμαίρεται· εὐρύοπα Ζεὺς.
οὐδέ ποτ' ἰθὺ δίκῃσι μετ' ἀνδράσι λιμός· ὁ πόδες.
οὐδ' ἀπὸ θαλίσσης δὲ μεμνηλότε' ἔργα νέμονται.
τοῖσι φέρει μὲν γαῖα πολὺν εἶον· οὐρεσι δ' ὄρεα.
ἄκρι μὲν τε φέρει βαλάνους· μέσῃ δὲ μελίσσας
εἰρο πόκοι· Δοῖες μάλλοισι καταεξερίθασι.
τίκτουσι δὲ γυναῖκες εὐκότα τέκνα γονεῦσιν.
θάλλουσι δ' ἀγαθοῖσι διαμπερές, ὃ δ' ἐπὶ νηῶν
νεύουσιν, καὶ γὰρ δὲ φέρει Ζεῖδωρος ἄρουρα.
οἳ δ' ὕβρισι μέμλε κακὴ καὶ χέτλια ἔργα,
τοῖς δὲ δίκῃ κρονίδης τεκμαίρεται· εὐρύοπα Ζεὺς
» πολλὰ καὶ καὶ ξύμπασα πόλις κακὸν ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ
» ὅσις ἀλίσχαινε, καὶ ἀτάσθαλα μηχανάαται.
» τοῖσι Δουρνόεω μέγ' ἐπήγαγε πῆμα κρονίω,
» λιμός· ὁ μὲν τ' λοιμός· ἀποφθινύθουσι δὲ λαοί.
» οὐδὲ γυναῖκες τίκτουσιν· μινύθουσι δ' ὅκοι
» ζηνὸς φρασμοσύνησι Ὀλυμπίου, ἄλλοτε δ' αὖτε
» ἢ τῶν γεσσαντῶν· εὐρὺν ἀπώλεσιν ἢ ὅγε τείχος.
» ἢ νέας ἐν πόντῳ κρουίδης ἀπ' τῶν αὐτῶν,
» βασιλῆες, ὃ μῆδ' ἐκ καταφρέζετο τ' αὐτοῖ
» τήνδε δίκῃ· ἐγγὺς γὰρ ἐν ἀνθρώποισιν εἶοι τις
» ἀδάναρτι λένουσιν, ὅσοι σκολιῇσι δίκῃσι

Aere uestita, perniciem hominibus afferens,
Qui eam expellunt, æquitatem non ministrantes,
Quo cōtra q̄ iusticiā aduenis, ciuibꝯq̄ emetiuntur,
Ex æquo, haudquaq̄ præuaricando phas, iustumq̄
Illis urbs est uernātissima, populus in ea floret,
Pax in terris agitur, iuuenū nutrit, nequaq̄ iplis
Aduersum Iupiter bellum præparat altitonans,
Neq̄ uero iustos uiros pestilens fatum insequitur,
Aut damnū ullum, sed conuiujs curato opere pascūtur,
Tellus illis uictum uberem profert, montanæ quercus,
In summo producunt glandes, medio apes continent,
Tonsile pecus lanis oneratur.

Similē edunt partum fœminæ patribus.

Germinant autē campi bona oibꝯ, neq̄ in pupi ut

Nauigent opus est, fructū ferēte fœcunda tellure,

Atq̄ curāt uiolentiā iuris scelera atq̄ flagitia

Illis ultionem parat late sonans Iupiter.

„ Sæpe enim uniuersa urbs unius luit noxam

„ Sceleratī, prauaq̄ machinantīs.

„ Hinc enim ultrices e cœlo Iouis plagæ,

„ Fames simul ac lues pestilens plæbem confringens

Fœminæ steriles, ita ut inanes reddantur ædes

Iouis olympij nutu, aliquando enim usu uenit,

Ut iustorū grā latū pdiderit exercitū, aut muros subuer

Saturnius nauesue in mari, q̄ in illos aīaduertat. (terit,

Vos itaq̄ iudices pensate animo,

„ Ultrices pœnas, non enim longe ab hoībus absunt

„ Dī spectatores flagitiorū, atq̄ causarum,

b ij

- 22 ἀλλήλους ἔριβουσὶ θεῶν ὅππῃ δὲ ἀλέγοντες.
 ἔρις γὰρ μύριοι εἰσὶν ἐπὶ χθονὶ περὶ λυσοτέρῃ
 ἀθάνατον ἰκνύουσιν φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.
 οἷον φυλάσσουσιν τε δίκας ὅτι χέτλια ἔργα
 ἡέρα ἐσόμενοι. πάντες φοιτῶντες ἐπ' αἶαν.
 ἡδὲ τε πρὸ θένος ὅστι δίκηδός ἐκγεγάηα.
 κυδνήται δ' οἴηθε τοῖς, οἱ ὅλμπου ἔχουσιν
 καὶ ἔρπον' ἅρ' τίσμι βλάπῃ σκολιῶς ὀνοτάζον
 αὐτίκα παρ' οἷ παρ' ἐκαστομύνη κρονίωρι,
 γρηύετ'. ἀνθρώπων ἀδικορ νόον ὁφθαλπίσῃ
 Δῆμος ἀτασθαλίας βασιλῆων, οἱ λυγρὰ νοεῖντες
 ἄλλῃ πρὸ κλίνης δίκας σκολιῶς ἐνέποντες.
 ταῦτα φυλάσσοντες βασιλῆες ἰθύνετε μύθεα
 Δωροφάγοι, σκολιῶν ἢ δικῶν ἐπιπαγχαλάθεσθε
 23 ὃ ἰαυθὲρ κακὰ πύχεϊ ἀνὴρ, ἄλλω κακὰ τεύχεω
 24 ἢ δὲ κακὴ βουλὴ θεῶν βουλεύσων καί σῃ.
 25 πάντα ἰδὼν διός ὀφθαλμός καὶ πάντα νοήσας.
 26 καὶ νῦν πάσ' ἀνέθελκ' ἐπιδέρεται. οὐδέ ἐ' λήθη.
 οἷον δ' ἡμῶν τήνδε δίκην πόλις ἐν τῷ ἔργῳ.
 νῦν δ' ἐγὼ μή τ' αὐτὸς ἐν ἀνθρώποισι δίκαιος
 εἶην μήτ' ἔμενος ἦρος ἐπὶ κακῶν ἀνδρῶν δίκαιον
 ἐμμεναί. μεῖζων γὰρ δίκην ἀδικώτερος ἔξει.
 ἀλλὰ τά γ' οὐ ποῖοι παρὰ πλεῖν δίκαιον περικέραννον
 ὅπερ σῇ. σὺ δὲ ταῦτα μετὰ φρεσὶ βάλλοσσι
 καίνυ δίκης ἐπάκχε, βίης δ' ἐπιλήθεο πᾶμπαρ
 27 τόρ δὲ πρὸ ἀνθρώποισι νόμον διέταξε κρονίωρι.
 28 ἰχθύσι μὲν καὶ θηρσὶ ὅσων οἷς πεπεποιητοῖς
 29 ἔοικεν ἀλλήλους, ἐπὶ οὐδὲν ὅστις ἐπ' αὐτοῖς.

„ Quibus mutuo se exercēt deorū respectū nō agentes,
Innumerī enim sunt in terra multorum altrice.

Dij Iouis, custodes mortalium,

Qui diligēter obseruāt quicquid iuste agas aut perperam,

Aere uestiti, passim uagabundi per terram,

Virgo autem est iusticia ex Ioue progenerata,

Clara ac uerenda in deorū cœtu olympo fruentiū,

Quam si quis inique offendit, illa lachrymans,

Ocyus Ioui parenti assidens Saturnio,

Queritur iniquā hominū mentem, donec iurat,

Pp̄lus peruerfos iudiciū mores q̄ corruptū iudiciū arre-

Alio inclinānt, pœnas prauē decernendo.

cio

Hæc obseruate iudices, ac dirigite edicta,

Qui dona uoratis, iniquas non ferte sententias

„ Sibi enim noxius est quisquis aliū cladem affert,

„ Malum deniq̄ consiliū ipsi suo pessimū est consultori,

„ Quandoquidē cuncta uidet dei oculus, omnia nouit,

„ Dūmodo lubeat ea intueri, nec quicquid sane illū latuerit,

Qui & q̄liter in urbe a plæbe āplexet, iusticia cōptū ha-

Cæterū neq̄ ego hoc tpe in hoīm cœtu iust⁹ unquē, bet,

Fuissem aut q̄ ex me nat⁹ ē fili⁹, postq̄ suo malo uir iust⁹

Est, si maiores nō posthac sint habituri pœnas iniqui.

Vix em̄ aliū spauerim hæc fieri q̄ iuuito Ioueq̄ fulmiē gau-

Tu autem Per si hæc in mentem reconde tuam,

der,

Iusticiæ intendens, sisq̄ prorsus uiolentiæ ignarus.

„ Nam hanc hominibus legem tulit Saturnius Iupiter

„ Quum pisces feræq̄, ac aues uolucres

„ Mutuo se deuorent. eoq̄ iusticia plane careant,

b

ij

22. οὐθ' ὥποιος δ' ἐδωκε δίκην· ἢ πολλὰν ἀρίστην
 γίνετ'· εἰ γάρ τις κ' ἐθέλει τὰ δίκαια ἀργυρεύειν
 γινώσκων, ὅθι μὴ τόλμων διδοί' εὐρύσπα ζεύς
 ὃς δέ κε μύτις ἦσιν ἐκὼν ἐπίορκον ὁμόσας
 φεύσει αἶψ'· δὲ δίκημ βλάφας, νύκτορ ἀάσθη.
 τὸ δ' ἐπ' αὖτε μαυροτέρη γενεῇ μετόπισθε λείλει πᾶσα.
 ἀνδρὺς δ' εὐόρκου γενεῇ μετόπισθε ἀμείνων.
 σοὶ δ' ἐγὼ ἐδάχα νόεωρ ἐρέω μέγα νήπιε πέрсκη.
 23. πλὴν μὲντοι κακόητης Ὀϊλαδὸρ ὄξρι ἐλεῶν
 24. ξηιδίως, ὃ λίγη μὲν ὀδὸς μάλα δ' ἐγγύθι ναΐα.
 25. φη δ' Ἀρετῆς ἰδρώτα θεοὶ πρσωάροιθερ' ἐβηκαν
 26. ἀθάνατοι, μακρόδες δὲ καὶ ὄρθιοι δίμοις ἐπ' αὐτήν
 27. καὶ ἔκχεον τοπρῶτερ, ἐπήρ δ' εἰς ἄκρον ἵκηται.
 28. ξηιδίην δ' ἡπειταπέλει χαλεπή περ ἐστία.
 29. ὄντος μὲν πανάριστος, ὃς αὖτε πάντα νοήσει
 30. φρασάμεν, τὰ δ' ἔπειτα Ὀϊσεύος ἦσιν ἀμείνων.
 31. ἐωλόδες δ' αὖτε καὶ κῆνος, ὃς ἔνθα πόνητάπηται.
 32. ὃς δέ κε μή τι αὖτε νοήσῃ, μητ' ἄλλω ἀκούων
 33. ἐρθυμῷ βάλλεται, ὃ δ' αὖτ' ἀρχηγός ἀνήρ.
 ἀλλὰ σὺν γῆμετέρας μεμνήμεν, αἶμα δ' ἐφετμήες,
 ἐργάζετο πέрсκηϊον γένος, ὃ φράσσαλιμός
 ἐχθαίρη. Οὐδέ τίς ἐσέφεανος δημήτηρ
 αἰδοίη, βιότου δ' ἐπεὶ πίμπλησι καλήϊη
 34. λιμός γάρ τοι πάμπαν ἀεργῷ σύμφορος ἀνδρῶν,
 35. τῷδε θεοὶ νεμεσῶσι καὶ ἄνθρωποι, ὅσοι κε ἀεργῶς
 36. ζώνκη φήνεσι κοθύροισι ἱκέλος ὀρμήρ;
 37. οὔτε μελίσσάωρ κάματρ' τρυχαστὴν ἀργού'
 38. ἑσόντες, σοὶ δ' ἐργα θέλω ἔσωμέ' ἕστα κοσμήειν

- „ Quo cōtra hoīb⁹ tradidit iusticiā q̄ lōge oīm melior illis,
 Contigit. nā quisquis in animū induxerit iusta docere
 Ad hęc instructus, beata feret prēmia a late sonāte Ioue,
 Atq̄ promptus ad ferendū testimoniū, iurjurādū p̄stās,
 Fraudē admittit, iusticiā offendēs, is sī malo irremedia
 Illi nāq̄ obscura natoꝝ relinquet posteritas, (bīlī ledit,
 Viro iusto ac pio cōtra ī poster⁹ genere surgēte clariore
 Deniq̄ tibi Perse īspiētī ego, p̄dā q̄ cognita habeo bōa.
- „ Pessima em̄ sic obuia sunt ut simul ea apprehendere
 „ Facile sit, breuis em̄ ad hęc uia est q̄ nūq̄ nō p̄sto sunt,
 „ Ceterum sudorem uirtuti praposerunt dīj
 „ Immortales, ad hanc in longum porrecta ducit uia,
 „ Et aspera primū, dehinc ubi ad ardua uentum est,
 „ Facilis admodū fit quæ prius rīgebat,
 „ Omniū autē is est longe optimus q̄ ex sese cūcta nouit,
 „ Prospiciēs ex fine quæ sint meliora,
 „ Rursus & is bonus est qui paret recta monenti,
 „ At qui ex se nō sapit, nec aliorum monita.
 „ Toto animo complectit̄, inutilis certe hic uir est,
 Deniq̄ tu praeceptorū nostrorū iugiter memor,
 Opus exerceas generose Perse dum tibi fames,
 Insidias tendit, amet te seruo insignis Ceres
 Alma. uictu domū implentem,
- „ Fames enim prorsus segnī calamitosa est uiro,
 „ Dīq̄ simul infensi sunt, atq̄ homines ignauo, qui
 „ Fucis, similis est spicula celantibus, atq̄ impetu quodā,
 „ In apum laborem irruētibus quē mox cōsumāt desides,
 „ Ac deuorent, grati autē sint tibi labores q̄s ornat medio
- b iij crītas

ὥς κέ τοι ὤραυς βίοντο πλήθυσί τε καὶ
ἔξ ἔργων ἄνδρες πολὺ μῆλοί τ' ἀφνειοί τε.
καὶ τ' ἐργαζόμενοι πολὺ φίλοισι θανάτοισιν
ἔσσεαι, ἡ δὲ βροτοῖς μάλα γὰρ συγέουσιν ἄδ' ἄνδρες.
ἔργον δ' οὐδέ μιν ὄνειδος, ἀδ' ἄνδρες τ' ὄνειδος.
εἰ δέ κεν ἐργάζῃ, τάχασε ζῆλώσει κ' ἄδ' ἄνδρες
πλουτεῖν ντα. πλὺτῳ ἄρετὴ καὶ κῆδος ὁππότε.
δαίμονι δοῖος ἔκοδα. τὸ ἐργάζεσθαι ἄμεινον
εἰ κεν ἀπ' ἄλλοι τρώων κτεάνων ἀεσίφρονα θυμὸν
εἰς ἔργον τρέφας μελετᾷς βίου ὥστε κελεύω,
αἰδώς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημένον ἄνδρα κομίζει.
αἰδώς, ἡ τ' ἄνδρας μέγα σίνετ' ἡ δ' οὐκ ἔστι.
αἰδώς τοι πρὸς ἀνολβίῃ. θάρσος δὲ πρὸς ὄλβῳ.
χρημάτων δούχ' ἀρπακτα, θεοσδοτα πολλὰ μ' ἀμείνω
εἰ γάρ τις καὶ χερσὶ βίῃ μέγα μ' ὄλβον ἔλκῃ,
ἡ ὅ γ' ἀπὸ γλώσσης λήσεται οἷα πολλὰ
γίνεται. εὐτάρ δὴ κέρδος νόον δ' ἀπατήσῃ
ἀρθρώσω. αἰδὼ δὲ τ' ἀναδείκνυται παρὰ,
ξεία τέ μιν μαυρῶσι θεοί. μινύθουσι δ' οἱ
ἀνέρι τῷ. παῦρον δὲ τ' ἐπὶ χρόνον ὄλβος ὁππότε.
ἴσον δ' ὅς θ' ἰκέτηρ ὅς ξένον κακὸν ἔρξαι.
ὅς κεν ἀσπληνὸς εἶναι ἀνὰ δέ μιν βαίνοισι,
κρυπταδίνης εὐνῆς ἀλόχῃς πρὸς ἀνείρεα φέζω
ὅς κεν ἀφραδίνης ἀλιταίνεταί ποτε φανὰ τέκνα
ὅς κεν γυνὴ γέροντα κακῶ ἐπὶ γήραος οὐδ' ὦ
νεκρῶν, χαλεποῖσι καὶ παρ' ὀμνύουσιν ἐπέεσσιν,
ὥς δ' ἡνίοχος αὐτὸς ἀγαθέτ' ἐς δὲ πελὺς τῇ
ἔργων ἀντ' ἀδίκων χαλεπὴν ἐπέθηκερ ἀμοιβήν.

Quo tempestiuo uictu tibi impleatur domus
 Vbertas, pueniat pecoris, nā & ip̄m hoc opa hoīm euēit
 „ Vtq; occupatus impēdio charior dijs īmortalibus
 „ Habearis, & hoībus, q̄b⁹ odiosus est oīs pigrīcia torpēs
 „ Deniq; nihīl dedecoris affert labor. quū turpe sit ociū,
 Qd si opī strenue manū admoueas iuidebit tibi īgnarus
 „ Tanq; diuiti, opes aut uirtus cōsequit īūcta gloria,
 „ Proinde beato nō dissimilis eris honesto intētus operi
 Dūmodo ab alienis opibus īsanū animū,
 Ad opus faciendum cōuertas, uictumq; cures & iubeo,
 „ Nec pudeat uelim turpiter, egētes em̄ uiros secū habet
 „ Pudor, qui & hoībus magno ē nocumēto, & adminīdō
 „ Est pudor ad īfelicitatē, at fiducia ad beatitudinē,
 Opes deinde nō ex rapto ptā, sed ex dei dono multo sūt
 Dū qs māib⁹ & īdustria magnā capit felicitatē (meliores
 Aut a lingua diripit praeda plerūq;
 Vt fit, dum quāstus mentem decipit
 Hominū, Sic pudoris comes fit impudentia,
 Facile obscurū hunc reddunt dī, domus cōminuitur
 Viro illi, parū felici uidebit sequelā temporis,
 Pari scelere tenet seruū offendens aut hospitem.
 Quiue fratris sui cōscendit torum,
 Secreto concubitu uxoris importune fretus
 Aut qui stolidē uim infert pupillīs.
 Quicq; in parentē senē, extremā aetatis metā tenentē
 Vituperia cōgerit, ac acerbis hūc impetit dīcterijs,
 Illi iupiter ip̄e succenset, atq; in fine tandem,
 Perperā cōmissis flagitijs acerbiores statuet ultiones

- ἄλλα σὺ τῶν μὲν πάλμπαν ἔεργ' ἐσὶ φρονεῖς θυμόν.
 καὶ δ' αὖ αὖτις δ' ἔρδεις ἔρ' ἄθ' αὖ τοι σι βροτοῖσι
 ἀγνώως καὶ καταρῶς, ἐπὶ δ' ἀγλαὰ μὴρία καὶ εἰς
 ἄλλοι τε δὴ σπονδῆσι θυέεσσιν ἱλασκεῖς
 ἢ μὲν ὅτ' ἐπαύξει, καὶ ὅταν φάος ἱερὸν ἔλθῃ.
 ὥσκειτο ἱλαορ κερδῆναι τὸ θυμόν ἔχουσι,
 ὄφρ' ἄλλωρ ὦν ἢ κληροῖ, μὴ τὸν τέρ' ἄλλος.
 τὸν φιλέοντι ἐπὶ δ' αὖτα καλῆναι, τὸν δ' ἐχθρόν ἑῶσαι
 τὸν δὲ μάλιστ' ἀκαλῆν ὅσις σέβει ἐγγύθιναί.
 εἰ γάρ τοι καὶ χεῖμα ἐγχῶσιον ἄλλοι γένετ',
 γείτονες ἄζωσοι ἔκιοι. ζώσω το δὲ πκοί.
 πῆμα κακὸς γείτωρ. ὅσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὀνείας.
 ἔμμορεται ἀμῆς, ὅσ' ἔμμορε γείτονος ἐδολῶ.
 οὐδ' ἄνθε' ἀπόλοι τεί μὴ γείτωρ κακὸς ἔκ.
 εἴ μὲν μετ' αὖτ' ἄλλοι γείτονος. εἴ δ' ἀπ' αὖ τοι.
 αὐτὸς τῷ μέτρῳ, καὶ λώϊον αἰκεδύνηκα.
 ὥσ' αὖ χεῖρ' ἴσως καὶ εὐσεβορ ἄρκιον ἔρως.
 μὴ κακὰ κερδαίνει. κακὰ κέρδεα ἴσ' ἄτ' ἴσιν.
 τὸν φιλέοντα φιλεῖν καὶ τὸν προσιόντι προσεῖναι,
 καὶ δόμεν ὅσ' κερ δῶ, καὶ μὴ δόμεν ὅσ' κερ μὴ δῶ.
 δώτῃ μὲν ἄλλ' ἑδωκερ ἀδῶτῃ δ' οὐκ ἑδωκερ.
 δῶς ἀγαθὴ. ἄρπαξ δὲ κακὴ. θαυμάσιο δ' ὅτι.
 ὥσ' αὖ γάρ κερ ἀνὴρ ἐθέλωρ, ὅγε καὶ μέγα δῶν
 χαίρει τῷ δῶν, καὶ τέρπειτ' ὅμ' ἀτὰρ θυμόν.
 ὅς δ' ἔκερ αὖτ' ἑλκεται ἀναδεδίημι πιθήσας.
 καὶ τ' ἐσμικρόν ἐόν, τότ' ἐπάχυνσε εἶλον ἦτορ
 εἰ γάρ κερ καὶ σμικρόν ἐπὶ σμικρόν καταθεῖς,
 καὶ θαμὰ τοῦθ' ἔρδεις, τάχα κερ μέγα καὶ τὸ γένοιτο.

Cæterum tu ab his prorsus facilem cohibe animum,
 Pro uiribus sacra facito dijs immortalibus,
 Calteq; pureq; splendidas cremato hostias,
 Aliquando amicis libationibus placato,
 Aut cubitum secedens, aut luce sacra ueniente,
 Quo propitiũ erga te cor gerant dij animũq;
 Utq; aliorũ tu coemas patrimoniũ nemo tuum
 Amicum accersi ad conuiuiũ, dimitte holtem.
 Eum autem maxime uocabis, qui penes te habitat,
 Nam si in agris negocij quippiam emerferit.
 Necdum cincti ueniunt uicini, quũ diu cingant affines,
 » Atrox pestis est uicinus malus, quãtũ bonũ maxie frugi.
 Honore aut afficit quisquis bonũ suscipit uicinum.
 Non enim bouem perdideris nisi iniquũ habeas uicinũ,
 Bene metiaris uicinis, & acceptũ cõmode redde
 Eadem mensura, aut si potes meliori,
 Quo in posterum usui futuros inuenias,
 » Ne quæstũ facias sceleratũ, male pta em̃ eqlia sũt dānis,
 Amicũ diligit, ipsum adeas qui te accesserit,
 » Da ei q dederit, q nil p̃bet nihil abs te adcipiat
 » Danti enim quidam dedit, non danti non dedit ullus,
 Bonũ est quod dat, sed rapina malã mortem accersit,
 Quisquis autem sponte magna dederit,
 Latatur & ipse dono, seq; oblectat ex animo
 Porro qui impudenter audet aliena diripere
 » Et si pusillum id existat, tamen amici turbauit uiscera,
 » Si enim paruum pusillo addideris,
 » Crebroq; idem agas, magnũ certe & hoc fiet.

ὅσ' ἂν ἐπ' ἐὼν ἄφ' ἑρῆ. ὅδ' ἂν λυξέται αὐθό παλιμόν.
οὐδὲ τό γ' ἐν οἴκῳ κατακείμενον ἀνέραν ἡδύ.
οἴκοι βέλτερον εἶναι, ἐπεὶ βλαβερόν τ' οὐδὲν
» ἐσθλὸν μὲν ἥξοντες ἐλέδ' ἑσθ' ἡμαδὲ θυμῷ
» χεῖρ' ἀπέοντες, ἅσ' ἐφράζεσθ', ἄνωγα
» ἀρχομίνου δὲ πίθ' καὶ λήγοντες κορῆσας.
» μεσότη φείδεσθ', δεινὴ δ' ἐνὶ πυθμίνι φειδῶ.
μιοδὸς δ' ἀνδρὶ εὐίῳ ἐρημνύει ἄριστος ἔσω.
καί τε κασιγνήτῳ γέλασας ἐπὶ μάρτυρα θέδ' ἑ.
πίσας δ' ἄρα ὁμῶς καὶ ἀπισίᾳ ὠλεσάμ' ἀνδρας.
μὴ δὲ γυνήσενόου πυγασόλος δ' ἑπατάτω
αἰμύλα κωτίλλουσα. τὴν διφῶσα καλὴν.
εὐ δὲ γυναικὶ πέποιθε, πέποιθ' ἔγχευ' ἑλὴν τήσ' ἑ
μουνογενὴς ἢ πάϊς σῶζοι πατρῷον οἶκον
φρὸνέμεν. ὥς γ' ἂν πλοῦτος ἀέξεταί ἑρ' ἀνδρῶν.
γῆρας δὲ ἢ θάνατος ἔπεσον παῖδ' ἐγκαταλείπω.
ῥῆσ' ἀνέκ' ἐκ πλεόνεσι πόροι ζεῦ' ἄσπετον ὄλβον.
πλείων μὲν πλεόνων μελέτη. μείζων δ' ἐπιθήκη.
σοὶ δ' εἰ πολούρου θυμὸς ἐέλδεται ὅν φρεσὶν ἦσ',
ὧδ' ἔρθεμ'. ἐργον δὲ τ' ἐπ' ἔργῳ ἐργάζεσθ'.

Deniq; qui rem auxerit, famem ardentē effugiet,
Nemo plane ex eo quod domi reconditū est, tristatur,
Quū melius sit domi habere, cruciāt em̄ q̄ domi nō hēs,
„ Proinde bonū est ac dulce pñtia accipe, ac cōtra molestū
„ Indigere eo quod abest, quæ ut aīo ppēderes præcepi.
„ Quū ab alto depromit ex cado iā decrescēte tūc potādū
„ Medio p̄cendū, grauis autē in fundo parsimonia (est
Merces amico promissa sufficiens sit,
Et cum fratre subridens agas adhibito teste
Fidere simul & nulli fidere perdidit uiros,
Caue mulier mentē tuā compta dolis subuertat,
Blandis instructa, dulcibusq; uerbis tuā uorans domū
Quisquis muliericonfidit, confidit prædonibus,
Vnigenitus modo saluus sit filius q̄ paternas ades
Foueat, sic enim opes augentur domus
Senex autem moriaris alterū relinquens filium
Quandoquidē expeditū est Ioui plures ppetuo beare,
Cæterū plures plurīa egēt cura, & maiori rez accessiōe,
Quod si animū tuū ardor immensus habendi incesserit,
Fac ut opus operi succedat operando,

ΒΙΒΛΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

Ακίαν δ' ὦρ' ἀτλαγὲν ἔωρ' ἐπὶ πολλοῖσι κινάωρ,
 ἔρχεσθ' ἀμνηστὶς ἀρόριοι δὲ θυασομένη ὦρ.
 αὐδὴ τινύκτας τε καὶ ἡ ματαπεσάρκοντα
 κεκρύφατ', αὐτίς ὃ πρὶς πλεμνίου ἐνταυρῷ
 φαίνοντ'· ταπρῶτα χ' Ἰασομνύσιοι σιδήρου.

οὗτος τοι πεδῶρ πέλεται νόμος οἷτε θαλάσσης
 ἐγγύθιν αἰτάουσι οἷτ' ἀγκισθισθέντα,
 πόντου κυμαίνοντες ἀπὸ πρὸς πίονα χῶρον
 ναίουσι· γυμνὸν σπείρειν, γυμνὸν δὲ βοῶντι.
 γυμνὸν δ' ἀμῶσαι· εἰ χῶρια πάντ' ἐθέλωτα
 ἔργα κομίζεσθ' ὁ κτήρως, ὥς τοι ἔκαστα
 ὥρ' ἀέκτῃ· μήπως τὰ μετὰ ζῷ χατίζωρ,
 πτώσῃς ἀλλοτρίους οἰκους καὶ μὴ δὲρ ἀνύσῃς.
 ὡς καὶ νῦν ἐπ' ἐμὴ λθεῖς, ἐγὼ δέ τοι ὅρκ' ἐπιδώσω
 οὐδ' ἐπιμεθήσο· ἐργάζεαι νήπιε πέρση.
 ἔργα τὰτ' ἀνθρώποισι θεοὶ διετεκμήσαντο
 μήτε πρὸς πᾶσι θύναμιτε θυμὸν ἀχέων
 ζητεῖς βίον κατὰ γείτονας, οἷδ' ἀμελῶσι.
 δις μοι γῆ καὶ τρεῖς τάχα τεύξεαι· ἢν δ' ἐλλυπῇς
 χεῖμα μοι οὐ πρὸς ἔσθ'· σὺ δ' ἐτώσια πῶλλ', ἀγορεύσεις
 ἀχθεῖς δ' ἔσαι ἐπέωρ νομὸς ἀλλ' ὅς' ἄνωγα
 φρέζεσθ'· χεῖρων τε λύσις, λιμὸς τ' ἀλεωρῇ
 οἰκορ μοι πρῶτα γυναικί τε βοῦντ' ἀροτῆρα
 κτητῇρ' οὐ γαμεπὶν, ἥτις καὶ βοῦσιν ἔποιτο,
 χεῖματα δ' ἐν οἴκῳ πάντ' ἄρμενα ποίησας.
 μή σὺ μοι αὐτῆς ἄλλοι· ὅδ' ἀρνήται· σὺ δὲ πητῇ

LIBER SECVNDVS.

Leiades quum oriuntur Atlantides
 Messē incipe, arationem dū occidūt,
 Quadraginta ille noctes, ac dies totidem
 Latitant, rursusq; reuoluto anno

Apparent, tum primum metendum est ferro,
 Hęc agricolarū lex est pariter & eorum quī a mari
 Haud longe habitant, aut in conuallibus profundis,
 Quicq; a marinis fluctibꝫ pingue colentes solū lōge sunt
 Dissiti, ut uidelicet nudus seras, nudus ares,
 Nudusq; metas, si tempestiua desyderes esse omnia
 Curanda sic sunt cereris dona, ut quæq;
 Tempestiua accumulanti, ne interea rerꝫ indigus aliquñ
 Mendicitate alienas petendo eges necquicq; proficias,
 Sicut & nūc ad me uenisti. at ego tibi deiceps nihil tribu
 Aut cōmoda uero, qn potiꝫ opꝫ exerceis? pēs Persi (ero
 „ Opus inquā hominibus a dijs immortalibus paratum
 Ne simlꝫ liberis & cōiuge aliquādo mœrore cōficiaris
 Victum quæritans apud uiciniam, & illa te negligat
 Bis forte aut ter alleqris qppiā, dehinc etiam nū tristis,
 Nihil rerū efficies, sed frustra multis obstrepes uerbis.
 „ Inutilis enim uerborꝫ lex est. uerū quēadmodū iussī
 Consydera ut soluas debitum, fames exulet
 Domum in primis mulieremq; ac bouem aratro utilem
 Merceris, fœminā nō nuptā, sed q̄ boues comites accu/
 Rebus aut fac oībus domus tibi sit referta aptis, (ret,
 Ne ab alio poscens, illo negante spe tua frustreris,

„ ἡδ' ὦρ' ἤρ' α. μεῖσθη. μηδ' ἔτι ἔργον.
 „ μὴ δ' ἀναβάλλεσθ' ἔσθ' αὐριον ἔσθ' ἐννηφιν.
 „ οὐ γὰρ ἔπωσις ἐργὸς ἀνὴρ πύμπλησι καλὴν.
 „ ἐν δ' ἀναβάλλεσθ' α. μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει.
 „ αἰεὶ δ' ἀμβολιργὸς ἀνὴρ ἄτασσι παλαίῃ
 „ ἥμος δ' ἡ λήγει μὲν α. ὀξείος ἡλίοιο
 καύματος ἰδαλίμου μετοπαρινὸν ὀμβρύναντος
 ζηνὸς ἐριθείε α. μετὰ δ' ἔρεπετ' ἐρότερος χρῶς,
 πολλὸν ἐλαφρότερος. δὴ δ' τότε σείριος ἀσὴρ
 βαοὶ ὑπὲρ κεφαλῆς κηρι. ἔρεφ' αὐτὸν ἀνθρώπων
 ἔρχετ' ἡ μάλα. πλῆθ' δ' ἐπ' αὐτὸν ἐπαυρῆ
 ἥμος ἀδικοτὰ τῇ πέλετ' ἐμνησάσιν
 ὕλφ' ὕλφ' α. ἔραζε χεῖρ' ὀρθοῖοτε λήγῃ,
 τῇμος ἀρ' ὕλφ' α. μεμνημέν' α. ὥριον ἔργον
 ὄλμον μὲν τριπόδην τάμναι, ὑπὸ δ' ἐπ' αὐτὸν
 ἄξονα ἔπ' α. πόδην. μάλα γὰρ ἡνέρι ἄρ' α. οὐτω.
 ἐν δ' ἐκ' ὀκταπόδην ἀπὸ καὶ σφύρα κατὰ μοιο.
 τριπύλαμον δ' ἄψιν τάμναι, δεκάδωρον ἀμάξῃ
 πόλιν ἐπὶ καμψύλακ' ἀλάφειν ἢ γύν' ὅτ' ἀνέυρε
 εἰς οἶκον κατ' ὄρος διζήμεν' α. ἢ κατ' ἀρουραν
 πρὶν ἵνον. δι. γὰρ βουσίην ἀρ' α. ὅτ' αὐτὰ τόσ' ὅσιν
 εὐτ' ἀρ' ἀθηνάκης λμῶος ἐρ' ἐλύναι πῆξας
 γόμφοισιν πελάσας προσαρρήρετ' ἰσοβοῆι.
 λοιὰ δ' ἢ θέλ' α. ἄροτρα ποικιλάμην α. κατὰ οἶκον
 αὐτόγυον α. πηκτὸν. ἐπεὶ πολὺ λώϊον οὐτω.
 εἰ χ' ἔπερον γ' ἔξας ἔπερον γ' ἐπὶ βουσί βαλαιο.
 λάφνης δ' ἢ πηλένης ἀκνώτατον ἰσοβοῆς
 λευκὸς ἔλμα πρὶν οὐ γύν. βόε δ' ἔνναετ' ἴρε

Abeunt aut tempora, simulq; cum illis opus minuitur.
,, Cæterū caue qppia i crastinū op̄is aut uesperā reieceris.
,, Segnis enim uir uix unq; locupletem reddet domum,
,, Quiq; negociū differt, sed potius in curādo opere res aut
,, Semper autem uir iners incōmodo laborat. (getur,
,, Vbi uero remittitur acuti robur solis.

Feruētis humoris causa sudoris plane, autūno pluyente
Ioue, redeuntibus iam ad humana membra uiribus
Sub tolerabiliōri nunc sole,
Vt pote qui parū supra caput hominum
Venit interdū, maiori noctis fruens portione;
Quando inaccessa fuerit incisione ferri
Silua, folijs in terrā fuis, rami defecti sunt.
Tunc incide ante memor tēpestiui operis,
Mortariū in treis protēde pedes, pīstīllū in treis cubitos
Temonem in pedes septem, sic enim eque quadrabit.
Qd si octo mēsurā pedū hēat, ide malleū excidere prom
Triū sit palmaꝝ rotæ curuatura, decē currus, (ptū erit
Multa deinde lingua obliq; incide, dē tale aut qd iueneris
Domum ferto in monte quesitū, aut in aruis,
Iliceū, nā illud bobus ad arādū robore est iaccōmodatū.
Figat autem illud temone arator
Clauis, dehinc admoueat iugo,
Duo proinde aratra adsint elaborata, domi
Compacto inibi dentali, nam cōmodius sic fit.
Si em̄ alterꝝ casu dirūpī, alterꝝ nihilomin⁹ bob⁹ iponat.
Fiant autem ex lauro aut ulmo uiridi ad iugum,
Exqueru dentalia, stira ex pino, boues iūge nouennes

ἄρσενε κενήσῃς. τῶν δ' ὀδόνος οὐκ ἀλαπαδνόν
ἦβης μέτρον ἔχοντε, τῶν ἐργάζοιτο ἀρίστω
οὐκ ἀντὶ γ' ἐρίσσω περ ἐν αὐλακικαμμέρ ἄροτρον
ἄξιον, τὸ δ' ἐργον ἐτώσιον αὐθιγίποιε.
τοῖς δ' ἄμα πασαρακονταετῆς ἀλκὸς ἔπειτο
ἄρτον διαπνήσας πεζάτρυν φόρον ὀκτάβλωμον
ὅς κ' ἐργου μελετῶν ἰθεῖαν αὐλακὴν ἐλαύνει
μηκέτι παπῶν μεθ' ὁ μήλικας, ἀλλ' ἐπὶ ἔργῳ
θυμὸν ἔχωρ. τοῦ δ' ὀυνεώτερος ἄλλος ἀμείνων
σπέρματα δάσκαλός. καὶ ἐπιπορήν Ἀλέαδός.
κισυρότερος δ' ἀνὴρ μεθ' ὁ μήλικας ἐπὶ οἴηται.
φράζεσθ' ὅτ' αὖ φωνὴν γεράνου ἐπακούσῃς
ὑψόθεν ἐκ νεφέων ἑνὶ αὐσίᾳ κελκηγῆς
ἦτ' ἄροτὶ σῆμα φέρε καὶ χεῖματ' ὥρη
Διὶ κνέει δ' ὀμβρὴν δ' κραδίην δ' ἔδακ' ἀνδρὸς ἀδότης
Διὶ τότε χορτάζῃς ἑλικας βόας ἐνδονέοντας
ξηρίδιον γὰρ ἔπρε ἐῖπερ, βόεδος καὶ ἄμαξαν
ξηρίδιον δ' ἀπανήναός. πάρα δ' ἔργα βόεσσι
φασὶ δ' ἀνὴρ φρένας ἀφνειὸς πῆξαός. ἄμαξαν.
ἠήπιος. οὐδὲ τό γ' οἶδ' ἐκατὸν δέτεδούρατ' ἀμάξης
τῶν πρῶσθ' ἐμ μελέτην ἔχέμεν ὀκνητὰ θείας.
ἔντ' ἀνδρὶ πρῶσθ' ἄροτρος θνητοῖσι φανείη
Διὶ τότε φορμηθῆναι ὁμῶς διμῶς ἐν αὐτῷ
ἄνκρ κη διερὴν ἀρόωρ ἄροτοιο καθ' ὥρη
πρωὶ μάλα σπείρειν ἵνα τοι πλήθωσι ἄρουρα.
ἑσπέρην πολὴν. θέρεος δ' ἐνεαμύνῃ οὐδ' ἀπατήσῃ
νεὸν δ' ἐσπείρειν ἔτι κουφίσσας ἄρουρα
θεὸς ἀλεξίαν, παῖδ' ἐν κηλίτ' ἔρα

Et masculos quos possederis, horum enim non mediocre est robur,
Qui ætatis habent mensuram, ad opus faciendum sane optimi,
Quandoquidem non cornu pugnabunt in sulcis, aratrum
Confringentes, opere imperfecto relicto.
Hos quadraginta bubulcus sequatur natus annos
Pane pastus quadrifido in octo cæsus offellas,
Hic curabit opus rectumque sulcum faciet,
Neque prospectans ad coetaneos intermittet opus, sed
Animaduertet, nec illi erit naturæ minor unquam melior.
Ad spargenda semina, eadem iudicio quodam partietur,
Iunior enim uir ad coetaneos euolabit.
Contemplator dehinc posteaque gruis uocem audieris
Ab alto ex nubibus in anno obstrepentis,
Arandi hæc affert indicium, sequente mox hyeme,
Imbre si illa prænuñciat, cor autem uiri angit cui desunt boues,
Fœnum mox præbendum est bobus sub tecto manentibus,
Facile uerbum dixeris, boues simul exhibe cum curru
Eque facile illo negante, quam opus esse bobus asserit.
Dicet enim in mente diues fige currum,
Insipiens neque hoc agnouit ceterum lignis consistere currum,
Quæ multo ante debebant curata esse, domi iam reposita.
Cæterum quando primum mortalibus arandum esse uisum est,
Impetu quodam simul seruis insistas oportet, Nam tibi
Sicca aranda est & humida tellus pro tempore,
Mane quæ maxime celer operare, quo arua exuberent,
Vere nouo, ne te æstate nouale decipiat.
Nouali autem semen committas leui in arato quotannis,
Recens tellus, pueris alens demulcet.

ἐν χεῶς δὲ δι' ἡχθονίῳ δὴ κήπρι θ' ἀγνῇ,
 ἔκπελέα ἐρίθῃ δὴ κήπρος ἰδὸν ἀκτῶν
 ἀρχόμεν' ὅτα πρῶτ' ἀρόξου ὅταν ἄκρον ἐχέτης
 χερσὶ λαβὼν ὅρσκηκα βοῶν ἐπὶ νῶτον ἵκηαι
 ἐνδρυον ἐλκόντων μεσάβω, ὁ δὲ τυτθὸς ὅπιθεν
 Δμῶος ἔχωρ μακέλην, πόνον ὀρνίθεσσι βυθίην.
 » ἀνέρματα κακὴν ἡρώων ἐνθυμοσύνη γὰρ ἀρίστη
 » θνητοῖς ἀνθρώποις, κακοθυμοσύνη δὲ κακίστη.
 ὧ δέ κεν ἄνδρ' ὅσιν εὐχόμενοι ἐραζε.
 εἰ τέλοσ' αὖτ' ὅσιν ὅσιν ὅλ' ὅσιν ἐοδὸν ὁπάζοι.
 ἐκδ' ἀγγέων ἐλάσσης ἀράχνης καὶ σ' ἑολπαι
 γῆθ' ὅσιν βίῳ τοῖο ἐρεῦ μὲν ὅσιν ἐόντος.
 ἐν ὅσιν δ' ἴξαι ἡλίου ἔαρ, ὅν δὲ πρὸς ἄλλους
 αὐγάσαι, σί' ἄλλος ἀνὴρ κεχρημένος ἔσαι.
 εἰ δέ κεν ἡλίοιο ἔσπῃς ἀρόντος χθόνα Δίῃ
 ἡμῶν ὅσιν ἀμύσει, ὅλ' ὅσιν πρὶ χερσὶν ἐέρων
 ἀντία δεομένην κεκοιμήν' ὅσιν μάλ' ἀχάριον
 ὅσιν δὲ φ' ὅσιν παῦροι δέσιν δὴ σὺν τῇ.
 » ἄλλοτε δ' ἄλλοις ὅσιν νόος ἀγνόχοιο
 » ἀργαλῆος δ' ἀνδρείου ἡλίου θνήσκ' ὅσιν νοῦσ' αὖ.
 εἰ δέ κεν ὅσιν ἀρόσης, τό δὲ κέν τοι φάρμακον εἴη
 ἡμῶς κόκκινος κοκκίνας δὲ δρυὸς ἐν πετάλοισι,
 τοπρῶτον τέρπει πε βροτῶν ἐπ' ἀπείρονα γαῖαν.
 τῷ μὲν ζεῦς ἔειπ' ὅσιν ἡμῶν μὴ δ' ἀπλήγοι.
 μὴτ' ἄρ' ὅσιν ὑπὸ βέλλων βοῶν ὅσιν πλ' αὖ μὴτ' ἀπολείπῃ
 οὕτω καὶ φάρμακος πρῶτος ὅσιν ἰσοφύξει.
 ἐνθυμῶν δ' εὖ πάντα φυλάσσει μὴ δέσσει λήθαι
 μὴτ' ἔαρ γινώσκον πολὺν μὴ θ' ὅσιν ὁμῆρ' ὅσιν.

Vota refer Diti, atq; caste Cereri,
 Frugibus onera Cereris simulacrum,
 Vbi primum arationem inceperis, summitatem stiua,
 Manu p̄hendens, stimulisq; bouum terga excercueris,
 Quernū post se trahētiū temonē, puul⁹ aut mox a tergo
 Seruus rastrum habens, auib⁹ negociū faceſſat,
 „ Semina abdens, optima aut in rebus est prudentia
 „ Mortalium, negligentia contra pessima,
 Sic ex ubertate spica grauide flectentur in terram.
 Proinde coelestis te manet tandem merces,
 Ex tectis depelles araneas frugū, puentu, teq; confidas,
 Laticia uacaturum ex uictu quesito domi manens,
 Gaudensq; cani ueris suscipies aduentum, neq; alios
 Admiraberis, quin potius alius tuae opis indigus est uir,
 Deinde si medio aestu immēsam aratro uerteris terram,
 Sedens metes, paucas capies aristas,
 Auerſos religās culmos puluerulēt⁹, nullo affectus gau
 Feres inania canistra, paucis te admirantibus. dīo,
 „ Alia autem alio tempore est mens Iouis,
 „ Quā difficile est mortales cōiecturis deprehendere,
 Sed si tarde araueris hoc uteris remedio,
 Vbi cocytū ediderit cocyx quercī insidēs ramorū folijs,
 Primo oblectans mortales per uniuersam terram,
 Si tunc Iupiter pluat triduo sine ulla intermissione,
 Bouis implens uestigia, nihil cessans,
 Sic tarda aratio primæ tempestiue æquatur,
 Tu autem his intende animū, non te capiat obliuio
 Veris, aut mature appetentis hyemis,

πᾶρ δ' ἴδι χέλκισι δῶκοι καὶ ἐπ' ἑλίας λείχη
ὥρῃ χερσίν, ὁπότε κρύος ἀνέρας ἔργον
ἰχάνῃ. ἐν δ' αἰῶνος ἀνὴρ μέγαρ ὅκοι ὀφέλλῃ.
μῖος κακοῦ χερσίνος ἀμύχαν ἵηκαταμάρεψ.
σύρ πενίῃ. λεπτή δὲ πα χυρ πόδα χερσὶ πείζοις.
πολλὰ δ' ἀργός ἀνὴρ κενεὴ ἐπὶ ἐλπίδα μίμνω.
χρηίζωρ βιότοιο καὶ προσελέξατο θυμῷ.
ἐλπίς δ' οὐκ ἀγαθὴ κεχρημύοι ἀνδρα κομείζῃ,
ἡμύοι ἐν λείχῃ ὅθ' μὴ βίος ἄρκιος ἔη.
δείκνυε δὲ δμώεσι δέξοντες ἐπὶ μέσσοι ἐύοντες
ῥυκ αἰεὶ δέρος ἐσθῆται, ποιεῖσθαι καλίας.
μῆρα δὲ ληναιῶνα καὶ ἡμῶτα ἐσθόρα πάντα.
τοῦτορ χλευάσθαι καὶ πηγάδας, αἵτ' ἐπὶ γαῖαν,
πνεύσωντος βορέαο συσχεγέες τελέθωσι.
ὅτε διαθήκης ἵπποβόφου ἑνρεὶ πόντῳ
ἐμπνεύσας ὥρνε. μέμυκε δὲ γαῖα καὶ ὕλη.
πολλὰς δὲ δρυὺς ὑψικόμους ἐλάτας τε παχέας,
ὄνρεος ἐν βήσῃς πιλνᾷ χθονὶ πουλυβοτείρῃ
ἐμπίπτωρ. καὶ πᾶσα βοᾷ τότε νήριτος ὕχη.
πῶρ καὶ λάχνη δέρμα κατ' ἀσκιον. ἀλλ' ἀνυκαί.
θῆρες δὲ φρίσσου σ' οὐράς δ' ἵπ' ἐμέζ' ἐθεντο.
ἄνδρες δὲ δίασι δασυτέγων πρὸς εὐόντων.
καίτε διὰ ξινοῦ βοῶς ἔρχετ' οὐδέμιρ' ἔχῃ,
καίτε διὰ γαῖας τανύτριχα, πῶρα δ' οὐλῇ
οὐνεκ' ἐπ' ἐκταναὶ ἔτιχες αὐτῶν, οὐδ' ἀήστῃ
ἔς ἀνέμους βορέας. ἔρχαλόρ δὲ γέροντα τίδησι.
καὶ διὰ πρὸς δεικῆς ἀπαλόχρους οὐ δίαστῃ.
ἔτε δόμων ἐντόσθι θίλῃ πρὸς μητέρι μίμνω.

Qua in erariā migrēs officinā, miscendo fabulas,
Sub bruma inquam, dum alios frigus horridū
Detinet, tūc enī impiger magnā locupletat domū
Facne malę ignauia hyemis te corripiat
Simul cū pēuria, unde macilētus tumētē māu pmas pedē
„ Multa enī ignauus dū inanē spem concipit, utpote
„ Victus inops, mala uersat animo,
„ Spes deniq; nō bona admodū uiri comes ē egētis
Qui tñ sedēs occupat fabulis q̄uis sufficiēti careat uictu,
Cæterū tu famulis ostendas mediā adhuc estate
Non em̄ semp erit estas quomodo struāt casas
Mensis aut Ianuarius perniciosus diebus noxius bob⁹
Fugiendus est, qui & glaciem, per terram
Flante Borea molestam secum adfert,
Quiq; ex Thracia equorū altrice ī surgēs, pontum
Flatu impellit, disturbans terram syluasq;
Multas deinde alticomas quercus, et densas pinus
Ex mōtibus in ualles ad terrā se īclinātes multorū altricē
Diruit, omni tūc resonante sylua
Pili proinde pelliū dēfissimi arrigūtur in feris,
Quę tūc horridę gelu, caudas īter fœmora ponunt,
Frigore nihilominus uillosa penetrante pectora,
Deniq; per tergora iuuenti labit, non collisum
Capras quoq; algor contingit hirsuto pilo, nō sic oues
Ob cōstās lanarū tegmē quod flatui non est peruiū
Viribus boreæq; incuruat ille collum senj,
Virginem tamen non perflans teneram
Quæ in adium penetralib⁹ matri carę assidet,

οὐπω ἔργ' εἰδὴα πολυχρύσου ἄφροδίτης·
εἴτε λοεσσαμένη τέρενα χροά καὶ λίπελάω.
χρυσάμην νυχὴν καταλέξεται ἐνδοθεῖ· οἶκος
ἡμαῖ χιμδίω, ὅτ' ἀνόςιος ὅρ πόδα τένδρ.
εἴτ' ἀπ' ὕρω δίκω κ' ἔν' ἡδεσι λυγαλέοισιν.
οὐ γὰρ δι' ἥλιος δείκνυ νομὸν ὁρμηθῆναι,
ἀλλ' ἐπὶ κυανέωρ ἀνδρῶν δ' ἡμὸν τε πόλιν τε
σφαῖται. βράδιον δὲ πανελλήνεσσιν φαίνεται.
καὶ τότε δὴ κῆροί καὶ νήκροισιν ὑληκοῖται
λυγρὸν μυλιῶντες ἀνὰ δρῦα βλαπέντα.
φεύγουσιν καὶ πᾶσιν ἐνὶ φρεσὶ τὸν μέμκλερ.
οἷσκέπα μαιόμηνιοι πυκινούε κλυμῶνας ἔχαστ
καὶ γλάφυ περ ἔην. τότε δὴ ἔριποδι βροθεῖ ἴσοι.
οὐτ' ἐπὶ νῶτα ἔαγε κάρηδ' εἰς οὐδας ὁρᾶτε.
θεοὶ ἱκελοι φοῖ τῶσιν ἀλθόμενοι νίφα λυκήρ.
καὶ τότε ἔσασθ' ἔρμα χροός ὥσε κελεύω,
χλαῖνάν τε μαλακήν τε περμιόεντα χιτῶνάς.
σημόνιδ' ἐρ παύρω πολλὴν κρόκα μινύσασθ'.
πλὴν περιέσασθ' ἵνατοι ἔίχεσ ἀξέμέωσι.
μὴ δ' ὀρθαὶ φρίσσουσιν αἰερόμεναι καὶ σῶμα.
ἀμφὶ δὲ ποσσὶ πέδιλα βοός ἴθι κταμένηοιο
ἄρμενα δῆσασθ' πύλοισ ἐντοδερ πυκιάσας.
πρωτογόνων δ' ἐξίφωρ ὁ πόταρ κρύος ὥριον ἔλθοι.
τέρματα συρξέτην νεύρω βοός. ὅφρ' ἐπὶ νώτῳ
γεν' ἀμειβάλη ἀλεήρ. κεφαλῇ τοῦ ὑπέρδερ,
πίλον. ἔλαμ ἄσκητον. ἵππουα μὴ καταδενή.
φυγὴ γὰρ τ' ἡὼς πέλεται βορέας πεσόντος.
ἡὼς δ' ἐπὶ γαῖαν ἀπ' οὐραυ ἄσπερόεντος.

Venerei adhuc ignara negotij,
 Beneq; lota tenerum corpus oleo pingui
 Vngit, noctu in intimis ædibus dormiens,
 Hiberno tempore, tum polypus pedem sibi uorat,
 Molesta etiã sunt ei obscura habitacula,
 Quãdo phœb² nō mōstrat q̄ cū impetu eatur in pascua,
 Sed ad nigrorū hominū gentem, urbesq;
 Conuersus, sero nimis apparet Græcis.
 Tūc aut cornutæ simul feræ aliæq; in syluis recumbūt,
 Tristia uerfantes, et ad quercuum concaua
 Confugiunt, omneisq; id curant,
 Vt densa habeant receptacula,
 Ac sinuosas petras, similes admodum tripodī homini,
 Qui fracto quasi dorso in terram prospectat,
 Huicinquā nō dissimiles deambulāt, candidā fugientes
 Tunc (ut iussi) membra ueste muni, niuem.
 Chlæna molli, tali suum habeāt indusium,
 Stamini aut pauco plurima intexe fila,
 Vt quū tali frueris indumento, non horreant tibi pilī,
 Neq; erecti per corpus tremant capilli,
 At circum pedes cothurni ex cæsi bouis tergore
 Apteligentur, densatis ab intra pilis,
 Teneri hedī recens editi, siq̄ndo gelu mature ingruit,
 Pellem inde consue bouis neruo, qđ ex dorso depēdeat,
 Pluriã arcens, capiti impone
 Pileum, qđ ad hoc tibi sit elaboratū ne aures madeant.
 Frigida enim aurora est ubi decidit boreas,
 Eous terris oritur a cælo astris conspicuo,

ἀνὴρ παροφθαλμὸς τίταται· μακάρεσσι ὡς ἔργους,
 ὥς ἐς ἀρυσάμεν· ὁ ποταμὸς ἀπ' αἵματος ναόντων,
 ἐφ' οὗ ὑπὲρ γαίης ἀρεταίς ἀνέμοιοι θυέλλῃ.
 ὥλλοτε μὲν ἔτι ποτὶ ἕσπερον· ἄλλοτε ἄκοι
 πυκνὰ θρηγίης βορέου νέφεα κλονέοντες.
 τὸν φθάμεν· ἔργα τελεσας, οἶκον δὲ νέεσθαι.
 μή πρ' ἐσθ' οὐρανόθεν σκότος ἐνέφος ἀμφικαλύψῃ
 χροῖά τε μυδαλέον θεῖν· ἢ πρὸς ἡμάτα δένειν.
 ἀλλ' ὑπαλεύαδι· μεῖς γὰρ χαλεπώτατος οὗτος
 χιμῆριος· χαλεπὸς προσάτης, χαλεπὸς δ' ἀνθρώποις.
 τῆμος δ' ὡμίσι βουσί· ἐπὶ δ' ἀνέρι τὸ πλέον ἔη,
 ἀρμαλῆς· μακρὰ γὰρ ἐπὶ ζῶσθαι· ἐν φρονά· εἰσὶ.
 ταῦτα φυλασσάμεν· ὁ τετελεσμένον εἰς ζῆναιον
 ἰσχυρὸς νύκτας τε καὶ ἡμέρας εἰσέκειρ· αὐδὶς
 γῇ πάντων μήτηρ· κρήνη σύμμικτον ζυγείη.
 εὖτ' ἐν δ' ἐξήκοντα μετὰ ἔσπας ἡελίοιο
 χιμῆρ' ἐκτελέσῃ· ζεῖν ἡμέρας, δὴ ξάτος τ' ἄσῃς
 ἄρκτουρος προσλιπὼν ἰδὼν ῥόον ὠκεανοῖο
 πρῶτον παμφάνων, ἐπιτέλλεται ἀκροκνήφατος.
 τόνδε μέτ' ἄρθερογὸν πανδιονί· ὦρον χελιδῶν,
 εἰς φάος ἀνθρώποις ἕαρος νέον ἰσαμύλοιο.
 πλὴν φθάμενος, οἶνας πρὸς ἀμνέμεν· ὥς δ' ἄμεινον
 ἀλλ' ὅπως φερέοικος ἀπ' χθονὸς ἀνφυτὰ βλαύνῃ
 πλὴν ἰάδας φεύγων· τότε δ' ἡσκάφος οὐκ ἐλπίδι νέων
 ἀλλ' ἄρπας τε χαρὰς ἐμμεναι ἢ δόμους ἐγγείρειν.
 φεύγῃ δὲ σκιερὸς δώκου· καὶ ἐπ' ἡσκάτω,
 ὥρῃ δ' ἀμνησθ' ὅτε τ' ἡλί· ὁ χρὸς κάρφῃ.
 τημὸντος αὐτὸν· οἶκα δὲ κρήνην ἀγγείρειν.

Aer aut purpureus ille & roscidus in diuorū opa expēdit
Nam haustus ex amnibus semper fluidis
Et in subline leuatus a uenti turbine
Aliqñ pluit uesperī, nō nūq̃ uero flat,
Dum densas Thrax nubes agitat boreas
Præuerte hūc perfecto pri⁹ ope, domū cōtendēdo
Ne caliginosa e celo te circumdat nubes,
Quæ corpus simul aqua perfundat ac uestes
Fugam itaq̃ capeſſe, nam mensis oīm est molestiſſim⁹
Hybernus, quē acerbe ferūt & pecudes & homiēs,
Tūc boues mediocriter agricole aut vberius
Pascantur quando noctes sunt longæ
Hęc obseruāda tibi sūt, donec expirat annus,
Noxq̃ æquatur diebus, ut rursus
Omnium parens tellus fruges cū semīe ferat,
Vbi aut sexaginta post solsticiū
Dies hybernos Iupiter confecerit, tū demū sydus
Arcturi sacros relinquens oceanī fluctus,
Primo relucens oritur sublimi olympo,
Anteq̃ ortū solē Pandionis filia luget hyrundo
Donec illucescat nūcia mortaliū, Ver uouū
Præueniens, tunc uites melius incideris,
Sed quando Limax e sicca tellure ī plātas cōscēderit
Pleiadū fugiēs feruorē, nulla ligonē sētiat uīnea,
Tūc enī feruos falces sumere acutas coge
Vitareq̃ umbrosas sedes ac matutinū somnum,
Iam enī appetit messis, sole desiccante corpora,
Tū tibi accelerādū est ut in domū fruges congreges

ὄρθρου ἀνίσταμαι, ἵνα τοὶ βίος ἄρῃος εἴη
ἥως ᾗ τ' ἔργιο τῇ τῇ ἀπομείρεται ἄισαρ
ἥωσι προσφέρῃ μὲν ὁδὸν. προσφέρει δὲ καὶ ἔργον.
ἥως, ἥτε φανῆσα πολέας ἐπέβησε κελεύδον
ἀνθρώπου. πολλοῖσι δὲ ἐπὶ ζυγὰ βουσι τίθησιν.
ἥμος δὲ σκόλυμόσ τ' ἀνθ' αὐτῶν καὶ ἡχέτα τέτλιξ
Δενδρέω ἐφεζομένη, λιγυρὴν καταχέυε τ' αἰοδῆν
πυκνὸν ὑπὲρ πηγύτων. δέξιος καματώδεος ὥρη.
τῆμος πίοταται τ' αἶγες καὶ οἶνος ἄριστος
μαχλόταται δὲ γυναῖκες ἀφανρότατοι δὲ τ' ἄνδρες
εἰσὶν, ἐπεὶ κεφαλὴν καὶ γούνατα σείριος ἀλῇ
αὐαλέος δὲ τε χῶδες ὑπὲρ καύματος. ἀλλὰ τό τ' ἴδῃ
εἰς περὶ αἶν περικὴ καὶ βίβλινος οἶνον
μάζα τ' ἀμολγαῖν γάλα τ' αἰγῶν στυννυμνῶν.
καὶ βοὸς ὑλοφάγοιο κρέας, μήπω τετοκῆς.
πρωτογῶν τ' ἐρίφων ὡς δ' αἰδοπαπνέμεν οἶνον
ἐν σκίῃ ἐξόμνησιν κεκορημένον ἥτορ ἐδωδῆς
ἀντίον ἐν κρέας ἀνέμου τρέψαντα πρόσωπον.
κρήνησ τ' ἀεναίου ὅτ' ἀπρξύντου, ἥ τ' αἰδολωτος
τῇς ὕδατος προσχέειν. τὸ δὲ τέτλιτον ἱέμεν οἶνον.
Διμωσὶ δὲ ποτρυνῆν δὴ μῆτρός ἐξ ὅρ' ἀκτῶν
Δινέμεν. ἐν τ' αὖρ πρῶτα φανῇ θένος ὡρίων
χώρῳ ἐν εὐαί καὶ ἐν εὐσχάλῳ ἐν ἀλωῇ,
μέτρη δὲ νομισαδὶς ἐν ἄγχεσι. αὐτὰρ ἐπὴν δὴ
πάντα βίον κατὰ δὴ καὶ ἐπάρμνησιν ἐνδοθερ οἶκος.
θῆτ' αἰοκορ ποιεῖσθαι, καὶ ἅτε ἔνδορ
Δίξωσθαι κέλομαι, χαλεπὴ δὲ πύπορος ἐρίδος.
καὶ κῆρα καὶ χαρόδοντα κομᾶν, μὴ φείδεο στίου.

„ Diluculo cōsurgas oportet, ne unq̃ uictu careas.
 „ Mane enim tertia operis pars felicius conficitur,
 „ Diluculū uiatori, conducibile, nec minus operi faciundo
 Mane, Illud em̃ protinus apparēs ingredi iubet (præstat
 Homines, iuga imponit iumentis.
 Tunc Scolymus flores emitrit, ac sonora cicada,
 Arbori insidens argutum edit concentum,
 Densis sub alis, calentis æstatis tempore,
 Tunc uberrimæ sunt capræ, uinūq̃ longe est optimū,
 Pruriūt tunc foeminæ, uiri æstu languidi
 Reddunt, Sirio caput illis humore suo destituēte & ge
 Arescit em̃ tūc corpus ob æstum plurimū, nua,
 Itaq̃ sub petra tibi captanda umbra est biblina p̃sto sint
 Caseus ex lacte qđ capra foetū nō alens edidit, uina,
 Caro syluestris iuuenice necdum enixa,
 Nō desit hedus mollior, recens genitus, uinū sume q̃ rus
 Sichilare fiet pecc̃ cibo satiatū in umbra. beat uult⁹,
 Recte tum faciem Zephyrum uersus reclinaueris,
 Confidens fonti fluído ac scaturienti, puram deinde
 Ter infundens aquā, quartam uini potato partem,
 Cæterū seruis impera, ut fruges, sacra cereris uim,
 Versent ubi primū robur apparuerit Orionis,
 Loco uentis exposito, in area rite equata chylindro,
 Quas moderate abdere receptaculis, deniq̃ posteaq̃
 Vniuersum in ædes contuleris uictum,
 Ministrū tibi feceris p̃pria carētē domo, ancillā sine libe
 Ingras iubeo, molesta em̃ ē quā natoꝝ sollicitat cura (ris
 Canē p̃inde ut hēas cura acutis dētib⁹, q̃ liberali pascat,

μη ποτέ σ' ἡ μῦθοι κ' ἄν' ἀπ' ἡμᾶς ἔλκται·

χόρτ' ὅς κομίσαι κ' σφ' ὅφρα τι εἴη

βυσί κ' ἡμίονοισι ἐπ' ἡμετέροισι, αὐτὰρ ἔπειτα·

Δμῶας ἀναψύξαι φίλα γούνατα. ὦ βόε λῦσαι.

ἔντ' ἂν δ' ὠρίωρ ἦεν σείριος ἐσ' μέσσην ἔλθῃ

δοσανόμ, ἀκτοῦρον δ' ἐσίδῃ ξοδοδάκτυλος ἡώς

ὦ πάρος, τότε πάντας ἀπόδρεπε οἶκαδ' ἐβόησε.

Δαΐξαι δ' ἡελίω δέκα ἡμέματα κ' δέκανύκτας.

πέντε δ' ἐσσυῖσθαι, ἔκτ' ὅς ἄν' ἀφύσσαι.

Δῶρα διωνύσου πολυγυθέει· αὐτὰρ ἐπὶ νύκτι

πλητιάδες θυάδεσε τότε δένος ὠρίωνος

Δύνουσι, τότε ἔπειτ' ἄρόξου μεμνημένῳ ἔιναι

ὠρίωνος πλειῶν δὲ κατὰ χθονὸς ἄρμενοσ' εἶναι

εἰδέσε νυκτὶ λῆγας δυαμμέλ' ἴμρος αἰετῶν.

ἔντ' ἂν πλητιάδες οἶκον ὄμβριμον ὠρίωνος,

φένγυσσαι, πίπῃσι ἐς ἡρόδ' ἑκατόντομον,

Δὴ τότε παντρίων ἀνέμων θύεσσι ἄνται.

ἦεν τότε μεκείνῃ ρῆας ἔχοντι ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ

γῆν δ' ἐργάζεσθαι μεμνημένῳ, ὥστε κελεύει.

νῆα δ' ἐπὶ πείρῃ ἐρύσαι, πυκάσαι τε λίθοισι,

πάντα δ' ἐρ' ὅφρ' ἵχωσ' ἀνέμων μελὶος ὑγρόν ἀέντωρ,

χεῖμαρ δ' ἐρύσας ἵνα μὴ πύθῃ διὸς ὄμβρος.

ὥπλ' ἀπ' ἀρμύρα πάντα περὶ ἐνὶ κάτθεο οἴκῳ.

ἐν κόσμῳ σολίσας νῆος πῆρ' ἀπὸ πόντος πόροιο.

πῶς δ' ἀλίοι ἄνδρες ὑπὲρ καπνὸς κρεμάσασθαι.

αὐτὰρ Δωροῖσι μίμνημι πλόον ἐισόκερ' ἔλθῃ.

ἦεν τότε νῆα δοῦν ἄλλα δ' ἐλκέμεν. ἔνδ' ἔτε φόρτον

ἔμμενον ἔντ' ὑπὸ νύκτι, ἵνα οἶκαδ' ἐκέρδ' ἄρῃ.

Ne res unq̃ tuas fur asportet,
Fœnum ne negligas, sed & paleæ sint tibi,
Annuum pro mulis ac bobus pabulū, tēpus est deinde,
Seruos respirare lassatis charis genibus, q̃netiā iuuenēcos
Vbi Orion & Sīrius medium contigerit solue,
Cœlum, Arcturumq; uiderit purpureis digitis aurora,
Tunc omnes Persi botros tibi abscindat familia,
Quos decem diebus ad solem exponas, totidēq; noctes,
Quinq; in umbra lateant dies, sexto in cados exprime,
Dona bacchi animos exhilarantis, at quum
Pleiades hyadesq; ac robur simul Orionis
Occidunt, tunc ut ares iuuabit meminisse
In tempore, potius enim tunc terra excercenda est,
Quod si nauigandī te capit desyderium,
Dum pleiades uīresq; robusti Orionis
Fugiendo occidunt aere uestite in ponto,
Vnde uariorum flatus uentorum impetum cient,
Tunc necquicq; tentes in mari nauigio,
Quin potius terram excerce præcepti mei memor,
Nauem autem incontinentē extrahe, lapidibus obnixā,
Vt undiq; cōtineatur a uī uentorū humor conflantiū,
Vnda mei cito ne marcescat nauis ex Iouis imbre,
Instrumenta illa nautica quæq; in domū apta reconde,
Pulchre ornātes nauē remos, alas plane uolitātes p̃ mare
Temonē ad fumū suspende quo indurescat,
Maturam præstolatus nauigationē tātisper dū ueniat,
Tunc enim licebit in mare nauem tollere, onustam
Apto pondere, ne domū uacuis redeas lucro,

ὥσπερ ἑμοῖσι πατὴρ καὶ σὸς μέγα ἦν πε πέρσῃ,
πλωϊζέσκε νηῦσὶ βίον κεχρημένος ἐδλθῶ.
ὥσποτε Θ' τῇ δ' ἥλθε πολὺν διὰ πόντον ἀνύσας
κύμῃ ἀολίδα προλιπὼν, ζῆνι μελαίνῃ.
δοκ' ἄφενος φεύγων, οὐδὲ πλοῦτόν τε κ' ὄλοβον,
ἀλλὰ κακὴν πένιν κ'. τίς Ζεὺς ἀνδρασι δίδωσι
ἡάσατο δ' αἰ' ἑλκικῶνος διζυρῇ ζῆνὶ κώμῃ
ἄσκη. χαῖμα κακῶ. δευρ' ἀρεσάλεῃ οὐδέ ποτ' ἐδλθῶ.
τὴν δ' αὖ πέρσῃ ἔργων μεμνημένος εἶναι
ὠραῖον πάντων. πρὶν αὖτις δὲ μάλιστα
νῆδ' ἰσκήναι ἀνέμῳ. μεγάλη δ' ἐνὶ φορτίᾳ δέω
μείζων μὲν φόρτος. μῆζον δ' ἐπὶ κέρδει κέρδος.
ἔσσεται, ἔν' ἀνεμοίγῃ κακὰς ἀπέχωσιν αἵτας.
ἔντ' αὖ ἐπ' ἐμπος ἴκη θρέψας ἀεσίφρονα θυμὸν.
βόλῃ δὲ χρεῖα τε πρόφυγ' ἢ κ' λιμὸν ἀτερπῆ,
λαίξω δὲ τοὶ μέγας πολυφλοίσβοιο θαλάσσης.
οὔτε λ' αὖτις σε σὺν ὀϊστοῖς οὔτε λ' ἡνέμεν.
οὐ γὰρ πῶς τε νικήσ' ἐπέπλωεν εὐρία πόντον
εἰ μὴ εἰς εὐβοίαν δ' ἑλκίδος, ἥ ποτ' ἂν χαλοὶ
μείναντες χερσὶν ὀϊστοῖς στυγαὶ ἀγέρας
ἑλκίδος δ' ἑλκίδος. τροίω ἐσκαλκύνοντο.
ἐνθάδ' ἐγὼν ἐπ' ἄεθλα δαΐφρονος ἀμειβόμενος.
χαλκίδατ' εἰσεπέρσατο. τὰ δ' ὅτε φραδμία πολλὰ
ἔθλ' ἔδεσαν παῖδες μεγάλῃσιν, ἐνθάδε φημι
ἕμῳ νικήσαντα φέρειν εἰς ποδῶτάωντα.
τόν μιν ἐγὼ μούσῃσ' ἑλκωνιάδεσσ' ἀνέδθηκα.
ἐνθάδε τοῖσιν λιγυρῇ ἐπέβησαν αἰοιδῆς.
τόσσοι τοὶ νηῶν γε πεπείραμαι πολυγόμενων.

Sic genitor noster insipiens Persi,
 Nauibus errabat in mari uictus boni egenus,
 Venit aliquando ille cum multa peragrasset maria,
 Cum amatque æolidam relinquens nigra in nauī,
 Non ut opus fugeret, aut certe opes beatas,
 Sed inuisam ægestatē, ab Ioue hominibus traditam,
 Habitauit is non longe ab helicone in misera uilla
 Ascræa nūc aspera regiōe cæli, dehinc intolerabilis æstu,
 Præterea tu operū fac memineris Persi,
 Vt suo quæque fiant tēpore, maxime uero nautica
 Nauis tibi placeat parua, magna oneretur pondere,
 „ Maius namque pondus maius in quæstu lucrum
 Erit, dummodo perniciosi non afflent uenti,
 Tunc autem ad negotiationē stultū applicare animum
 Velis, quā hac occasiōe debita effugere licebit, & molestā
 Cæterū ego tibi modū pandā latisonantis maris (famē,
 Quis nauigatōis aut nauīū rōnē nō satis cōptā habeā,
 Quādoquidē nunquam per latum nauigauī mare,
 Nisi ex Aulide in euboeum ubi quondam Græci
 Manserunt ob tempestatē, populū ingentem cogentes
 Ex Græcia, quem Troyam ducerent,
 Huc ego ad certamina prudentis Amphidamantis,
 In Calcidem profectus sum urbē, ubi multa incluta
 Proposuerūt certamina uīri magnanimi, Illic inquā ego
 Cantando uictor, auratum retuli tripodem,
 Quem musæ Heliconides ex me dicatū sibi susceperūt,
 Vbi & me primum argutam docuere poesim,
 Tantū est ut & naues ego expertus sim multorum clauorum,
 d

ფრანკო-ბოტანიკური მუზეუმი

Sed ut Iouis prodam mentem,
 Musæ enim prædocuerunt diuinum edere carmen,
 Quinquaginta post solsticiū æstiuū exactis diebus
 Vbi iam æstatis adest finis, temporis sane laboriosū,
 Tunc oportuna est mortalibus nauigatio, nā neq; tunc
 Quassatur, nec uiros corrumpit mare, (nauis.
 Nisi promptus forte Neptunus terram collidens,
 Aut superū rex Iupiter decreuerit omnino perdere,
 „ Ex his enim dependet finis bonorū simul & malorum
 Tunc aut leues spirant auræ, estq; sine periculo pontus
 Ac tranquillus, tunc nauem celerem uentis cōmitte,
 Qui trahatur in pontū, positus in primis rite oneribus,
 Deinde properandū ut q̄ celerrime domū redeas,
 Prius q̄ nouū proueniat uinum, & autumnī humber,
 Atq; tempestates, cient enim notī graues flatus,
 Qui & impetu agitat mare sequente mox a Ioue pluuia,
 Multa autumnali, molestum inde redditur mare,
 Deniq; & uere nouo nauigatio hominibus placuit.
 Tūc ubi primū, quantū a cornice relictum,
 Vestigij fuerit, tantillum folij hominibus appareat,
 In summa ficū, iam nauigabile est mare,
 Verna ista nauigatione, at ego eam non admodum
 Probauerim, eo quod animo meo sit ingrata
 Rapina, haud facile sic periculū effugies, quāq; & ipsam
 Mortales tentent, inscīj, ac mente capti,
 „ Nam opes sic diligunt, ut uitam homines miselli,
 „ Molestum aut est e uita cedere in undis, uerū tu, ut iussi,
 Considera omnia, ac perpende animo quæ dico,

μὴ δ' ἐνὶ οὐνοσὶν ἅπαντα βίον κοίλῃσι τίθεισ',
 ὧνά τε πλέω λείπῃ. τὰ δὲ μείονα φορτίζεισ'.
 » Διφνὸρ δ' ἔπειτα πόντον μέγα κύμασι πῆματι κέρσαι.
 » Διφνὸρ δ' ἐπὶ πᾶσι μάλα ὑπέρβιον ἄχθος αἶρας
 » ἄλωνα κανάξαι, τὰ δὲ φορτία μαυρωθεῖν.
 » μέγα φυλάσσεισ'. καὶ ρὸς δ' ἐπὶ πᾶσι ἄριστος.
 ὦραϊος δὲ γυναικὰ πόρῃσι δῖον ἄγει.
 μήτε ξηρόν τινι ἐτέρω μάλα πολλὰ πολεῖται,
 μήτε πιθὲς μάλα πολλὰ. γάμος δ' ἐπὶ ὥρισσ' ὅτρυν.
 ἥ δὲ γυνὴ τέτορ' ἡβώῃ. πῆμα δὲ γαμοῖτο.
 τὸ δ' ἐνὶ κλῆρῳ δὲ γαμῶν. ὥσ' ἡ δὲ κε δὴν ἀδίδαξε.
 τὴν δὲ μάλα γαμῶν ἡδὲ σέθεν ἐγγυδί ναιή.
 πάντα μάλα μὲν ἰδὼν, μὴ γένοιτο χάρματα γήμαιο.
 » οὐ μὲν γάρ τινι γυναικὸς ἀνὴρ λήϊζετ' ἄμενον
 » φθὶ ἀγαθῆς, φθὶ δ' αὖτε κακῆς οὐδέ τι γίνομ' ἄλλο
 » Διφνολόχης, ἢ τ' ἀνδρῶν κλῆρ' ἰφθιμόν περ ἐόντα
 » εὐφ' ἄτρεδαλ' οὐκ ἔστι μὲν γήραϊ δῶκεν.
 εὐδ' ὅπιν ἀθανάτων μακάρεσσιν ἐφυλαγμένους εἶναι.
 μὴ δὲ κασιγνήτῳ ἴσον ποιῆσ' ἐταῖρον
 εἰδέκε ποιήσῃς μὴ μιν πρότερος κακὸν ἔρξῃς.
 μὴ δὲ φεύγεισ' γλώσσης χάρις. εἰδέκεν ἄρχῃ
 ἢ ἂν ἔπος εἰπὼν ἀποθύμιον ἢ καὶ ἔρξας
 Δίος τόσα τέτυκται, μεμνημένῳ, εἰ δέ κερ' αὖθις
 ἢ γῆτες εὐλόπητα δίκην δ' ἐθέλῃσι παραχρῆν,
 » Δίεσσι. δαίμων δ' ἀνὴρ εὖλορ ἄλλοτε ἄλλοι,
 » ποιῆται. σὲ δὲ μήτιν ὅσον κατελεγχέτω εἶδος.
 » μὴ δὲ πολὺ ξείνονι μὴ δ' ἄφρονι καλέεσθαι.
 » μὴ δὲ κακῶν ἐταῖρον, μὴ δ' ἐσθλῶν νῆκεσθαι.

Ne omnem uictum curuæ imponas rati,
 Quin tu plura linque domi, minoribus hanc o nerando,
 „ Acerbum est enim periculum maris incidere in undis,
 „ Deniq; si ultra uires currum oneraueris pondere,
 „ Axis discinditur, dispersis undiq; oneribus
 „ Modū obseruato, tēporis ratio in omībus est optima,
 Tempestiue uxorem duxeris,
 Non tamen multo minus q̄ triginta natus annos,
 Neq; aliq̄nto natu maior, tale em̄ tēpestiuū est cōiugiū,
 At fœmia q̄r todecio pubescit anno, q̄ntodecimo nubat,
 Virgine aut uelim duxeris, quā mores bonos doceas.
 Illam autem maxime quæ penes te habitat.
 Omīa quę circū sūt pbe pspicias, ne uiciniē toti ioc⁹ fias.
 „ Nihil enim unq̄ poterit uiro accidere melius muliere,
 „ Si bona fuerit, rursusq; mala nihil quod horreas magis,
 „ Quam prurit, hæc uiro robore septo,
 „ Sinelignis pat incēdiū, deīde seuerę hūc tradit sene ctuti,
 Cura pinde ne circa beatos īmortales negligēs uideare,
 Nec fratri æqualem feceris sodalem,
 At si id agas, caue illum iniuriā laceſſas prior,
 Neminē uerbis fallas mētiēdo, sed si primo q̄spīā lēserit
 verbū emittēs qđ aīm tibi mordeat, aut factō sit molest⁹
 Duplicem illi uicē reddere memineris, cæterū si denuo
 Te trahat in amicitīā, pœnamq; tristis pendere uelit,
 „ Suscipiatur, miserū est uiro subinde alios semp amicos
 „ Facere, caue ne irato tibi mentem coarguat uultus,
 „ Nolim multorum amicus uoceris, nec æque nullius,
 „ Deniq; nec malorum socius, aut bonorum reprehēsor,
 d ij

„ μὴδ' ἐποτ' οὐλομένην πενίην θυμοφθόρον ἀνδρῶν
 „ τέτλαθ' ὀνειδίξαι, μακάρων δόσιν αἰὲρ ἐόντων.
 „ γλώσσης τ' ἰθυσαντοῦς ἀνθρώποισιν ἄριστος
 „ φιδωλῆς, πλείων δὲ χάρις ἤ τι μέτρον ἰδούς.
 „ εἰδὲ κακὸν εἰποις τάχα καὺτ' ἐμῆζον ἀκδοσάας.
 „ μὴ δὲ πολυξείνουδαι τὸς δυαπέμφελος εἶναι.
 „ ἐκ κοινῷ πλείων δὲ χάρις, δαπάνη δ' ὀλιγίστη.
 μὴ δὲ ποτ' ὄλ' ἡοῦς δι' λείβειν αἴθοπα δίνον
 χροὴν ἀνίπτοις, μὴ δ' ἄλλοις ἀθωάτοις
 οὐ γὰρ τ' ἴγε κλύουσιν, ἀπὲρ πῆνουςι δέ τ' ἄρας.
 μὴ δ' ἀντ' ἡελίοιο περὶ αὐτῶν ὀρβὸς ὀμιχλῆν.
 αὐτὰρ ἐπεὶ κέ δ' ἴμεν μεμνημένῳ ἔστ' ἀνιόντα,
 μὴτ' ἔρ' ὀδῶν μὴτ' ἐκτὸς ὁ δού' προβάδην ὀρήσῃς.
 μὴ δ' ἀπογυμνωθεὶς, μακάρων τινὺν περ ἔασι.
 ἐλθέμεν δ' ὅ γ' ἐθέλῃ ἀνὴρ πεπυμνυῖα εἰδὼς
 ἢ ὅγε πρὸς τοῖχον πελάσας εὐρηέος ἀνλῆς.
 μὴ δ' αἰδοῖα γονὴν πεπαλασμένῳ ἐνδοθεὶ ὀίκου
 εἰσὶν ἐμπελαδὸν πρὸς φανέμεν, ἀλλ' ἀλέαδ' ὅς.
 μὴ δ' ἀπὲρ δυσφήμοιο τάφου ἀπνοσήσωντα
 αἰρμαίνην γενεήν, ἀλλ' ἀθανάτων ἀπὲρ δαίτ' ὅς.
 μὴδ' ἐποτ' ἀνέων ἥτα μῶν καλὴν ἰδέσθαι ὕδαρ
 ποσσὶν περὶ πρὶν γ' εὐξὴν ἰδῶν ἐσκαλὰ ῥέεθρα.
 χεῖρας νιφάμεν δ' ἡλυκράτῳ ὕδαλ' ὀνκῶ.
 ὅς ποταμὸν διαβῆ κακότητι δὲ χεῖρας ἀνιπῶ.
 τῶνθε θεοὶ νεμεσῶσι, καὶ ἄλγεα δῶκαμ' ὀπίσσω.
 μὴ δ' ἀπὲρ πεντόλοιο οὐδὲν ἐνὶ θαλάτῃ
 αἶον ἀπὲρ χλωρῶν τάμεν ἀθωνίσι δῆρ' ὅς.
 μὴδ' ἐποτ' ὀνοχόμην ὑθέμεν κρητῆρος ὑπὸ θεῶν

„ Egestatē calamitosam, mentē uiri lacerantē ne unq̃ ulli
 „ Patiaris exprobrari, sp̃ em̃ illa beatorū īmortaliū donū ē,
 „ Optimus est hominib⁹ linguæ thesaurus,
 „ Si p̃ce illa utaris, magnāq̃ illi est gratia, si regulet mēsurā
 „ Si malum ulli obieceris uerbū, mox tu audies deterius,
 „ Ne graueris publico interesse conuiuiō, ubi
 „ Ex cōi uiuif, magnā em̃ illic gratiā puo cōpabis sumptu
 Ne unq̃ in aurora Ioui feruens libaueris uinum
 Illotis manibus, alijsue dijs immortalibus,
 Quam non exaudiant preces, sed respuant potius,
 Contra solem erectus ne meijto,
 Sed ut occiderit memineris id agere donec redeat,
 Non in uia, non extra, palam lotium reddas,
 Sed neq̃ nudus, beatis enim diuis sacra est ne
 Quin potius procumbens uir diuus ac prudē
 Muro domus admotus bene septæ meigt,
 Neq̃ uerenda Venere citata domi,
 Pone focum pandas, sed abi potius,
 Necrediens ab infami sepulchro
 Concumbas cum uxore, sed a deorū reuersus sacrificio,
 Neq̃ per fluentem assidue amnem liceat tibi
 Pedibus transire, nisi prius ad flumen preces fuderis,
 Lotis primo manibus candida ac placida unda, (agit
 Qui fluuiū trāsmiserit illotis manib⁹, rem pr̃sus iniquā
 Illi nāq̃ dij reddunt īfensi, calamitates postea adiiciunt,
 Neca digitis in florenti deorū sacrificio,
 Vngues acuto præscindas ferro,
 Nec unq̃ in deorū sacris cyathos impone uasi.

πινόντων. ὁ λοὴ γὰρ ἐπ' αὐτῷ μοῖρα τέτυκτο.
μὴ δὲ δόμοι ποιῶν ἀνεπίξεστον καταλείπειν.
μὴ ἐφεζομένη κρῶν λακέρυζα κορώνη.
μὴ δ' ἄρ' χυζοπόδων ἀνεπὶ ῥέκτων ἀνελόντα
ἔοιδεν, μὴ δὲ λóεσθ', ἐπεὶ κῆ τοῖς ἐν νηϊνῇ.
μὴ δὲ π' ἀκινῆτοισι καθίζειν, οὐδ' ἄμενον,
παῖδα δυωδὲκατῶν. ὅτ' ἀνέξ' ἀνήνορα ποιεῖ
μὴ δὲ δυωδεκάμκνον. ἴσθ' καὶ τοῦτε τέτυκτο.
μὴ δὲ γυναικείῳ λουτρῷ ῥόα φαιδρύνεσθ'
ἀνέρα. λυγαλέην γὰρ ἐπὶ ῥόνον ἔστ' ἐπὶ Ἐλφείῳ
ποινῇ. μὴ δ' ἑροῖσιν ἐπ' αἰθερμυίοισι κυρήσας
μωμεύειν αἰδῆλα. θεὸς τοι Ἐτὰ νέμεσά.
μὴ δὲ πρὶ ἐν πρὸχοῖ πρὸταμῶν ἄλαδε πρὸρεόντων
μὴ δ' ἐπὶ κρησάων δυρεῖν, μάλα δ' ἐξαλέσθ',
μὴ δ' ἐμαποφύχων. τὸ γὰρ οὐτοίωτόν ὅστις,
ὡ δ' ἐξείδων. δφνὴν δὲ βροτῶν ὑπαλέυσο φήμην.
φῆμην γὰρ τε κακὴ πῆλε. κούφην μὲν ἀεῖραι
ῥεῖα μάλ', ἀργαλέην δὲ φέρειν. χαλεπὴ δ' ἀπὸ θεῶν.
φῆμην δ' οὐδὲ πᾶσιν ἀπόλλυται, ἡνίκ' ἀπὸ λαοῖ
λαοὶ φημίζουσιν, θεὸς νύ τις ὅστις καὶ αὐτῇ. : :
ἡματα δ' ἐκ διόθεν πεφυλασμένῳ. εὐ κ' Π μοῖρο ἡμέραι.
πεφραδὲ μερ' ὀμώεσσι, ἔλκεά δα μὲν ὁ ἀρίστην
ἔργα τ' ἐποπτεύειν. ἡ δ' ἀρμαλὴν δατέαδ'.
εὐτ' ἂν ἀλκθεῖν λαοὶ κρινόντες, αἰῶσιν.
αἰδὲ γὰρ ἡμέραι εἰσὶ διὸς παρὰ μὴ λóεντος.
πρὸτον ἐν τε τράσῃ Ἐξέδομ' ἱερὸν ἡμαρ.
τῇ γὰρ ἀπόλλωνος ῥυσσάορα γείνατο λητῶ.
ὁ δ' ὁ δ' αὖτ' ἐκ αὐτῆς δύω γε μὲν ἡματα μὲν

Bibentium, calamitosum enim inde generatur fatum,
 Ne domum fabricans imperfectam eam relinquas,
 Ut arguta insideat illi crocigans cornix,
 Nihil ex lebetis quæ ad sacrorum usus pertinent,
 Cibi sumpseris, aut inde laueris, sequitur enim ultio,
 Neque immobilibus insideat, non enim conducibile,
 Filius annorum duodecim, uiri enim inde fiunt desides,
 Idem æque fit de duodecim mensium pueris,
 Neque muliebri uti lauacro decet
 Virum, grauis enim post tempus hoc facientem manet
 Poena, nec sacra impetas ministeria
 Fœdo conuitio, nam & eo ipso deus fit infensus,
 Neque unquam in ostia fluuiorum mare ingredientium,
 Aut in fontem lotium despereris, sed fuge potius
 Ventremque illic ne exoneris, turpe enim est
 „ Id agere, molestam hominum fuge famam.
 „ Fama enim ipsa malum est, levis quidem in sublime ea,
 „ Omnino facile tollit, difficile tolerat, difficilius suppressit,
 „ Neque prorsus perit fama, quam
 Vulgus effert, quando quidem numen est ipsa.
 Cæterum dies tibi obseruandi sunt ex Ioue, puenientes iuxta
 Delige autem seruis trigessimam mensis diem longe optimam (fatū,
 Qua uacent ab opere, uiuantque genialiter,
 Lites in plæbe iudicio non soluantur,
 Sunt enim cunctæ a cauto Ioue dies
 Prima, dies sacra est, quartaque & septima.
 Ipsa enim prima Apollinē genuit latona, aureamittentē iam
 Octauus deinde, ac nonus duo mensis dies

(cula
 d v

ἤχοχάει μύλοιο, βοροτήσια ἔργα πένεας.
ἐρ δεκά τη δὲ δυωδεκάτη τᾶμ φωγε μὲρ ἐοθλα
ἢ μὲρ, ὅ ἰς πέϊνεμ. ἢ δ' εὐφρονα κῆρ ἄμᾶς.
ἢ δὲ δυωδεκάτη φθι γνδεκάτης μέγᾳ μένωμ.
τῇ γ' ἰοι νῆ νήματ' αἰροί ποτήτος ἀράχης
ἤματρε ἐκ πλείε. ὅτε τ' ἰδριε σωρόμ ὁμᾶται,
τῇ Δ' ἰσορ σῆσαι γυνή, προσβάλοι τότε ἔργον.
μηνὸς Δ' ἰσαμύλου ἔισκα δε κάτην ἀλέας
σῆματρε ἄρξαας. φυτὰ Δ' ἐνθρέψας ἄριση.
ἔκτη Δ' ἡμέσῃ μάλα σύμφορος ὅστι φυτοῖσι.
ἀνδρογόνῳ τὰ γαθὴ κούρη Δ' οὐ σύμφορος, ὅστι
οὔτε γενεᾷς πρῶτ' οὔτ' ἄρ γάμος ἀνυβολῆσαι.
οὐδέ μιν ἢ πρῶτῃ ἔκτικ' ἔστη γενεᾷς]
ἄρμυλῳ. ἀλλ' ἐρίφες τάμιν φ' ὡς αἰμῆων.
σπκόντ' ἄμειβαλῆμ περιμνήτορ ἢ ποιορ ἢ μῆ
ἐοθλὴ Δ' ἀνδρογόνῳ. ἐλῆε δέ τε κέρτομα βάζην
φένδεα θῆμι μύλινε πελόγους κρυεῖς τ' ὀρίσμεν
μηνὸς Δ' ὀγδοότηκά πρην κῆ βῆρ ἐρίμυκοι
ταμνέμεν. οὐ ρῆας δὲ δυωδεκάτη ταλαργόνε.
εἰκάδι Δ' ἐρ μεγάλη πλέφ ἡμᾶ Δ' ἰσορα φῶτα
γείναας. μάλα γάρ τε νόορ πεπυκαμύλῳ ἐσίμ.
ἐοθλὴ Δ' ἀνδρογόνῳ δεκάτη. κούρη δέ τε πετράς
μέσῃ. τῇ δέ τε μῆλα καὶ εἰλίποδας ἔλικας βῆς
καὶ κύνα κῆ χῆρ δόδοντα κῆ οὐρῆας ταλαργόνε
πρηνῆμ ἐπι χεῖρα λθεῖς. πεφύλαξο δὲ θυμῷ
περὶ Δ' χλεῖας φθίνοντες Δ' ἰσαμύλου τε
ἀλγα θυμοβορῆμ. μάλα τοι τε πελεμύλορ ἢ μῆ
ἐν δὲ πετράτῃ μινὸς ἄγεας δέες ὁκορ ἄκοιμ.

Egregij sunt pro faciendo humano opere,
Vndecimus & duodecimus ambo pariter boni,
Hic tondendis ouibus, Ille metendo fructu.
Duodecimus autem undecimo longe est melior.
Ille ad torquendū stamina conducit ex altissimo araneæ,
Eodem formicæ aceruum ingentem accumulans,
Eodem texat mulier, opus proponat,
Constante iam mense fuge tertiumdecimū,
Ad spargenda semina, sed ad trāspantādū is est optim⁹,
Sextadecima dies inutilis prorsus est plantis,
Masculis generādis bona, inutilis puellis, arū petēdos,
Neq; ad generationē idonea est, neq; ad thalamos nupti
Sextæ autē prima p̄s nō admodū est ad puellas pariēdas
Vtilis, sed ad hedos castrādos, gregemq; ouium,
Ac mādram uallo circūdādā pastoralī, placid⁹ ille ē dies,
Bonus est masculorū partus. solent tunc p̄ferri conuitia,
Mendacia, sermones blandi, occultaq; fiunt adulteria,
Octaua mensis die, hircos ac mugientem iuuenenum
Castramus, duodecima urī capiuntur ad laborem.
Vigessimus autem dies plenus, uiro idonea est sapienti
Nascendo, impense enim mente ornatus est.
Cōueniēs deinde masculī generatio decia est, puellę q̄rta
Media, illa etiā oues simul ac syluestres boues coerce,
Canesq; acutis dentibus ac hemiones
Doma, manūq; impone, hæc curato & in aīm recondito,
Quartam fuge corrupti iam atq; adulti mensis,
Doloribus pascitur, omnino absoluta dies,
In quarta autem die mensis ducito domū uxorem.

διωκόντες κρινάς οἱ ἐπ' ἐργαζομένους ὅτι
 πέμπτης Δεξαλέας, ἐπεὶ χάλειπαίτε καὶ ἀνά
 ἐρπέμπτην ὅσον ἐρινύνας ἀμειπολεύει
 ὅσον ἀννυμύνας ὅσον ἐρεῖς τέκε πῆμιέροςκοις.
 μέσῃ Δεδομάτῃ δηκίτερος ἐρεῖς ἀκτῆν
 ἐνμάλ' ὅτι πηλείοντα ἐνοχάλω ὅτι ἀλῶν
 βάλαν. ὑλοτόμοντε ταμῆν θαλαμῆα δοῦνα
 νήϊά τε ξύλα πολλὰ, τὰ ἄρξιν ἡνικουσί πέλονται
 πετράδι λάρχεος νῆας πῆγυος ἀρξας.
 ἐνὰς δὴ μέσῃ ἐπιδείλα λώϊον ἤμαρ.
 πρωτῆς Δέννας παναπήμων ἀνθρώποισι μὲν
 ἐοδὴ μὲν ὅσον πῆδε φυτεύει ἡ δὲ γενέσθαι
 ἀνέρι τῇ δὲ γυναικί. καὶ οὐκ ἐπὶ πάγκαρον ἤμαρ
 παῦροι Δαυτῆς ἴσασιν τρισενάδα μνηὸς ἀρίσκου
 ἄρξας αἰτε πῆδε. καὶ ἐπὶ ζυγὸν ἀνχέανθῆναι
 βουσί καὶ ὑμῖνοισι καὶ ἴσσοις ὅσον πόδεσσιν
 νῆας πολυκλήδα θοήρεις οἶνοπα πόντον
 ἐρεῖς μνη. παῦροι δὲ τὰ ληθέα κηκῆσθον σῆμ
 πετράδι Δοίγε ὅσον. πρὶ πάντων ἐρεῖς ἤμαρ
 μέσῃ. παῦροι Δαυτῆς μετ' ἐνάδα μνηὸς ἀρίσκου
 ἡ οὐς γινώσκεις, ἐπιδείλα Δ' ὅσον χερσῶν.
 αἰθε μὲν ἡμέραι εἰσὶν ἐπιχθονίοις μέγ' ὅσον
 αἰ Δ' ἀλλομετάδουρι. ἀκῆριοι οὐκ φέρσας.
 ἄλλος Δ' ἀλλοῖν ἀνέ, παῦροι δὲ τ' ἴσασιν.
 ἄλλοτε μνη ἡ πῆδε ἡμέρῃ. ἄλλοτε μήτηρ.
 τάων ἐνδαμῶν τε καὶ ὅσον. ὅσον τὰδε πάντα
 ἐπὶ δὲ, ἐργάζηται ἀνά. ὅσον ἀνά τοι σῆμ
 ὅσον νῆας κρινῶν καὶ ὑπερσάας ἀλεείνω. ὅσον
 τέλος.

Auguria discerne quæ ad negocia tractanda sũt optima,
Quintas fuge molestæ enim sunt & graues.
Aiunt enim in quinta lustrare furias,
Periurîa ulciscences, quod ex contentiõẽ ortum est,
Mediã hebdomada sacrum cæceris fructum
Bene tritum in complanata area
Proijce, cæde ligna ad thalamum,
Multasq; ad ratem arbores, quæq; apta sunt nauibus,
Quarta autem incipe naues construere graciles,
Nova uero mediã circa crepusculum bona est,
Prima autem noua oĩno hominibus est innocua,
Bona ad plantationem, aut ad generandum
Masculum puellamue, neq; unq; est prorsus pernitiõsa,
At pauci norunt tertiã noui mensis esse optimam,
Incipe tunc cados, iugumq; ceruici impone,
Bobus atq; mulis equisq; festinis pedibus,
Nauem pluriũ clauorũ celerem in pontum
Trahe, pauci aut sunt q uera hæc suo nomine uocant,
Quarta aperi cadum, sacer hic per om̃ia est dies
Mediã, pauci aut rursum post uicesimũ m̃sis boni sunt
Mane, post meridiem peiores sunt,
Hæc autem dies mortalibus magno sunt emolumento,
Illæ aut alia minime sunt fatales, nec quicq; afferunt,
Alter hanc laudat alter illam, pauci tamen sapiunt,
Aliquãdo nouerca fit dies, nũnunq; mater,
Felix autem est quisquis omnia hæc
Norit, operabitur enim D̃js gratus,
Auspicia discernens, nec unq; prauaricabitur.
Finis.

ΚΑΤΩΝΟΕ ΡΩΜΑΙΟΪ ΓΝΩΜΑΙ ΠΑΡΑΙΝΗΤΙΚΑΪ ΔΙΣΤΙΚΟΙ

ΑΣ ΜΕΤΗΝΕΓΚΕΝ ΕΚ ΤΗΣΛΑΤΙΝΩΝ ΦΩΝΗΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΙΑΛΕΚΤΟΝ

ΜΑΞΙΜΩ ΟΡΓΑΝΟΪ

ΔΗΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

ΚΑΤΗΛΗΣΑΣ ΕΓΩ ΚΑΤ'ΑΝΘΡΩΠΩΣ ΠΛΗ
ΣΟΙΔΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΟΤΙ ΤΩΝ ΗΘΩΝ
ΟΔΟΣ ΠΑΡΑ ΞΕΡΗΤΥ, ΣΥΛΛΗΠΤΕΟΝ ΤΕ
ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΓΥΩΜΗΣΩΣΙΣΚΤΕΟΝ
Ω, ΗΘΗΡ ΔΕΙΡ ΤΑΙΣ ΣΦΩΡ ΎΠΟΛΗΨΕΣΙΝ

ΎΠΟΜΑΓΙΣΑΚΩΝ ΕΥΔΟΞΙΑ ΤΕ ΒΙΩΣΑΙ ΕΡ, ΚΑΙ ΪΜΗΣ
ΕΠΙ ΤΥΧΟΙ ΕΡ. ΔΕΥΣΟ ΤΩΝ ΣΕ ΦΙΛΤΑ ΠΗΔΕΔΙΔΑΞΩ, ΠΡΟ
ΠΟΡ ΪΝΑΤΑ ΤΟ ΣΟΥ ΝΟΟΣ ΗΘΗΚΟΣΜΗΣΙΣ. ΟΥΤΩ ΔΟΥΝ ΑΝΑΛΕΓΟΥΤΑ
ΔΕ ΤΑΣ ΕΜΑΣ ΕΡ ΤΛΑΣ ΩΣΕΚΑΙ ΣΩΝΕΙΝΑΙ ΑΥΤΩΝ. ΤΟ ΓΑΡ ΤΟΙ ΑΝΑ
ΓΝΩΣΚΕΙΝ ΚΑΙ ΜΗ ΓΙΝΩΣΚΕΙΝ, ΚΑΤΑ ΓΙΝΩΣΚΕΙΝ ΟΞΙΝ

ΚΑΙ ΔΕΤΑ ΔΕΩ ΛΑΤΡΟΝΕ

ΓΟΝΙΑΣ ΑΓΑΠΑ.

ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΗΚΟΥΝΤΑΣ ΤΙΜΑ

ΤΟ ΠΙΣΕΥΘΕΝΣΟΙ ΤΗΡΑ.

ΣΑΥΤΗΝ ΩΕ ΒΟΥΛΟΝΤΗΡΙΩ

ΔΕΞΙΩΝ ΠΑΡΕΧΕ,

ΤΩΝ ΚΑΘΗΚΗΤΩΝ ΔΕΔΟΘΙ.

ΤΩΝ ΣΩΟΙΚΟΡ ΣΕΡΓΕ,

ΑΓΑΘΟΙΣ Ο ΜΙΛΑ.

ΜΗ ΠΡΟΤΡΟΝ ΕΙΣ ΒΕΛΗΡ ΠΑ

ΡΕΛΘΗΣ ΠΣΙΝ ΑΡ ΚΛΗΘΕΙΗΣ.

ΚΑΘΑΡΑΟΣ ΪΟΤΙ.

ΑΡΜΥΝΩΣ ΑΠΑΔΥΣ.

ΩΕ ΜΕΙΖΟΝΙ ΎΠΕΞΙΣΑΣΟ.

ΤΩΝ ΑΙΔΩ ΦΥΛΑΤΕ.

ΤΑ ΎΠΑΡΧΟΝΤΑ ΦΡΕΞΑ.

ΤΗ ΑΙΡΙΒΕΙΑ ΤΡΟΣΕΧΕ.

ΟΤΙ ΟΙΚΙΑΣ ΕΠΙΜΕΛΟΥ.

ΛΑΝΘΟΝ ΠΑΡΕΧΕ.

ΟΚΟΠΑΔΟΥΑΝΙ ΠΑΡΕΧΕΣ.

Catonis Romani sententiæ morales disti-
chæ, uersæ ex Latino
in Græcum a
Maximo pla-
nude.

Proœmium.

Vm animaduverterem q̄pluri-
mos homines errare grauiter in
uia morum, succurrendum
& consulendum opinioni
eorum fore existimaui,

maxime & gloriose uiuerent, & honorem
contingeret. Nunc te fili charissime docebo quo
pacto mores tui animi componas. Igitur
mea præcepta legito, ut intelligas, Le-
gere enim & non intelligere, negligere est.

Itaq; deo supplica

anteq; uoceris,

Parentes ama

Mundus esto

Cognatos cole

Saluta libenter

Datum serua

Maiori cæde

Foro

Verecundiam serua

te para

Rem tuam custodi

Magistrum metue

Diligentiam adhibe

Contubernales ama

Familiam cura

Cum bonis ambula

Mutuum da

Ad cōsiliū ne accesseris

Cui des uideto.

πρωιακίς συμφοίρει.
δ' ἄπ' ἡρώων κἀθ' ἑνδε.
ὄρκοι τήρει.
οἶνον σεαυτὸν κρᾶνυε.
ῥαμαῖα μελετᾷ θέλει.
καλολογίας ἀφίσασο.
βραχίαι ἐν συμφοσίῳ λάλει
ἐταίρας φεύγει.
ἐν ποίαις ἦς ἐτυχες μνη
μονεύει.
Δυε παραγοῦντα μὴ χλυνά
σῃς.
μάχου ὑπὲρ πατρίδος.
μηδὲρ προσπέσεις ῥομ πύ
σευε.
τὰς βίβλους διέρχου.
τῶν ἀνεγνωσμένων μέμ
νησθαι.
τὰ εὐλτατα παίδει.
ἥπιος ἔσο.
τὴν ὑπόνοιαν ἔπεχε.
εἰς δίκην προσκληθεὶς πᾶ
ριθι
τὰ δίκαια κρίνε.

μὴ φεύξῃς βούλου.
τὴν ὀργὴν λόπτα κίρνα.
τοὺς πεκόντας ὑπέρμου
νίκα.
τὸν ἐλάτῳ μὴ ἀποσκη
βαλίσῃς.
μηδὲρ τῇ πῆς ἰχίος κρή
σαι διαπράξῃς.
τοὺς ἀγαθούς ἀγαθὸν
ποίη.
ἀσφαλῶς βουκεύσῃ.
μὴ ὀργίζῃς ἀνατίως.
ὅθ' ἐπαυρίῳ ἐμειλο
χώρει.
σύμβουλος ἴσθι
ἀρετῇ ἡρώ.
σφαίρας ἄθουε.
κύβων ἀπέχου.
μηδὲνα κατακρήνῃς.
φρένομόμον, ὅν' αὐτὸς ἄλ
λοις ἐπέθηκες.
ἀλλοτρίῳ μὴ ἐπειθύμῃ
ἀσπασίως εὐλίαν φέρε.
ὃ δίκαιον ποίει.

Conuiuare raro
Quod satis est dormi
Iusiurandum serua
Vino te tempera
Literas discē
Maledicus ne esto
Pauca ī cōuiuiō loq̃re.
Meretricem fuge
Beneficij accepti
 memor esto
Miserum ne irris
 seris
Pugna pro patria
Nil temere credis
 deris
Libros lege
Quod legeris me
 mento
Liberos erudi
Blandus esto
Exultationē retine
Iudicio
 adeſto
Aequum iudica

Nec quicquā mentiare
Iracundiam tempera
Parentes patientia
 uince
Minorem te ne contem
 pseris
Nihil ex arbitrio uirum
 feceris
Bonis bene
 facito
Tuto consule
Iraſci ab re noli
Ad prætorium
 ſtato
Consultus esto
Vtere uirtute
Trocho lude
Aleas fuge
Neminem condemnato
Patere legem quam ipſe
 tuleris
Aliena noli concupiscere
Amorem libenter ferto
Quod iuſtum eſt age

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

ὁ θεὸς νόος ἐσθ' ὡς τῶν λογίων παυθεύμεθα,

καὶ καθ' ὃ νοῖ τόνδε σέβας πρηνόσια πάντων.

ἄγρυπνε τὸ πλεον. μὴ δ' ὑπνίοις ἐκδοτος ἔσσο.

μακρόν γ' ἑτάναπαιμα ἔοφ' ἡ παθέεισι χορηγῇ.

πρωτίσκη ἀρετῇ ὄμαί, τὸ γλῶσσαν ἐπίχαρ.

ἐγγύθι δ' ὄντα θεῶν, τὸ σαυλόγῳ ἐιδότασί γ' αἶν,

μὴ ἀνιμάχουσαι τῷ, μὴ σαυτῷ ζῶντί. ὅ ἐκ.

ὅς γ' ἑαυτῷ μὴ συμφωνῇ, πῶς ἑτέροισι,

ἐν μρόπων ἐπίδης βίον. ἡ δὲ καὶ ἡδεατῶν δέ,

οὐδ' ἐν ἀναίμορ' εἶση, καὶ μέμφοιντό τῳ ἄλλοις,

ἐβλαβδὸν κατέχευε τί, καὶ ἐιλιόρ' ἐπλετο, ῥίφορ.

ἀτ' γ' προκρίναι τό γε συμφέρον' ἐσθ' ὅτε πλῆρο,

ἐμβριθὲς ἔσο. ὅ πρ' αὖτε, ὡς γιγὰ πράγματ' ἀπαταῖ.

πρὸς δ' τοῦς καιροῦς ὁσοφὸς μεταβάλλει τὰ μέμπτως,

μεμφομένης ἀλόχου δούλου, προπετ' μὴ ἀκούσῃς,

πολλὰ κ' γ' τὸ πόσις εὐλεία, συγεία πρὸ κοινοῦ,

εἰσὺ πρ' αὖτε μιλῶνι, κῆνος δ' οὐκ ἐπακός,

καὶ μιν ἄρ' ἐς τὰ μέλιστα εὐλῆς, μὴ ἀθείασο τ' ὕργον.

μὴ ἀνθείασο μὴ δ' ἐρίδαινε λάλοις ἀδολέχας.

ὅτ' ἡλόγος δέδοται πᾶσι. ξάνεσις δ' ὀλιγίσαις,

ὡς ἑτέρως εὐλαῖ ὡς καὶ σαυτῷ εὐλτα τὸ εἶνα.

ὡς καλοῖς καλὸς ἴσθ' ὡς μὴ βλαβδὸν τίσοι ἤξαι,

θευλλοὺς φεῦγε. νέος μὴ μιν δοπλάσῃς δόξης.

οὐδένα μερ' σιγῇ. τὸ δ' ἐναυτίον ἡκαχὴ πολλοῦς,

σεῦτο τίσοι τίς, μὴ σὺ τὸ δ' αὖ ἑτέρῳ καθυπόχῃ.

ἢ πίσις πωαίᾳ γούρ, πλείσων πλεῖστα λεγόντων,

ἐτέρις ἀνείησε, δι' ἡσῆς ἰδοι σεαυτοῦ.

LIBER PRIMVS.

Ideus est animus, nobis ut carmina dicunt,
 Hic tibi præcipue sit pura mente colendus.
 Plus uigila semper, nec somno deditus esto,
 Nā diuturna quies uitij alimēta ministrat,
 Virtutem primam esse puta, compescere linguam,
 Proximus ille deo, qui scit ratione tacere.
 Sperne repugnando tibi tu contrarius esse,
 Conueniet nulli, qui secum dissidet ipse,
 Si uitam inspicias hominū, si deniq; mores,
 Quam culpent alios, nemo sine crimine uiuit.
 Quæ nocturna tenes, quæ uis sint cara, relinque,
 Utilitas opibus præponi tempore debet.
 Constans & lenis, ut res expostulat, esto
 Temporibus mores sapiens sine crimine mutat,
 Nil temere uxori de seruis crede querenti,
 Sæpe etenim mulier, quem coniunx diligit, odit.
 Quamq; mones aliquem, nec se uelit ipse moneri,
 Si tibi sit charus, noli desistere ceptis.
 Contra uerbosus noli contendere uerbis,
 Sermo datur cunctis, animi sapientia paucis.
 Dilige sic alios, ut sis tibi charus amicus
 Sic bonus esto bonis, ne te mala damna sequantur,
 Rumores fuge, ne incipias nouus auctor haberi,
 Nam nulli tacuisse nocet, nocet esse locutum.
 Rem tibi promissam, certo promittere noli.
 Rara fides, ideo, quia multi multa loquuntur.
 Quam quis te laudat, iudex tuus esse memento.

μη' ἄτερόις πείθῃ πλεον' ἢ στανθῶ· ὡς δὲ στανθῶ.
εἴ ποίμν' ἑτέροιο, διεξέρχου πολέεσσιν.
εἴδ' ἐδὲ σὺ ποιήσας ἔπερον, στήν' τόδε κεῦθε.
ἔργα λόγους περικηρύσσῃ πολλῶν ὡς γῆρας.
τοιαῖδε γὰρ νέεσθ' ὦν' ἄφρα λέγῃσ' ἀσάπημος.
μη' μελέτωσι· εἴ τι τις κρύφα κοινολογῇ.
ὥς γὰρ ὅτ' ἡ παῖς ὦν, αὐτῶς ὡς πάνθ' ἔφορ' ἄτῃ,
εἴ πρῶτον σύ γε, καὶ τὰναντία πάντα φυλάσσον.
οὐδ' αἰεὶ τέχῃ λοίσθια κτῆς προτέροισι σιωάδῃ,
ἀμφιβόλουτε καὶ ἀδρανέσθ'· εἴς ἃ μμι δοθέντες,
εἰρ' ἑτέρου θανάτῳ μὴ ἐλπίδα σὴν ποτε θέης,
εἴ σοι δῶρα πένης φίλος· εὐτελὴ ἔγχευα λίξοι,
δέχυσθ' ἅπαντας, κ' κεν ἴνῃ δὴ χάριν ἵχαι,
γυμνὸν ἐπέσις φύσις βρέφος ἔπλασεν ὦτ' αὖ.
μυῖες μοι πένιες κρατερῶτασ' ἀφόρῳ αἰείρα·
μη' τρομέειν θάνατον· εἰοτῆς πέρας ἔστατον ὄντα.
ὅς γ' ὅνδ' ἐδίδουκε καὶ ὅτ' ἡ πᾶρ ἀποβάλλει.
εἴ σοι μὴ δέεις· εἴ τι παθὼν ἦν ἀσὺ χάριν ἵχαι,
μη' σύ γε μέμφ' ἐομοιθεὶς, ἀλλὰ γὰρ ἄγχε σεαυτὸν.
ὄφρα μὴ παύσῃς, σέο χημάσι φιλομυλῶς χεῖ.
ὄφρα τὰ ὄντα δὲ τηρῇς, αἰεὶ παύσῃς τὰ νόμιζε,
ὥς δ' ὀδὴν ἡνὶ δούναι, καί τ' ἐπὶ δὴς καθυπόχῃ.
μη' ἀκαλὸς δοκέειν ἐθέλων ἀνεμώλῃ· εἴ τις,
τὸν σάλλοντα λόγους, μὴ δόντα φίλον κραδίηθεμ.
καὶ σὺ δράσῃς ὅμοια· τέχνη γὰρ τέχνην παύει,
μη' σφόδρα μαλακοῖσι βροτοῖς ἐπέεσσιν μετέρχων.
ὅτ' ἡ καὶ ἱερότης ὄρνυ' ἀπατῶν γλυκὺ μέλιτι,
εἴ σοι τέκνα πενήτεσσι πέλῃ, τὰ δὲ τέχναίς.

Plus alijs de te, q̃ tu tibi, credere noli.
Officium alterius multis narrare memento.
Atq̃ alijs qum tu benefeceris, ipse, fileto.
Multorum qum facta senex & dicta recenses,
Fac tibi succurrant, iuuenis quæ feceris ipse
Ne cures, si quis tacito sermone loquatur.
Conscijs ipse sibi de se putat omnia dici.
Qum fueris felix, quæ sunt aduersa caueto.
Non eodem cursu, respondent ultima primis.
Qum dubia & fragilis sit nobis uita tributa,
In morte alterius spem tu tibi ponere noli.
Exiguum munus, qum dat tibi pauper amicus
Accipito placide, plene & laudare memento.
Infantem nudum qum te natura creauit,
Paupertatis onus patienter ferre memento.
Ne timeas illam, quæ uitæ est ultima finis.
Qui mortem metuit, quod uiuit, perdit id ipsum.
Si tibi pro meritis nemo respondet amicus,
Incusare deum noli, sed te ipse coherce.
Ne tibi quid desit, quæsit utere parce.
Vtq̃ quod est, serues semper tibi deesse putato.
Quod præstare potes, ne bis promiseris ulli.
Ne sis uentosus, dum uis urbanus haberi.
Qui simulat uerbis, nec corde est fidus amicus,
Tu quoq̃ fac simile, sic ars diluditur arte.
Noli homines blando nimium sermone, probare,
Fistula dulce canit, uolucrum dum decipit auceps.
Si tibi sint nati, nec opes, tunc artibus illos

γυμνάσαι, βίον ὅφρα πένητα χοῖν' ἀποσώσῃ,
 εἰτόγε τίμιον ἔρ τελέε, ὥς δὲ κ' ἔμπαλιν οἶα,
 οὐτ' οὐρ φειδωλὸς δόξῃς, οὐτ' αὖ πλεονέκτη.
 παρδόν μ' ἐμφειδ' ἔθος ἵχαις, μήποτε ξέξῃς.
 παιδοῖσιν γὰρ αἰχρὸς ἐλέγχεαι, παύοντας.
 εἴτε αἰὲρ τὸ δίκαιον ὄν, τὸ δὲ καλὸν καλὸν εἶναι.
 ὥς ἀμαδῆς αἰτῆρ, ὃ δ' αἶν τὸ δίκαιον ἀπείπει.
 μή ποτ' ἀγνώτα προδύμοτερον γνωροῖο λογίσῃ.
 τὸν γὰρ γνωσὸν ἔγνωσ' κρῖνας, τὰ δ' ἄγνωστα τυχερά.
 τοῦ βίου ἀμειβόμενος φανεροῖς ἐπὶ πῆμασιν ὄντος.
 πᾶς μοχθῶν πρὸς κέρδος, κέρδος ὅπως ἢ ἡ γού.
 εἴδοτε νικαῦ οἷος τ' ὦρ, ἐτάροις ὑπόεικε.
 καὶ γὰρ μεξίοπῃ, φίλοι γλυκεροὶ σῶνέχοντες.
 μὴ ὅκνεσθαι ἐλάττωσιν, τά γε μικρὰ προέειπες.
 ὅττι χάρις ἐκλείοντας, ἐν ἀλλήλοισι σιωπάει.
 οἷον κατὰ τὴν ἐτάροις κομιζέμεν πᾶν φυλάσσου.
 μίσος γὰρ τρέφει ὀργήν, ἀμόφροσύνην ἐκείνη δέ.
 εἶσε πρὸς ὀργὴν ἀμπλακίην δμῶν ὀρθύνη.
 σὰν τὸν μαλθάσας, ὥς τ' ἴν' οἰκείων φείσῃ.
 οὐκρατέων δύνῃ, εἴσθ' ὅτε κῆτερίῃ πρὸς γένου.
 κῆτερίῃ γὰρ αἰὲρ ἀρετῶν ὅσι μεγίστη.
 φρούρει ὅττι μάλιστα τάς τε καμάτους, ἐργίστω.
 ἐν ζῆμῃ γὰρ κάματος, πενίῃ ἐπ' ἐφείλει.
 ἐν πρᾶγέων, ἐν δ' ἐλευθέρῳ μερὲν πᾶσι γίγνου.
 σὺ φίλοις, σὰν τ' ὧν δ' ἐν δ' ἐλευθέρῳ αἰὲρ. : ~

ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ἢ μὲν γηπονίας ἐθέλεις μαδῆων πολυκάρπους,
 ἢ σὺ δὲ μετὰ κλυτὸν εἰ δ' αὖ ἐν δ' ἐλευθέρῳ.

Instrue, quo possint inopem defendere uitam;
Quod uile est charum, quod charum est, uile putato.
Sic tibi nec parcus, nec auarus habebis ulli.
Quæ culpæ soles, ea tu ne feceris ipse.
Turpe est doctori quum culpa redarguit ipsum
Quod iustum est, petito, uel quod uideatur honestum;
Nam stultum est petere, quod possit iure negari.
Ignotum tibi, tu noli præponere notis.
Cognita iudicio constant, incognita casu.
Quum dubia incertis uersetur uita periculis,
Pro lucro tibi pone diem, quicumq; laboras.
Vincere quum possis interdum cede sodali,
Obsequio quoniam dulces retinent amici.
Ne dubites, quum magna petas, impendere parua.
His etenim rebus coniungit gratia charos.
Litem inferre caue, cum quo tibi gratia iuncta est.
Ira odium generat, concordia nutrit amorem.
Seruorum ob culpam quum te dolor urget in iram,
Ipse tibi moderare, tuis ut parcere possis.
Quem superare potes, interdum uince ferendo.
Maxima enim morum semper patientia uirtus.
Conserua potius, quæ sunt iam par ta labore.
Quum labor in damno est, crescit mortalis egestas.
Dapnatis interdum notis, charis, & amicis,
Quum fueris felix, semper tibi proximus esto.

Liber secundus.

Elluris si forte uelis cognoscere cultus,
Vergiliū legito, quod si mage nosse laboras

τὰς βοτανῶν διαίτας, νικάνδρος τῶς σεδιδάξει.
εἰδὲ φρυγῶν ποθέας δαναῶν πεδᾶναι ἀγῶνας,
δύζο θεῶν ὁμηροῦς ἄρεσιν ἔργ᾽ ἀγρεύει.
εἰδὲ γῆραῦ βόλαι, τοῦ ἔραῦ πετέχνην ἐπιγῶναι,
εἶχε δεικνέει τοῦ ἀμφιγυαλμάνῃ. εἰδὲ μέλαισοι,
σαῦσοφίη ζώειν, κλύε μοι κείνων ἀμαδῆν χεῖ.
ῥωνδία, πᾶς εἶορ παδέων δίχα πάντα διοικῆ
Δεῦρ ἴθι γοῦν καὶ τίπτε πέλαισοφίη σύγεμυξ,
εἰδῶσαι καὶ ἄλλοις τοῖς ὀφελος ποτὲ γίγνου.
ὅττι φίλτου πεπορήδῃ κέρδιον ἢ βασιλεύειν,
λαῖπε δὲ μυσήρια καὶ πόλον ὅσις ἔρυναι.
θνητὸς ἐὼν γῆρ, καὶ πρὶ θνητῶν ἔασο μισυῶν,
εἴπτε φόβον θαλάτου ἀλόγισον ἢ διὰ πᾶν τὸς
πότμον δαιμαίνοντα, βίου τέρεας ἀπὲς ἄλλων,
ὀργισθεὶς πρὶ πρᾶγματος ἀμειβόλου μὴ ἐρίων,
θυμὸς γῆρ πᾶντι νόον ἔργα τὰ ξεικῆς ἀθροῖν,
καὶ δαπάναις χεῶν μείζοσιρ ἔντε τὰ πρᾶγματ᾽ ἀπαίτῃ.
πρὸς ᾧ τὰ πρᾶγματα καὶ ῥὺν καταμάλισκε δειόντῃ,
φεινγε αἰεὶ τὸ ἄγαν τὰ δὲ μέτριά καὶ μάλα βδολοῦ.
βαίῃ γῆρ πταμῶ, ἀκλυσοτέρῃ φέρεται ναῶς.
πᾶν δὲ εἰλοῖς σοῖς αἰχας πρὸς εἴψαι μάλα κενῶς.
μὴ μλύφονταῖς πλεῖστοι. ὅς τε μοῦνον ἄνιψ.
μὴ βρο τὸν ἀλιτρουῖς δόκει ἀμπλακῇ ἀπόναδῃ.
πρὸς καὶ ῥὺν γῆρ ἔλυσαν. καὶ ῥὺν δέκν φωνεῖ ἔντη,
σώματος θυδανού δάναμιν μὴ δῆς πρὸς φαῦλον
βουλῇ γὰρ κρατῆ, ἐσθλὸς τὸν φύσις εἰσὶ ἀκηνδόν.
ἔν νόας σέο μείονα, ὅττι δὲν καὶ ῥὺν ὑπείκαμ.
πολλὰ κὶ κρείσσων πρὸς χεῖρονος ἢ πᾶν ὑπέστη.

Herbarum vires, Macer tibi carmine dicet,
Si Romana cupis, & punica noscere bella,
Lucanum queras, qui Martis praelia dicet,
Siquid amare libet, uel discere amare legendo,
Nasonem petito, si naute cura tibi hæc est,
Vt sapiens uiuas, audi quo discere possis,
Per quæ semotum uitæ traducitur æuum!
Ergo ades, & quæ sit sapientia, discere legendo.
Si potes, ignotis etiam prodesse memento,
Vtilius regno, meritis acquirere amicos,
Mitte arcana dei, cælumque inquirere quid sit;
Cum sis mortalis, quæ sunt mortalia cura.
Linque metum lethi, nam stultum est tempore in omni,
Dum mortem metuis, amittis gaudia uitæ.
Iratus de re incerta contendere noli,
Impedit ira animum, ne possit cernere uerum.
Fac sumptum propere, cum res desiderat ipsa.
Dandum etenim est aliquid, quoniam tempus postulat, aut res.
Quod nimium est, fugito, paruo gaudere memento.
Tuta magis est puppis, modico quæ flumine fertur,
Quod pudeat, socios prudens celare memento.
Nec plures culpent id, quod tibi displicet uni.
Nolo putes prauos homines peccata lucrari,
Temporibus peccata latent, & tempore patent,
Corporis exigui vires contemnere noli,
Consilio pollet, cui uim natura negauit.
Quem scieris non esse parem tibi, tempore cede
Victorem a uicto superari sæpe uidemus.

μή νείκεα μή δ' ἀν' ἄλγεα θέλεσσι σὺν ἑτάροισι.

ἐκ τυτθῶν μύθων γ' ἔρις μέγα πολλὰ κτείσσεται.
κλῆδός τι μή ἴχνηται, τί βούλεταις σὲ τὸ θέειν.

ὅππῃ γ' ὤρισε σὺ πέρι, καὶ σέονός περ τελέσεται.
Βασκανίην φυλακὴν πάσῃ τὰ μάλισα φυλάσσον.

ἢ κῆρ μή βλάπῃσιν, φέρεαι γέμερ ὅστις βαρβαρῶν.
κῆρ περὶ φρονέοντι ἀδίκως σὺ πρὶν κρίσιν ἤλως

δυσκείνεται μακρὰν γ' ὑπερβύσσιν νικῶντ' ἀθέσμως.
διχομυλίας ἐρίδος, μή λοιδορίας ἀνεγκλήσῃς.

σκαλὸν γ' μεμνῶδ' ἀμύμονος μετέχθρα.
μή τις εἰς τὸν ἐπαίνει, μή τις αὖτις φέγγει. ὦ γὰρ

τοῦτ' ἀνέκτι δρῶσι κενὴ τὴν δόξαν ἔχουσα.
ἔστ' ἀν' ἄλλω μακρῇ, χρῶσθ' ἡμῶσι τοῖς ὀλιγοῦσι.

βαῖω γάρ τε χρὸν, τὸ μακρὸν περὶ μύθων ἔχουσα.
ἀφρων γίγνου. ὥς τὸ πρῶτον ἢ δικαίως ἀπαίτῃ.

ἀφροσύνη γάρ περ πολέτην ἀκρὸν ὅστις φρόνησις.
φρονέει ἀσπίδα καὶ σμικρολόγου ἀκρότητα.

αἰδὲ δ' ἀντίπαλοι, φήμεις ἀγαθὴς τελέεσθαι.
μή πίστευε αἰὲρ ἀπαγέλλων τίσιν ἀτὰρ.

τίς πίσις δ' ὀλίγη νέμεσις πλείωσι πλείω λεγόντων.
ἦλπιτε οἶνον σφαλλόμενοι, μή σαρτὸν ἀθάου.

πλημελὴς τίς γάρ περ γλυκύνει. τοῦ δὲ πίνοντος.
βουλὴν κοῖνὴν ἀπόβηκτον γνώσῃ ἐχέμεν.

πιστὸν δ' ἡγήσῃ πιστὸν χρὸς θρασυτέων.
μή φέρεται βρῆκος ἐν κλέιδας ἀκολάσων.

ἐκ μόνει γ' τοῖς τύχῃ ὄφρα κακῶσαι χοῖν.
πρόβλεπε μοῖραν ἐπεχόμενῃ, ἵνα τίς, εἴ τις μενέῃς.

κουφόττον γ' λυπῇ, πᾶν δ' ἐπὶ δόμῳ ἥξει.

Aduersus notum noli contendere uerbis,
Lis minimis uerbis interdum maxima crescit.
Quid deus intendat, noli perquirere sorte.
Quid statuatur de te, sine te deliberat ipse.
Inuidiam nimio cultu uitare memento,
Quæ si non lædit, tamen hanc sufferre molestum est.
Esto animo forti, quum sis damnatus inique.
Nemo diu gaudet, qui iudice uincit iniquo.
Litis præteritæ noli maledicta referre.
Post inimicitias iram meminisse, malorum est.
Nec te collaudes, nec te culpaueris ipse.
Hoc faciunt stulti, quos gloria uexat inanis.
Vtere quæsitis modice, quum sumptus abundat.
Labitur exiguu, quod partum est tempore longo.
Insipiens esto quum tempus postulat, aut res.
Stultitiam simulare loco, prudentia summa est.
Luxuriam fugito, simul & uitare memento,
Crimen auariciæ, nam sunt contraria famæ.
Noli tu quædam referenti credere semper.
Exigua est tribuenda fides, qui multa loquuntur.
Quod potu peccas, ignoscere tu tibi noli.
Nam nullum crimen uini est, sed culpa bibentis.
Consilium arcanum tacito committe sodali.
Corporis auxilium medico committe fideli.
Successus indignos noli ferre moleste.
Indulget fortuna malis, ut lædere possit.
Prospice qui ueniunt, hos casus esse ferendos.
Nam leuius lædit, quicquid præuideris ante.

μή κατὰ πίπτ' αὖ ποσιν ὠσέων ἐν δυσπαραλήσει,
ἀλλ' ἔχου ἐλπίδες οὐδὲν ὁπότερ' ἀνδρᾶς ἐώσῃς,
ὡς οὐρανὸν πρόσφορον οἶδας, μή μιν πρὶ ἐλθῇ.
ὅττι μέτωπα κομῶντα, μετ' οὐκ ἀντίετ' ἀφ' ἑλκῶν,
Δέρκεο μοι τὰ τέοντα τὰ τέσδ' ὁ μὲν ἔσδ' ὁ δὲ
Ζηλῶν ἐν τούτῳ θεῶν, οὐδ' ὁ δύσταυτα δουκύνῃ,
ἔσδ' ὅτε γίγνου καὶ ὁ λιγυρὴς, ὁ φεῖν γαίνοισι.
παῦρα βυφῆ γεδίδου. ὅθ' δ' ἐν ἐκτῇ γὰρ πλείω.
μή μιν φουδὴ μοιο μόνωτατος ἐξολιγώρει,
μή ποτε οὐκ ἀρέσῃς ἐνὶ πολλοῖς ἀρτία βάζων,
ἔσωσοι μελεδῶντων πρῶτη φροντίς ὑγίαις.
καὶ μή καίρου ἐλπίσιν ἡνιοχὸς ἐπέλθῃ,
εἴπῃ ἐνὺπνία, νοῦς μὲν ὁπότερ' ἀβέλετ' αἰεὶ.
ἐγρήσων τ' ἐλπίσαι, καὶ ἐν ὑπνοισι θεῶτα,

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Σ δὴ ταῦτ' ἐπεαξεν ἑτῶς ποδῖες ἀναγνώσῃ.
τάς Διὶ ποθημὸς ὕμνος, οὐ φελοῦς βίου οὐσας,
ὁρὸν ἐνὺπνιζε διδάγμασι νοῦν, καὶ μή ποτε πάντοτε.
εἰκὼν γὰρ θανάτου εἶδος ἄμμορος ὡς διδάχων.
ἐνθεοδὴ πολὺ κέρδος ἀποίσαι. εἰδ' ἀμελίαντες,
οὐκ ἐμὲ τ' ὅρ' ἡρώτασεν αὐτὸν Ἀΐδα θερίαντες,
ὅρ' ὡς ζῶν, μύθων μὴ ἐπιστρέφῃ ἀφρονέοντων.
οὐδὲ γὰρ ἡμέτερον διδόνον μύθον ἐκείνου,
κλινεὶς μάστιγος σωζομένης πρῶτον σόλῃ μῆς,
ὅσον ἐνεσι κάλυψον ἄμρ' ἀτάσσοιο φίλοις,
μύθους μὲν χίρας τὴν καὶ ἀμυλίσας πεφύλαξο.
νημερτὴς ἀπλότης ἀγαθὴ. δολίῃ δὲ ἐπακτῇ.
μωθρὴ ἐκφυγέ. ἀργίῃ τὸν ζῶντος οὐσας.

Rebus in a duersis animum submittere noli.
Spem retine, spes una hominem, nec morte relinquit,
Rem tibi quam noscis aptam, dimittere noli.
Fronte capillata, post hæc occasio calua.
Quod sequitur, specta, quodq; imminet, ante uideto.
Illum imitare deum, qui partem spectat utranq;
Fortior ut ualeas, interdum partior esto.
Pauca uoluptati debentur, plura saluti.
Iudicium populi nunq; contempseris unus,
Ne nulli placeas dum uis contemnere multos.
Sit tibi præcipue, quod primum est, cura salutis.
Tempora ne culpes, quum sis tibi causa doloris
Somnia ne cures, nam mens humana. quod optas,
Quum uigilat sperans per somnum cernit idipsum.

Liber tertius.

Oc quicunq; uelis carmen cognoscere lector
Hæc præcepta feres, quæ sūt gratissima uite
Instrue præceptis animū, nec discere cesses.

Nam sine doctrina uita, est quasi mortis imago.
Commoda multa feres, si uia tem spreueris illud,
Non me scriptorem, sed te neglexeris ipse.
Quum recte uiuas, ne cures uerba malorum
Arbitrij nostri, non est, quid quisq; loquatur.
Productus testis, saluo tamen ante pudore,
Quantumcunq; potes, celato crimen amici.
Sermones blandos, blesosq; cauere memento,
Simplicitas ueri sana est, fraus ficta loquendi.
Segniciem fugito, quæ uita ignauia fertur,

ψυχῆς ἀδενέθ' ἢ χαίνωσθε ῥοὰ τήνῃ,
ἔσθ' ὅτε πρᾶβολάδῃ φροντίσι μίγνυε τέρεθρε.
ὄφρα φέρει θυμὸς εὖλος ὀνύαν πόνον ἵχῃ,
μήτε λόγου μήτ' ἔργου ἐπιδράξῃ ἑτέρωιο.
μὴ θεῖ σὺ πρᾶδείγματι καὶ σέλις ἀντιγελάσῃ,
κλήροισι ὅν' ἔχεις παῖδοι, ἔγχεσθε μοι πινάκεσσι
καί μιν ἀέξω φρούρει μῆλικα κῶς ἐπαιδῆς,
ἢ ἄφειός τοι πλείους ἔοιποτὶ γῆρα θ' οὐδ' ὧ.
σμικρολόγος μὴ ἴδι. εὖλοισι δὲ πλουσιόδωρος,
ὠφέλιμον θράποντος βελήν μὴ πρᾶέλθῃς.
μὴ δ' ἑτέρωιο ἄνδρος γνώμῃ εἰσὺμφορος εἶκ,
εἰ μὴ χρημάτα σοι ἢ κτήματα ὡς πάρος εἰκ.
ζῆσον τοῖς ἀγαπῶν, ἀτέως σοι ὁ καιρὸς ὀπάζῃ,
μὴ ποτε κεριδίμῃ ἄλοχον ἀγᾶγνῃ φέρων.
ὡς μὴ ἀνάγκῃ χῆ. σκατέχευ ἐπαχθὴ πρὸς εὐσταν,
θεῖ πολλῶν πρᾶδείγματι μακθάνε τίπτερε ξέειρε,
ἢ φεβῆ. εἰότες γὰρ τῶνδε, διδάσκαλ' ἄμμι.
τοῖς διωατοῖς ἐπιχείρει. μὴ ποτε τοῖς δε πιεσθεῖς,
μαφίδιον προσλίπῃς τῶν ἔργων, καματισμὸν ἀπείπω.
μὴ σίγατό περ ἔγνωσ' οὐκ ὁσδ' ὡς διαπραχθεῖς
μὴ σκαμὸν ζήλῳ δόξῃς τὰ τοιαῦτα σιωπῶν,
ἴαεο συμμαχίῃ κριθεῖς πρὸ θεοῦ δικασοῦ.
καὶ τοὶ γάρ τε νόμοι ποθέουσι δίκῃ διέπειν.
πῶς δικαῖως πάχῃς, κριτικῶς φέρε θυμῶ.
καὶ σταντῶ πᾶσας, σταν θεῖ σὺ τίνυε δικασίμ.
βιβλία πάνυ μετέρχεο πολλὰ μετέρχεο πλῆσα.
ποικταὶ θαυμασὰ γὰρ ἀλλόουσι ἀλέγουσι,
συσσι τῶν ἑτάροισι ἢ μέτριος λόγος ἴδι.

Nam cum animus languet, consumit inertia corpus;
Interpone tuis interdum gaudia curis;
Vt possis animo quemuis sufferre laborem.
Alterius dictum aut factum ne carperis unquam.
Exemplo simili ne te derideat alter.
Quæ tibi sors dederit tabulis suprema notato,
Augendo serua, ne sis quem fama loquatur.
Cum tibi diuitiæ superant in fine senectæ,
Munificus facito uiuas, non parcus amicis.
Vtile consilium dominus ne despice serui.
Nullius sensum, si prodest, tempseris unquã,
Rebus, & in censu, si non est, quod fuit ante,
Fac uiuas contentus eo, quod tempora præbent.
Vxorem fuge, ne ducas sub nomine dotis
Nec retinere uelis, si coeperit esse molesta.
Multorum disce exemplo, quæ facta sequaris,
Quæ fugias, uita est nobis aliena magistra.
Quod potes, id tentes operis ne pondere pressus,
Succumbat labor, & frustra tentata relinquo.
Quod nosti haud recte factum, nolito tacere,
Ne uideare malos imitari uelle, tacendo.
Iudicis auxilium, sub iniqua lege rogato.
Ipse etiam leges cupiunt, ut iure tegantur.
Quod merito pateris, patienter ferre memento.
Cumq; reus tibi sis, ipsum te iudice damna.
Multa legas facito, perlectis perlege multa,
Nam miranda canunt, sed non credenda poetæ.
Inter conuiuias fac sis sermone modestus.

μη νόβαλος δόξης, ὅτε κόσμι· Θ' ἔμμερ ὀφείλας,
οὔτε ὄργιστο μὴν ἀλόχου μη δειδῖθι φωμᾶς.
πῆμος γάρ σοι πύχαι ἐνεδραγῶν ὅτε κλαίει·
χρῶ σοῖς χρήμασι· Θ' μη ἀπλήσω τῶς δεκαταχρῶ·
τῶν σῶν γὰρ δαπανηθέντων, τὰ ξῆνα μασεύσεις,
ἀσφάλισαι πόρῃ σου, μη πρὸς ἑὴν ποτε πόλιν·
ὅς κ' αἶρ μη καλὸς ἦ, πλην τῶν γε κακῶν τέλος ἐστὶ.
μη ψυχῆς ὀργῇ σου ἐμφάγῃ παρὲς τῆς.
μητέρι μη πρὸς κροῦ ἐθέλων ἀρέσκει γενετῆρι.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

σφαλεία ζωὴ ὅσις διάγειν ἔρομ' ἵχας·
αἶ· κρι) παθέων ἀμιγέες φρονεῖν κέρ' ὀλεσιθίμων·
τάσδε πρὸς φάσας ἀναγινώσκεις ὅσαι ὦραι
Δῆεις γάρ τε παρ' αὐτάς τῶν προσέχων σε ἄλωνα,
πλῆθος ὑπὸ φρονει· ἢ ἐδέλῃς νόον ὅλβι· Θ' εἶναι.
οὐ δ' ἐλεδόμενι· Θ' πικράμενι· Θ' αἶερ ἀπαύτῃ,
τὰ γὰρ ἀφ' ἧ φύσεως ἡν ἀνποτέσσι ἐπιλείπει·
ἢ ἀγαπαῖς κείνοις, ἐς ἃς χρεῖος κατεπείγει·
ἢ ἀφύλακτος ἐὼν ἀλόως τὰ σὰ πάντα διοικῇς
μηδὲ τύχηρ λέγετι φλήρ, μη τοῖς περ ἐοῦσαν,
ἀργυρίῳ χρεῶν ἀργυρίῳ βελίχῃ δ' ἀπόλαπτε,
ἢ οὐδεὶς σοφὸς οὐδεὶς τίμι· Θ' ἢ γὰρ σὰτ' ἀνὴρ.
ἀφνεὸς γε γονῶς ὑγιᾶς ἐστὶν χρεὼς τήρει·
ὄλβον ἔχει νοσέων γὰρ πλῆθος· Θ' οὐχὶ καὶ αὐτόν,
πληγὰς ἐστὶν ὅτε μύσπολόιοι φέρων πρὸς ἀχαρὸς·
τληθικαὶ ἐμβρίμμημα χολωκυλίοιο τοκῆ· Θ'
πρὸς τὰ ὠφέλιμα προσεχῶς δὲ φύλασσε ἐκείνα,
ὅς τιςισι ἀμείβοι· Θ' πέλας ἡτοῦ κέρδους ἐλπίς.

Ne dicare loquax, dum uis urbanus haberi.
Coniugis iratae noli tu uerba timere.
Nam lachrymis struit insidias, dum foemina plorat.
Vtere quæsitis, sed ne uidearis abuti,
Qui sua consummunt quum deest, aliena sequuntur.
Fac tibi præponas mortem non esse timendam,
Quæ bona si non est, finis tamen illa malorum est.
Vxoris linguam, si frugi est, ferre memento.
Namq; malum est, nil uelle pati, nec posse tacere.
Dilige non ægra charos pietate parentes,
Nec matrem offendas, dum uis bonus esse parenti.

Liber Quartus.

Ecce quam quicumq; cupis traducere uitam,
Nec uitæ herere animû, quæ morib⁹ obsunt
Hæc præcepta tibi semper relegenda memeto,
Inuenies aliquid, in quo te utare magistr^o
Despice diuitias, si uis animo esse beatus,
Quas qui suspiciunt, mendicant semper aurari.
Commoda naturæ, nullo tibi tempore deerunt,
Si contentus eo fueris, quod postulat usus.
Quum sis incautus, nec rem ratione gubernes,
Noli fortunam, quæ non est, dicere cæcam,
Dilige denarium, sed parce dilige formam,
Quam nemo sanctus, nec honestus captat habere.
Quum fueris locuples, corpus curare memento.
Aeger diues habet nûmos, sed non habet ipsum.
Verbera quum tuleris discens aliquando magistri,
Fer patris imperium, cum uerbis exit in iram.

πᾶν δ'δύνη δούνα· χάριον αἰτίζοντε χαρίζου·
τοῦς ἀγαθοὺς γὰρ εὐρέξαι ἡμέραι ἔπλετο κέρδους,
πᾶν δ' τοῖν ὃν ὑποπῆόν σοι, ταχέως ἀποσείου·
ὅ, πῆλιν αἶψά παρος ὀλιγορῶντα λυμαίνω,
ἢν ἀκόλαστος ὄρεξις ἐνοχλοῖσθε κυδείρης,
μὴ δ' ἐλεχθῆναι λαμῶν γαστρὸς ἑταίρων·
ἢν προσέκταται θηρία πάντ' ἔχεν διὰ δῆμον·
ἐν κέλομαι τρομέειν σε τὸν ἄνθρωπον περὶ πάντ'
εἰδένος εὐπάλαμον σέο τὸν χροῶσιν περιφράτῃα,
αὖθις καὶ εὐφρονέειν, ὡς γὰρ δόξης ἀνδρῶν,
ἐν μαχίην παρὰ γνωστῶν αἶψ' ἔπειτα κάμνης·
ποισοῦ γὰρ φίλου ἱκτὴρ προσφερέσσερος οὐδεὶς·
εἰσὺ πταίεις, τί θνήσκεισόν ἐκεῖ τὸ θυμῶν·
ἀφραδὲς εἰρ' ἑτέρου μόρφω' ἔλπεισθ' ὁσδ' ἄναι,
ἐν τᾶν ἑταίρων ἢ αὖτις ὁ φίλον ὦ φίλε δίζη,
οὐχὶ τύχη μερόπων βίος Δ' ἰχνυτέος ἦτορ,
θεῶ ποῖς κερδῆσθαι κνίπινος οὐνομα φεύγων
τίπ' ὀφελος πλούτου, εἰ πλουτῆς αἰὲν ἀπατῶν·
τίμιον εἰ φήμην ἐθέλοις βίῳ προσφυλάσσειν,
αὖθις φῦγ' κρᾶδ' ἴηθε κακὰς τέρας βίοτοιο·
ἄρτι φρων τελέθων νόα μὴ χλευάζε γεραίον·
πάντες γὰρ πολλοῖς παύσων φρένες εἰσὶ νεογῶν,
οὐδ' ἐχέτω μάθε, ὅλ' ἔχης τροχαλῶς ἀπίσσης·
τέχνη μὴ μνησθῆναι μερόπων βίον οὐκ ἀπολείπει·
φράζεο πάντα σιωπῇ τίπ' ἐλέγχοσιν ἑκάστοι·
ἢ δεῖα γὰρ μερόπων γυμνοὶ λόγος ἠδὲ καλύπτει·
ἐσθλὸν τέχνην καὶ περ πλὴν Δ' ἐκ μεμετήσας
ὡς μελέτη γὰρ νῶ ταῖς χερσὶν ἐθισμός ἀρήγει·

Res age quæ profunt, rursus uitare memento,
In quibus error inest, nec spes est certa laboris.
Quod donare potes, gratis concede roganti,
Nam recte fecisse bonis in parte lucrosum est,
Quod tibi suspectum est, confestim discute quid sit,
Namq; solent primo quæ sunt neglecta nocere.
Cum te detineat Veneris damnosa uoluptas,
Indulgere gulæ noli, quæ uentris amica est.
Cum tibi proponas animalia cuncta timere,
Vnum hominem tibi præcipio plus esse timendum,
Cum tibi præualidæ fuerint in corpore uires,
Fac sapias, sic tu poteris uir fortis haberi.
Auxilium a notis petito, si forte laboras,
Nec quisquā melior medicus, q̃ fidus amicus.
Cum sis ipse nocens, moritur cur uictima pro te?
Stultitia est morte alterius sperare salutem.
Cum tibi uel socium, uel fidum quæris amicum,
Non tibi fortuna est hominis, sed uita petenda.
Vtere quæsitis opibus, fuge nomen avari
Quid tibi diuitiæ profunt, si pauper abundas?
Si famam seruare cupis, dum uiuis, honestam,
Fac fugias animo quæ sunt mala gaudia uitæ.
Cum sapias animo, noli irridere senectam,
Nam quicumq; senet, sensus puerilis in illo est.
Disce aliquid, nam cum subito fortuna recedit,
Ars remanet, uitamq; hominis non deserit unquā.
Perspice cuncta tacitus, quid quisq; loquatur,
Sermo hominum mores, & celat, & indicat idem.

μη ποτ' ἐπερχομένης ὥρης ἐμπέζω ποτόμω
αὖ γὰρ δειδίεν διτομ, ὅς οἱ δε βίον διαπαύζω,
μᾶνδαν πρῶτα πρὸς εἰδότης, αὖδε σόλιν ἄδιδάκτους
τῶν ἀγαθῶν διὰ γὰρ δόσιμον τελέθει τὸ δίδαγμα.
τόσον πύρρσον δάω. ἢν ἐθέλῃς ὑγαίνειν
πᾶσα γὰρ οὐ σπατέλῃ δίνῃς νόσου ὅστις ἀφορμή.
αἰνῆς ἀμφάδινω. καὶ ὡς καλὸν δοκιμάζει.
ἄθραι μὴ τοῦτ' αὖ πάλιν εὐκολίῃ καταμέμψῃ.
εἰν εὐκμή. τὰναντία πάντα φυλάσσω.
ἐμπαλιδυσπραγέων ἢ τὰ κρείττονα πρὸς δόκαζιν.
μὲνθακε μὴ λήγων μελέτης σφίλω γὰρ ἀέξῃ.
καὶ μακρῇσι ξισαῖς ὀλίγη σώεστις ἐπορίσθῃ.
εἰν φειδόμεν ὅν πολλὰκι γὰρ δοκιμάσεις.
ἡμαρ ἐν ἐμφωσίσει σοι ποῖός τις εἴλος ἦεν.
μη ἀχυνθῇς ταῦτα μαθεῖν. ἀπὸ οὐδεδακας
αἶχος μὴ μαθεῖν ἐθέλῃ. τὸ δ' ἐναντίον αἶνος.
εὐφρονῶν καὶ ἔρις βάκχω, παφίητε σώψισιν.
ὦν τ' αὖ, ἀσπάζου. φεύγειν ἄριδας κέλομαίσε.
τοὺς θυμῷ μαλακοὺς καὶ σιγαλέους πεφύλαξο,
εὐκῆλος ποταμός εἰ τάχα βένθεα κεύθε.
εὐτ' ἀντὶ τ' ὧν ἄχθη χαλεπῶν εἴλος αἴση.
βλέψον ἐς ἄλλου δύς πρᾶγίαν πόσον ἐπλετ' χαῖρων.
ποῖς θωατοῖς ἐπιχείρα, ἀπ' ἐδ' ὅθεν ἔρετμοῖς.
θῖνα βεβαίωτερον ἢ λαῖφος ἐς ὕψος ἀείρειν.
ἐντίον ἀνδρὶ δικάει μὴ φλαύρως ποτ' ἐρίσῃς.
τάς ἀδίκους ὀργὰς γὰρ ἀμύνεται ἴφι τὸ θεῖον.
γυμνωθεὶς τῶν ὧν μὴ ἀνιῶ. μὴ δ' ὀλοφύρου.
χαῖρε δὲ μάλλον ἐπεὶ σιώεσθαι ἔχεν ἀπολέσθαι.

Exerce studium, quous perceperis artem,
Ut cura ingenium, sic & manus adiuuat usum.
Multum ne cures uenturi tempora fati
Non timet is mortem, qui scit contemnere uitam.
Disce sed a doctis, indoctos ipse doceto,
Propaganda etenim rerum doctrina bonarum.
Hoc bibe quod possis, si tu uis uiuere sanus,
Morbi causa mali est homini quandoque uoluptas.
Laudaris quodcumque palam, quodcumque probaris,
Hoc uide, ne rursus leuitatis crimine damnes.
Tranquillis rebus quae sunt aduersa caueto,
Rursus in aduersis melius sperare memeto.
Discere ne cesses, cura sapientia crescit.
Rara datur longo prudentia temporis usu.
Parcelaudato, nam quem tu saepe probaris,
Vna dies, qualis fuerit, monstrabit amicus.
Ne pudeat, quae nescieris, te uelle doceri,
Scire aliquid laus est, pudor est nil discere uelle.
Cum Venere & Baccho lis est, & iuncta uoluptas.
Quod lautum est animo complectere, sed fuge lites.
Demissos animo ac tacitos uitare memento.
Qua flumen placidum est, forsan latet altius unda.
Cum tibi displiceat rerum fortuna tuarum,
Alterius specta, quo sis discrimine peior.
Quod potes, id tenta, nam litus carpere remis
Tutius est multo, quam uelum tendere in altum.
Contra hominem iustum, praue contendere noli,
Semper enim deus iniustas ulciscitur iras.

ἔσι μὲν ἄλλος ἐπαχθεῖς, ἅτις κεντὴ τ' ἀποδάσσει.

ἔμπης δ' εἰσὶν ἅτ' ἐφρονέοντά φέρεται ἐπέοικεν.

μὴ μακρὸν στυγῶ καυρὸν βιοτῆς καθυπὶ χνοῦ

ὥς σκιά σώματι γῆ. μὲρος ἑσπερὶ ἢ πρὸς ἀφ' ἑξέ.

ἰλάσκου θυέσσι θεοῖ. λίπε μόχον ἄροτρον.

μὴ δ' ἔμμεν ἐν μὲνίσσῃ δοκεῖ αἵματι κὶ σφαγίοισι.

Δὸς τόπον ἢ νοσέειν τύχης, ὅν ὑπαικε κακωθεῖς.

ἦγε γῆρ' ἔχει λυμῆναι. χοῖνι καὶ ποτ' ὀνήσῃ.

ἔιποθ' ἀματήσῃ, παῖδ' οὖν σὺ στυγῶν ἔπειτα

τραύματα γὰρ θεραπείονται ἄλγεσιν ἄλλος ἀκῆται.

μὴ που πο λυχνόσιοι εἴλου εἰλῶ ἀποσεῖον.

ἦθεα κῆνος ἀμαίε, σὺ μνώοις πρὶν ὃ μῆρων.

ἦσθ' οὖν προσασίη χαρίεις, ἵνα εἰλπερος εἴης

καὶ μὴ φῶσι σε γῆ ἀρχῆς ὀλετῆρα κἀνίσωρ.

φράζεο μὴ ποθ' ὑποπῆς ἐὼρ ἀεὶ ἀθλῖος εἴης

Διλοῖς γὰρ κὶ ὑπόπῃσι λωίπερος μὲρος ἢ γῆρ.

ἦν ὀνήσῃς στυγῶ δμῶας πρὸς δ' ἀπὸ πῶ.

σφαῖς τε καλῆς δούλους, κἀνθρώπους ὄντας ἐπίστω.

ἄρ' πασοῖσι φάλαγγ' ὅτι πρῶτ' ἴσως ἐπιούσας.

μὴ δ' εἴωκε παλινδρομος ὦν πάρος θ' ἀδέριας.

μὴ ἐπὶ χαίρει κακῶν θανάτῃς εἴλος θ' ἀπὸ νείας.

ὅττι καὶ ἰδοῖτο θνήσκουσ' ὦρ βίος ἀμμορος αἴχου.

πρωχὲς ἐὼρ κὶ ἔχωρ κάλλιαι πρὶν πύσον ἀκοῖν,

πλατὴν ὀμφυον εἰλῶ κακὸν ἐχθρόν πάγχυ φυλάσσον.

ἔιστω εἰδὼς μαθεῖν μακρόν ἔσπου δ' ἀκότα πολλὰ

παῖδ' εἰδὼς καὶ πλείονα. φεῦγε τε πῶν ἀμέλειαι.

θαυμάσιος ἐπεσι σιγους γήσαντά με γυμνοῖς.

τοῦτο δ' οὐ βραχύ τις δρᾷ σὺν δύο ταῦτα τιθεσθαι.

τέλος.

Est iactura grauis, quæ sunt, amittere damnis.
Sunt quædam quæ ferre decet patienter amicū,
Tempora longa tibi noli promittere uitæ
Quocūq; ingrederis sequitur mors, corporis umbræ
Thure deum placare, uitulū sine crescat aratro,
Ne credas placare deum, dum cedelitur,
Cede locum læsus, fortunæ cæde potenti,
Cedere qui potuit, prodesse aliquando ualebit.
Quum quid peccaris, castiga te ipse subinde
Vulnera dum sanas, dolor est medicina doloris,
Damnaris nunquā post longum tempus amicū,
Mutauit mores, sed pignora prima memento.
Gratior officijs quo sis mage, charior esto,
Ne nomen subeas, quod dicitur officiperda.
Suspectus, caueas ne sis miser omnibus horis,
Nam timidus & suspectis aptissima mors est.
Quum fueris seruos proprios mercatus in usus,
Et famulos dicas, homines tamen esse memento.
Quāprimū rapienda tibi est occasio prima,
Ne rursus queras, quæ iam neglexeris ante,
Mortē repentinā noli gaudere malorum,
Felices obeunt, quorum sine crimine uita est.
Quum coniunx tibi sit, nec res, & fama laboret,
Vitandum ducas inimicū nomen amici.
Quum tibi contingat studio cognoscere multa,
Fac discas multa, uites nescire doceri.
Miraris uerbis nudis me scribere uersus?
Hos breuitas sensus fecit coniungere binos.

Finis.

f. iiii

CEBETIS THEBANI TABVLA.

f Ortuito deābulabam⁹ i Saturni delubro, in quo cū
 plerasq; alias oblationes intuebamur, tū posita erat
 & tabula quādā p templo, in qua erat pictura pe-
 regria, fabulas hñs peculareis, q̄s n̄ poteram⁹ cōiicē qnā &
 q̄les eēnt, neq; ei ciuitas uidebat nobis eē, qđ pictū erat, neq;
 lum, sed ambitus erat in ea habēs alios ambitus duos, (uals
 alterz qđē maiorē, alterz miorē. Erat autē & porta i prio am-
 bitu, in porta x̄o turba uidebat nobis mltā cōsistere, at itra
 septum, multitudo quādā mulierū uisebat. In ingressu x̄o p
 mi uestibuli, & septi, senex quidam astans apparebat,
 q̄si ipare aliqd igrediēti turbe, addubitātibus x̄o nos de fa-
 rōne inē nos multo tpe, senex qđā assistēs, nihil ab, (bulæ
 surdi agitis o hospites iquit, ambigētes de pictura hac, nō n
 indigenē multi norūt quidnam hui⁹ fabulæ rō ualeat, neq;
 em̄ est urbis hui⁹ oblatio, sed hospes quidā olim pfectus est
 huc, hō cordat⁹, & grauis sapiā, sermōe x̄o & ope pythago-
 ricā quādā, & parmenidicā emulat, uitā, q & facellū hoc, &
 picturā dedicauit Saturno. Num igit in quā ego & ipsum
 uirū noris quē uidisti? Etiā admirat⁹ sum inqt ipm m̄to tē
 pore, Iunior, n. cū eēt, mltā, & erudita disserebat, & de hui⁹
 sape ipsum audiuerā narrantem. Per (rōne fabulę
 Iouē ergo iquā ego, nisi aliqd tibi magnū negociū fuerit, ex
 pōe nobis. Valde em̄ cōcupiscim⁹ audire q̄ nā sit fabula, nō
 iuit⁹ o hospites iqt. Sed hoc optet uos audire, qm̄ piculū q̄p
 piā habet enarratio, qđ nā iquā ego, qm̄ si attēti fueritis in-
 ligetis dicta, prudētes, & felices eritis, sin min⁹ im (qt, & itel
 & infelices, & tristes, & rudes facti, male uitā de (prudētes,
 getis. Est em̄ narratio similis sphingis anigmati, qđ illa pro
 pōebat hoib⁹. si, n. ipm itellexisset quispiā, salu⁹ erat, si nō i
 tellexerat, iterficiebat a Sphinge. Eodem modo & in narra-
 tione hac. Nā insipiētia hominibus sphinx est. Innuit
 autē & hec qđ bonū, qđ malū, qđ nūq; bonū, nūq; malū ē i ui-
 ta, hec igit nisi q̄s itelligat iterimīt ab ipa nō penitus, sicut a
 Sphinge deuoratus interiit, sed paulatim in tota
 uita absumit, quēadmodū ii, qđ suppliciu traditi sūt. si x̄o
f v (qs

γνώ, ἀνάπαυρ, ἢ μὲν ἀφροσύνη ἀπόλλυται, αὐτὸς δὲ σώζεται, καὶ
μακάριος, καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντί. τοῦ βίου. ἡμεῖς οὖν προσέ
χετε, καὶ μὴ ᾤσασθε. ὡς ἡράκλειος, ὡς εἰς μέγαλιν τινα ἐπιθυμί
αν ἐμβέβληκας ἡμᾶς, εἰ ταύτ' οὕτως ἔχει. ἀλλ' ἐστὶν ἐφ' οὗτως ἔχον
τα. οὐκ ἂν φθάνοις τίνω δεικνύμενος, ὡς ἡμῶν προσεξόντων οὐ πα
ρέργως, ἐπεὶ πρὸς καὶ τὸ ἐπιτίμον τοιούτῳ ὅστις. ἀναλαβὼν οὖν ῥάβ
δον τινά, καὶ ἐκτείνας πρὸς τὴν γραφήν, ὁρᾷτε ἐφ' ἧς τὸν πρὶς βολον ἔ
στιν, ὁρῶμεν. τοῦτο πρῶτον δὲ εἰδέναι ἡμᾶς, ὅτι καλεῖται ὁ τόπος οὗ
τος εἰς. καὶ ὁ ὄχλος ὁ πλὺς ὁ παρὰ τὴν πύλιν ἐφεσθῶσι μέλλοντες
εἰς πορεύεσθαι εἰς τὸν βίον, οὗτοί εἰσι. ὁ δὲ γέγων ὁ ἄνω ἐσθῶς ἔχων
χάσπηρ τινά ἐν τῇ χειρὶ καὶ τῇ ἐτέρᾳ ὥσπερ δεικνύων τί, οὗτος δει
κνύων καλεῖται. προσεῖπεν δὲ τοῖς εἰς πορεύμενοις, τί εἰς αὐτοὺς κτείν,
ὡς ἂν εἰσελθῶσιν εἰς τὸν βίον, καὶ δεικνύει ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς δεῖ βα
λεῖν, καὶ εἰσέλθωσιν ἐν τῇ βίῳ, ποίαν οὖν ὁδὸν κελεύει εἰσε
λθῆν. ἢ πῶς ἐφ' ἧς ὁρᾷ. ὁρᾷτε ἐπὶ τῇ πύλιν θρόνον τινά καί μενον
ἐν τῇ τὸν τόπον τοῦτον, καθ' ὃν εἰς πορεύεται ὁ ὄχλος, ἐφ' οὗ καθήμε
νην πεπλάσμεν τῷ εἶδει, καὶ πηλοῦν φανερῶν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔχει
σα ποτήριον τί; ὁρᾷ, ἀλλὰ τίς ὅστις αὐτὴ ἐφ' ἧς ἀπάτην καλεῖται φη
σιν, ἢ πάντας τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσα. εἰτα τί προσεῖπεν αὐτοῖς
εἰς πορεύμενους εἰς τὸν βίον ποτίει τῇ ἐκ τῆς δυνάμεως. τοῦτο δὲ τί
ὅστις τὸ ποτόν; πλῆρες ἐφ' ἧς, ὅτι ἄγνοια. εἰτα τί; πίνοντες οὗτο πορεύονται
εἰς τὸν βίον. πότερον οὖν πάντες πίνουσι τὸν πλάνον, ἢ οὐ; πάντες πί
νουσιν ἐφ' ἧς, ἀλλ' οἱ μὲν, πλῆρες, οἱ δὲ, ἢ ποτὶς οὐκ ὁρᾷ ἐν τῇ πύ
λιν πλῆθος τι γυναικῶν ἐταρῶν παντοδαπὰς μορφὰς ἔχουσιν;
ὁρᾷ. αὐταὶ τίνων δόξαν, καὶ ἐπιθυμία, καὶ ἡδονὰς καλοῦνται, ὅτι
οὖν εἰς πρὸς οὐκ ὁ ὄχλος, ἀναπνεύσων αὐτῇ, καὶ συμπλέκοντ' ἑα
σθῶν, εἰτα ἀπάγοις. ποῖ δὲ ἀπάγοις αὐτὰς; οἱ μὲν εἰς τὸ σώζεσθαι
ἐφ' ἧς, αὐτὰς δὲ, εἰς τὸ ἀπόλλυσθαι δεικνύειν ἀπάτην ὡς δαίμονες ὡς χαλεπὴν
τὸ πόμα λέγει, καὶ πᾶσαι γὰρ ἐφ' ἧς ἐπαγγέλλονται ὡς ἐπὶ τὰ βέλ
λα ἄξια, ὅτι εἰς βίον εὐδαίμονα, καὶ λυσιτελεῖν, οἱ δὲ διὰ τὴν ἄνοιαν,
καὶ τὸν πλάνον, ὃν πεπῶκας πρὸς οὐκ ἀπάτης, οὐκ εὐρίσκουσι ποίαν
ὅστις ἢ ἀληθινὴ ὁδός, ἢ ἐν τῇ βίῳ, ἀλλὰ πλανῶνται ἐκ τῆς ὥσπερ ὁρᾷ,
καὶ τοὺς προτέρους εἰς πορεύμενους, ὡς προάγοντας, ὅτι ἂν αὐταὶ δει
κνύσων, ὁρᾷ τοῦτον ἐφ' ἧς. ἢ δὲ γυνὴ ἐκείνη τίς ὅστις, ἢ ὥσπερ τυφλή. καὶ
μαυνομένη τίς εἶναι δοκοῦσα, καὶ ἐσθῶς ὡς λίθος ἄνεος στρογγύλου,
καλεῖται μὲν ἐφ' ἧς τύχη. ἐστὶ δὲ οὐ μόνον τυφλή, ἀλλὰ καὶ μαυνομένη, ὅ
τι καὶ αὐτὴ οὐκ ἔχει τὸ ἔργον ἔχει; περιπορεύεται πανταχοῦ ἐφ' ἧς. καὶ

intelligat contra, insipientia perditur. ipse uero saluus est, &
beatus, & felix fit in tota uita. Vos igitur atten-
dite, & ne obaudite. O Hercules, q̄ i magnā q̄ndā cupiditas
tē iniecasti nos, si hęc ita se habent, atq̄ habent se inquit ita.
Non praeuenies igit̄ narrādo, quādo nos attēdemus diligē-
ter. postq̄ & opera precium est. Accepta igitur uir-
ga quadā, & ducta ad picturā, uidetis ne inquit septū hoc?
Videmus. Hoc primū oportet scire uos uocari locū hunc
uitam, & turbam multam ante ostium astantem
ingressuros in uitam esse. Senex uero supra astant habens
chartā quandā in manu, & altera tāq̄ ostēdēs q̄piā, hic Ge-
nius uocat. Iubet em̄ ingredientibus qd̄ oportet eos facere,
ut ingrediant̄ in uitā, & ostendit qualē uiam eos oportet in-
cedere, si seruandi sunt in uita qualem igitur uiam iubet is-
re, aut quō iquā ego? Vides ne inqt iuxta portā solū qddā
in loco eo, in quē ingreditur turba, in quo sedet (positū
mulier ornata moribus, & p̄suasibilis apparēs, & i manu ha-
bēs poculū qddā: uideo, sed q̄ nā ē ea iquā: deceptio uocat̄ i-
gt, omnes homines seducēs. Tum quid facit hęc?
Ingrediētes i uitā bibere cōpellit q̄ad ei⁹ fieri p̄t. hęc aut̄ q̄nā
ē potio? Error inqt atq̄ ignorātia. Tū qd̄: epota hac ingredi
in uitā. nū igit̄ oēs bibūt errorē, an minime? oēs bis (unt
būt inqt, sed aliq̄ plus, aliq̄ min⁹. p̄ terea nōne uides itra por-
tā mltitudinē q̄ndā mlierz meretricū diuersas formas habē
uideo. he igit̄ opi, & cōcupiē & uoluptates appellant̄. (tiū?
Quum igit̄ ingredit̄ turba, p̄siliūt hęc, & complectuntur
singlos, deinde abducūt. Quonā abducūt eos? aliq̄ ad salutē
inquit, aliā ad iteritū p̄ deceptionē. O admirādā q̄ difficile
potionē narras. Atq̄ omnes inquit pollicent̄ uelut̄ ad opti-
ma ducturę, & ad uitā felicē, ac cōducibilē, ipi v̄o ob ignorā-
& errorē, quē ebiberūt a deceptiōe nō inueniūt q̄ nā (tiā
sit uera uia in uita, sed errant temere, quemadmodū uides
& prius ingredientēs uelut̄ circūuagantes, quo ipsæ mon-
strauerit, uideo hoc iquā, sed mulier illa q̄nā est q̄ ut cæca, &
insana quadā uidet̄, & insistit super lapide quodā rotūdo?
Vocatur inquit fortuna, est autem non solum cæca, sed &
insana & surda, hęc itaq̄ qd̄ opis habet: obābulat quocūq̄
(inquit &

παρ' αὐτῶν μὲν ἀρετὰς τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ἑτέροις δίδωσι, παρὰ δὲ τῶν
αὐτῶν πάλιν ἀφαιρεῖται παραχρησμία, ἀδεδώκε. καὶ ἄλλοις δίδωσιν
ἐκεί, καὶ ἀθεεταίως. διὸ καὶ τὸ σημεῖον καλῶς μινύει πλὴν φύσιν αὐτῶν
ποῖον γούρ' ἐφιν ἐγώ; οὐ μὲν γὰρ γύλα λίθου ἔσκηκεν. εἴτα τί τοῦτο
σημαίνει, οὐ δὲ οὐκ ἀσφαλές, οὐδὲ βεβαία ὅστις ἢ παρ' αὐτῶν δόσις, ἐκπῆσθαι
γὰρ μεγάλα, καὶ σκληραὶ γίγνονται, ὅταν τις αὐτῇ πισύσῃ. ὁ δὲ
ὄχλος ὁ πολὺς οὐτὸς ὁ πρὶ αὐτῶν ἔσκηκεν, τί βόλεται, καὶ τίνες
καλοῦνται; καλῶνται καὶ ὡς τοὶ ἀπὸ βόλου, αὐτοὶ δὲ ἑκάστος αὐτῶν,
ἀεὶ πρὶ. πῶς οὖν οὐχ ὁμοίαν ἔχουσιν πλὴν μορφῆν, ἀλλὰ οἱ μὲν αὐτῶν
δοκῶσι χαίρειν, οἱ δὲ ἀθυμοῦσιν ἐκτετακότες τὰς χεῖρας; οἱ μὲν δὲ
κοῦντες ἐφί χαίρειν, καὶ γελῶν αὐτῶν, οἱ ἐλιγφότες τί πρὸς αὐτῶν
χρὲς εἰσὶν. οὐτὸς δὲ καὶ ἀγαθὴν τύχην αὐτῶν καλῶσιν. οἱ δὲ δοκοῦντες
κλαῖναι, καὶ τὰς χεῖρας ἐκτετακότες, εἰσὶ παρ' αὐτῶν ἀφείλετο, ἀδεδώκε
καὶ πρότερον αὐτοῖς. οὗτοι δὲ πάλιν κακὴν τύχην αὐτῶν καλοῦσι.
τίνα οὖν ὅστις ἀδίδωσιν αὐτοῖς, οὐ οὕτως οἱ μὲν λαμβάνοντες, χαίρ
ουσιν, οἱ δὲ ἀποβαλόντες, κλαῖουσιν; ταῦτα ἐφί ἀπαρὰ τῆς πλῆθους
ἀνθρώπων δοκεῖ εἶναι ἀγαθὰ. ταῦτα οὖν τίνα ἐσὶ; πλοῦτες δηλοῦν,
καὶ δόξα, καὶ εὐγένεια, καὶ τέκνα, καὶ πρηνίδες, καὶ βασιλεῖαι, καὶ
τὰ ἄλλα ὅσα κύτοις παραπλήσια. ταῦτα οὖν πῶς οὐκ εἰσὶν ἀγαθὰ;
περὶ μὲν τότῳ ἐφί, καὶ αὐτῶν διαλεξόμεθα, νῦν δὲ πρὶ πλὴν μύθος
λογίαν γενώμεθα, ἕως οὕτως. ὁρᾷ οὖν ὡς ἂν παρέλθοις πλὴν πύλιν
ταύτην, ἀνὰ τὸν πρὶ βόλον, καὶ γυναικας ἕξω τοῦ πρὶ βόλου
ἐσκήκεν κεκοσμημένης ὡς περὶ ἐταῖρα ἐώθασιν; καὶ μάλα. αὐτὰς
τῶν μὲν ἀρετῶν καλεῖται, καὶ δὲ ἀσωτεία, καὶ δὲ ἀπλησία, καὶ δὲ κο
λακεία. τί οὖν ὡς ἐσκήκασιν αὐταί; παρατηροῦσιν ἐφί τοὺς ἐλιγφ
τας τί πρὸς τὴν τύχην. εἴτα τίς ἀνακηδῶσι, ὅτι συμπλέκοντες αὐτοῖς,
καὶ κολακεύουσι, καὶ ἀξιοῦσι παρ' αὐτὰς μιλίαν, λέγουσιν ὅτι βίον
ἔξωσιν ἡδὸν, καὶ ἄπνον, καὶ κακοπάθειαν ἔχοντα οὐδεμίαν, εἰς οὗ
τις παθεῖν ὑπὲρ αὐτῶν εἰσελθεῖν εἰς πλὴν ἢ δυνάθειαν, μετρίμηνον
ἡδὲ ἀδοκεῖ εἶναι ἢ διαφρίβῃ, ἕως ἂν γαργαλίζῃ τὸν ἀνθρώπον, εἴτ' οὐκ
ἔστιν, ὅταν ἀνὰ κήλη, αἰσθάνεται οὐ δὲ οὐκ ἡδύνει, ἀλλὰ ὑπὲρ αὐτῆς κατε
δίετο, καὶ ὑβρίζετο. διὸ καὶ ὅταν ἀναλώσῃ πάντα, ὅσα ἔλαβε παρὰ τὴν
τύχην, ἀνασκήσει ταύτας ταῦς γυναικας ἐν δαλνείῳ. καὶ πάνθ' ὑπὸ μιλίῳ,
καὶ ἀρχιμονεῖν, καὶ πρὶν ἐνεκεν τούτῳ ὅσα ὅτι βλαβερὰ. διὸν, ἀποσε
ρεῖν, ἡδὲ συλῆν, ἐπισηκῆν, προσδιδόναι, ληΐζειν, καὶ πάνθ' ὅσα τούτῳ
τοῖς παραπλήσια. ὅταν οὖν πάντα αὐτοῖς ἀπολείπῃ, πρὸς ἀνδρῶν
τῇ τιμορίᾳ. ποῖα δὲ ὅστις αὐτῶν; ὁρᾷ ὅπισθ' αὐτῶν ἐφί ὡς περὶ θύ

alijs eripit facultates, alijs tradit, ab
ipsdem rursus aufert ilico, quæ tradiderat, & alijs tra-
dit temere, & incōstāter, ideo & signū bñ indicat naturā ipius
qd nā hoc inquā ego: qm̄ sup lapide rotūdo insistit, tū qd hoc
significat: quoniā incertū & instabile est eius donum. Calami-
tates enim magnæ ac asperæ fiunt, qum quispiā ei crediderit.
Turba uero multa hæc eam circumstans quid uult, & qui
nā uocant: uocantē hī quidē incōsulti, petit aut̄ unusq; iporū
quæ cōsumat. Quō igit nō simili sunt aspectu, sed hī quidē ui-
dentur gaudere, hī uero trīstantur extensis manibus? Qui
uident̄ iquit gaudere, & ridere ex ipsis, q̄ acceperūt aliqd a for-
tuna sūt, hī uero & bona fortunā ipsam uocāt, qui aut̄ uident̄
flere, & manus extendere, hī sunt, a quibus abstulit quæ de-
dit prius ipsis, hī autē rursus malam fortunā ipsam appellāt.
Quæ igitur sunt quæ dat eis, qñquidē sic hī quidē acceptis læ-
tantur, hī uero amissis deflent: ea inquit quæ a multis
hominibus uident̄ esse bona. Ea ergo quæ sūt: Diuitiæ scilicet
& gloria, & nobilitas, & filij, & tyrannides, & regna, &
alia quæcūq; his similia. Hæc igitur quomodo non sunt bona?
De his inquit alias disputabimus, nunc in fabulæ nar-
ratione simus, sit ita. Vides igitur ubi præterieris portam
hanc, superiorem alium ambitum, & mulieres extra ambitum
constitutas, ut meretrices solent: ac ualde. Harum
itaq; hæc icōtinētia appellat̄, hæc luxuria, hæc auaricia, hæc assē-
tatio. Cur igitur hic astāt hæc? Obseruāt inquit eos, qui accepe-
rūt aliquid a fortuna. Tum quid? Exiliūt, atq; amplexant̄ eos,
& adulantur, & rogant ut apud eos maneant, dicentes uitam
habitueros iucūdā, et sine labore, & molestiā habētē nullā. Si igr̄
quispiā p̄suasus fuerit ab ipsis ingredi in uoluptatem, tātisper
stauis uidet̄ eē ea cōuersatio, qd̄ titillauerit hoīem, postea nō
ē. Vbi em̄ resipuerit, itelligit, se nō comedisset, sed ab ip̄a come-
stū, & iniuriā affectū. Quāobrē & cū cōsūperit oīa q̄ accepit a
fortuna cogitur ip̄is mulieribus seruire, & omnia sustinere,
& turpis eē, & facere gratia ip̄arū quæcūq; sūt p̄nitiosa ut sur-
ripe, sacra expilare, peierare, p̄dere, depredari, & oīa, quæ his
similia. Vbi igitur omnia ipsis defecerint, traduntur
supplicio, qd̄ nā id est: uides retro quandā ex ip̄is ingt̄ tāq; fe-

ρίον μικρόν, κῆ τόπος σενόν τιθα, κῆ σκοτεινόν; οὐκοῦν κῆ γυναικες
αἰχραὶ, καὶ ἐν πῶναι, καὶ ῥάκη ἡμικελευμένη δοκοῦσι σωθῆναι. κῆ μά
λα αὐταὶ τοῖναι ἔφη, ἢ μὲν πλὴν μάστιγα ἔχουσα, καλῆτ' ἡμωρία,
ἢ δὲ πλὴν κεφαλὴν ἐν τῆς γόνασιν ἔχουσα, λύπη. ἢ δὲ τὰς ῥάκας τίλλει
σα εἰαυτῆς, ὁ δ' αὖν. ὁ δ' ἄλλος οὗτος ὁ παρεσκευὴς αὐταῖς δυσειδής τις,
καὶ λεπτός, ὁ γυμνός, καὶ μὲν ταῦτά τις ὁμοία αὐτῷ αἰχρὰ, καὶ
λεπτή, τίς ὅστις; ὁ μὲν, ὁ δ' οὗτος καλῆτ' ἔφη, ἢ δὲ; ἀδελφὴ αὐτοῦ, ἀθυσ
μία. τούτους οὖν πρὸς αὐτοὺς, καὶ μετὰ τούτων συμβοῖσι τιμωροῦμε
νοσ, εἴτα πάλιν ἐν ταῦθα εἰς ἕτερον οἶκον εἰσπύεται εἰς πλὴν κακοδαί
μονίαν, ὁ δὲ τὸν λοιπὸν βίον καταστρέφει ἐν πάσῃ κακοδαμονίᾳ,
ἂν μὴ μετάνοια αὐτῷ ἀπὸ τοῦ τύχης σωωτήσῃ. εἴτα τί γίνεταί;
ἐὰν ἢ μετάνοια αὐτῷ σωωτήσῃ, ὅτε αἰρεῖ αὐτὸν ἐκ τῶν κακῶν, κῆ συ
νίσκιν αὐτῷ ἑτέρων δόξαν, κῆ ἐπιθυμίαν, πλὴν εἰς πλὴν ἀληθινὴν παι
δείαν ἄγειν. ἅμα δὲ κῆ πλὴν εἰς τὴν ψευδοπαιδείαν κατευλήν. εἰ
ταὶ τί γίνεταί; ἐὰν μὲν φησι πλὴν δόξαν ταύτην προσδέξῃ πλὴν ἄρ
σαν αὐτὸν εἰς πλὴν ἀληθινὴν παιδείαν, καθαρεῖς ὑπ' αὐτῆς, σώζεσθ
ται, καὶ μακάριος, καὶ εὐδαίμων γίνεταί ἐν παντί τοῦ βίου, εἰ δὲ
μὴ, πάλιν πλανᾶται ὑπὸ τοῦ ψευδοδοξίας, ὅτε ἡρόκλης, ὡς μέ
γας ὁ κίνδυνος ἄλλος οὗτος. ἢ δὲ ψευδοπαιδεία, πρὶν ὅστις ἐφ' ἡμῶν, ὅτε
ὁρᾷ τὸν ἕτερον περιβόλον ἐκείνον, καὶ μάλα ἐφ' ἡμῶν ἐγώ, οὐκοῦν ἔξω
τοῦ περιβόλου παρὰ πλὴν εἰσοδόν, γυνή τις ἐσκεν, ἡ δὲ κῆ πάντων καθα
ρὰ, κῆ εὐτακτὴς εἶναι, καὶ μάλα ταύτην τὴν οὖν οἱ πολλοί, καὶ ἐκ αὐτοῖ
τῶν ἀνθρώπων, παιδείαν καλοῦσιν. οὐκ ἐστὶ δὲ, ἀλλὰ ψευδοπαιδεία
ἔφη, οἱ μὲν τοὶ σωζόμενοι ὁ πόταν βδελύσσονται εἰς τὴν ἀληθινὴν παι
δείαν ἐλθεῖν, ὡς δὲ πρῶτον πρὸς γίνονται, πότερον οὖν ἄλλῃ δόξῃ οὐκ
ἔστιν ὑπὸ ἀληθινὴν παιδείαν ἄγουσα; εἰς ἔφη. οὗτοι δὲ οἱ ἀνθρώ
ποι οἱ ἐσω τοῦ περιβόλου ἀναγκάμψοντες, τίνες εἰσιν; οἱ τοῦ ψευδοπαι
δείας ἔφη ῥάσαι ἡ πατημένοι, καὶ οἱ ὁμῶν μὲν τοῦ ἀληθινῆς παι
δείας σωμιλήν. τίνες οὖν καλοῦνται οὗτοι; οἱ μὲν, ποιηταὶ ἔφη.
οἱ δὲ, ῥήτορες. οἱ δὲ, διακεκλιμένοι, οἱ δὲ, μουσικοί, οἱ δὲ, ἀριθμητικοί, οἱ δὲ,
γεωμέτραι, οἱ δὲ, ἀστρολόγοι, οἱ δὲ, ἡδονικοί, οἱ δὲ, πρὶν πατηκί, οἱ δὲ, κρε
ζικοί, καὶ ὅσοι ἄλλοι τούτοις εἰσι παραπλήσιοι. αἱ δὲ γυναικες ἐκείναι
αἱ δοκῶσαι πρὶν ἔχειν ὁμοίαι ταῖς πρῶταις, ἐν αἷς ἐφ' ἡμῶν εἶναι τὴν ἀκρα
σίαν, κῆ αἱ ἄλλαι αἱ μετ' αὐτῶν, τίνες εἰσιν; αὐτὴ ἐκείναι εἰσιν ἔφη, πό
τερον οὖν κῆ ὡς εἰς τὸν πρῶτον, μὴ δὲ καὶ ὡς, ἀπαιτίας δὲ, κῆ οὐκ ὡς
πρὸς ἐν τοῦ πρῶτου περιβόλου. πότερον οὖν καὶ αἱ δόξαν, καὶ ἔφη.
ἔτι μὲν γὰρ καὶ ἐν τούτοις τὸ πόμα, ὁ ἔπιον παρὰ τοῦ ἀπάτης, καὶ ἢ

neſtrā parua & locū anguſtū quēdā & obſcurū: igit̃ & mulieres
turpes, & ſordidæ, & panno obſitæ eſſe uidentur, maxi
me. Ex his igitur inquit quę flagellum tenet, uocatur punitio,
quæ ꝑo caput in genib⁹ habet, mœſticia, quæ aut capillos uel
lit ſuos, dolor. Sed alius hic præaſſiſtens iſtis deformis quidā
& macilentus, & nudus, ac deinde quædam ſimilis ei turpis, &
macilēta, qſnā ē: hic qdē luſt⁹ uocat inqt, illa ꝑo ſoror ei⁹, mœ
ſticia. His itaq; traditur, & cum his, uiuens crucia
tur. Tum rursus hinc in aliam domum abiicitur ad infor
tunium, & ibi reliquam uitam traducit in omni infelicitate,
niſi pœnitētia ei a fortuna occurrat, Tum quid fit?
Si pœnitentia ei occurrat, eripit iſtum a malis, & im
primit iſſi aliam opinionem & deſyderium, quod ad uerā di
ſciplinam ducat, ſimul uero & ad eā, quę falſa diſciplina uocat.
Tum quid fit? Si inquit opinionem hanc ſuſceperit, quæ dus
cit iſtum ad ueram doctrinam, purgatus ab ea, ſal
uus fit & beatus, & felix fit in omni uita, ni
ſi rursus decipiatur a falſa opinione. O Hercules q̃ ma
gnū piculū aliud hoc. Sed falſa diſciplina q̃ nā, eſt inq; ego? nō
uides aliud ſeptum illud? ac ualde inquā ego. Igitur extra
ſeptū apud ingreſſū, mulier quēdā aſſiſtit, quę uidet multū pu
ra & bene morata eſſe: atq; apprime, hanc igit̃ pleriq; & ſtulti
homines diſciplinā uocant, non eſt autem, ſed falſa diſciplina
inquit. Qui ſane ſalui fiunt cum uolunt ad ueram diſci
plinam proficiſci, huc primum ueniunt. Num itaq; alia uia nō
eſt ad ueram doctrinam adducens? eſt inquit. Hi uero homi
nes intra ſeptum declinantes, qui ſunt? Falſæ diſcipli
næ inquit amatores, decepti, & opinati cum uera diſcipli
na familiaritatem habere. Qui igitur uocant̃ hi: alij poetę inqt
alij oratores, alij dialectici, alij muſici, alij arithmetici, alij
geometre, alij aſtologi, alij uoluptuarii, alij peripatetici, alij cri
tici, & quiſcunq; alii his ſunt ſimiles. Mulieres autem illæ
quæ uident̃ circūcurrere ſimiles primis, in quibus aīs eſſe inco
tinentiā, & aliæ cum iſſis quæ ſunt: ipſæ illæ ſunt inquit. Nū
igitur & huc ingrediūtur? Per Iouem & huc, raro autē, & non
uelut in priō ambitu. Nunqd igit̃ & hæ opiniones? ne inquit,
Immo enim & in his poculum, quod ebiberūt a deceptione, ac

ἄγνοια μὴ εἶναι διὰ, καὶ μετ' αὐτῆς γὰρ ἡ ἀφροσύνη, καὶ οὐ μὴ ἀπέλθῃ
ἀπ' αὐτῶν, οὐθ' ἡ δόξα, οὐθ' ἡ λοιπὴ κακία, μέχρις ἂν ἀπογνόντες φθί-
ψουντο παθεῖν, εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἀληθινὴν ὁδόν, καὶ πείσωσιν τοῦ
του καθ' ἑαυτὴν δυνάμιν, καὶ ἐκβάλωσι τὰ κακὰ πάνθ' ὅσα ἔχουσιν,
καὶ τὰς δόξας, καὶ τὴν ἄγνοιαν, καὶ λοιπὴν πᾶσαν κακίαν. τότε αὖ
οὕτως σωθήσονται. ὧς δὲ μιλούντες πρὸς τὴν φθιδιπαθείαν, οὐδέποτε
ἀπολυθήσονται, οὐδέ ἐλλείπει αὐτοὺς κακόν οὐδὲν ἕνεκα τούτων τῶν
μαθημάτων. ποία οὖν αὕτη ὁδὸς ὅστις, ἡ φέρουσα ἐπὶ τὴν ἀληθι-
νὴν παιδείαν, ὅρῳ ἔφη ἄνω τόπον τινὰ ἐκείνου, οὗ οὐδεὶς ἐπικα-
τοικεῖ, ἀλλ' ἔρημος δοκεῖ εἶναι; ὁρῶ. δοκοῦν καὶ θύραν τινὰ μικράν,
καὶ ὁδὸν ἵνα πρὸς φθίψιν, ἢ τις οὐ πολὺ ὀχλεῖται, ἀλλὰ πάντων ὁλί-
γοι πορεύονται, ὥσπερ δυσανόδου ἰνός, καὶ ἔλαττος, καὶ περὶ ὧς
εἶναι δοκούσης, καὶ μάλα ἔφω. δοκοῦν καὶ βουλόσ τις ὑψηλὸς δο-
κεῖ εἶναι, καὶ ἀνάβασις εὐνὴ πάντων, καὶ κρημνὸς ἔχουσα ἔνθεν, καὶ
δεν βαθεῖα; ὁρῶ, αὕτη τοίνυν ὅστις ἡ ὁδὸς ἔφη, ἡ ἄγρουσα πρὸς τὴν ἀλη-
θινὴν παιδείαν, καὶ μάλα γὰρ χαλεπὴ προσδοκῇ. δοκοῦν καὶ ἄνω γὰρ
πρὸς τὸν βουλόν ὁρᾷ πέτραι μεγάλα, καὶ ὑψηλὴν κύκλῳ ἀπόκρη-
μνον; ὁρῶ ἔφω. ὁρᾷ οὖν καὶ γυναῖκας δύο ἐσσηκίας ὑπὲρ φθίψας
λιπαράς, καὶ ἐνεκρύσας τῷ σώματι, ὅς τις ἐκτετάκασιν τὰς χεῖρας
προθύμως; ὁρῶ. ἀλλὰ τίνας καλοῦνται ἔφω ἅπαντες; ἡ μὲν, ἐγκρά-
τεια καλεῖται, ἔφη. ἡ δὲ. χρεῖα. εἰσὶ δὲ ἀδελφαί. τί οὖν τὰς χεῖ-
ρας ἐκτετάκασιν οὕτως προθύμως; παρακαλοῦσιν ἔφη τοὺς παρὰ
γινωσκόντων ὑπὲρ τὸν τόπον βαρύνειν, καὶ μὴ ἀποδιδόναι, λέγεσθαι, ὅτι
βραχὺ ἔτι δεῖ κτερεῖσθαι αὐτοὺς. εἰτα ἤξουσιν εἰς ὁδὸν καλὴν. ὅταν
οὖν παραγένωνται ὑπὲρ τὴν πέτραι, πῶς ἀγαθάνουσιν; ὁρῶ. ὅτι
φέρουσιν οὐδεμίαν ἐπ' αὐτήν. αὐταὶ ἀπὸ τῆς κρημνοῦ προσκατα-
βαίνουσι, καὶ ἔλκουσιν αὐτοὺς ἄνω πρὸς εαυτάς, εἰτα κελύουσιν αὐτὰς
διαναπαύσασθαι, καὶ μετὰ μικρὸν διδόναι ἰσχύς, καὶ θάρσος, καὶ
ἐπαγγέλλονται αὐτοὺς κατασῆσαι πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, καὶ
δείκνυσθαι αὐτοῖς τὴν ὁδόν, ὥς ἐστι καλή τε, καὶ ὁμαλὴ, καὶ εὐπόροτος,
καὶ καθ' ἑαυτὴν κακοῦ, ὥσπερ ὁρᾷ. ἐμφαίνει νῆ δια. ὁρᾷ οὖν ἔφη
καὶ ἐμπροσθε τῇ ἁλσί, ἐκείνῃ τῇ ἰνῇ, ὅτι δοκεῖ καλὸς τε εἶναι καὶ
λειμῶνας εἶναι, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμενος; καὶ μάλα καλῶς ἔ-
στι οὖν καὶ ἐν μέσῳ τῶν λειμῶνος πρὸς ὁδὸν ἔτερον, καὶ πύλιν ἔτερον; εἰς
οὕτως. ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ τόπος οὗτος; εὐδαμόνων οἰκητήριον ἔφη.
ὧς γὰρ διατίθουσιν αἱ ἀρεταὶ πᾶσαι, καὶ ἡ εὐδαμονία. εἰν ἔφω
ἐγὼ, ὥς καλόν τὸν τόπον εἶναι. δοκοῦν πρὸς τὴν πύλιν ὁρᾷ ἔφη, ὅτι

ignorantia monet per Iouē, & cum ea insipientia, ac non discedet ab ipsis, neque opinio, neque reliqua malicia, donec obliuiscantur falsam disciplinam ingrediantur in ueram uiam, & bibant huius purgatoriam uirtutem, & abiecerint mala omnia quae habent & opiniones, & ignorantiam, & reliqua omne prauitatem. Tunc sic salui fient, hic autem manentes apud falsam eruditionem nunquam absoluentur, neque deerit ipsis ualium ullum gratia horum studiorum.

Quae igitur haec uia est ducens ad ueram disciplinam? Vides inquit supra locum illum, ubi nemo inhabitat, sed desertus uidetur esse? Video igitur & ianuam quandam paruam & uiam ante ianuam, quae non multum frequentatur, sed per paucos difficilis ascensu & aspera, & saxosa hac incedunt, eo quod fere esse uideatur? & ualde inquam ego. Igitur & collis quidam excelsus uidetur esse, & ascensus angustus ualde, & praecipitium habes hinc inde profunda? uideo. Haec igitur est uia inquit ducens ad ueram disciplinam, & sane quod difficilis uisu.

Itaque & supra circum collem uides petram magnam circumcirca praeruptam? uideo inquit. Vides igitur & mulieres duas insistentes super petram splendidas, & bona habitudine corporis, & quomodo extenderunt manus alacriter? uideo, sed quae uocantur inquam haec? altera quidem constantia appellatur inquit, altera constantia, sunt autem germanae. Cur igitur manus extenderunt sic alacriter?

Hortantur inquit ad uenientes in locum confidere, & non timere, dicentes breui adhuc tolerantia opus, deinde uenturos in uiam bonam. Cum igitur peruenierint ad petram, quomodo ascendunt? nullam enim uideo uiam ferentem ad ipsam?

ipsae a praecipitio descendunt, trahunt ipsos supra ad seipsas. Hinc iubent eos quiescere, & paulopost contribunt fortitudinem, & audaciam, & promittunt eos constituere in ueram eruditionem, & ostendunt eis uiam esse, pulchram & planam & permeabilem & puram omni malo, ut uides. Ostendit per Iouem. Vides igitur inquit etiam ante locum illum locum quendam, qui uidetur pulcher esse, & prati specie, & lumine multo splendens? & ualde. animaduertis itaque etiam in medio prati ambitum alium, & portam aliam? est ita, sed quis uocatur locus hic? fortunatorum domicilium inquit hic enim uersantur uirtutes omnes, & felicitas. Esto inquam ego per pulchrum locum esse. Igitur apud portam uides inquit mulierem quandam esse pulchram, & constanti facie, mediaque, & manife

γυνὴ τις ἐστὶ καλὴ, καὶ κατεσκευασμένη πρὸς ὅσω ποίη, μίση δὲ καὶ κεκρίμε-
νη ἦδη τῇ ἡλικίᾳ, σολὴν δ' ἔχουσα ἀπλήν καὶ καλλωπισμὸν, ἔσκη δὲ
δοκίμῳ ἑσθρῶν λόγῳ, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν ἀσφαλῶς κήρυξεν.
καὶ μετὰ ταύτης, ἄλλαι δύο εἰσὶ, θυγατέρες ἑνὸς δοκοῦσιν εἶναι, ἐμ-
φαίνει οὕτως ἔχοντες τὸν ἑνὸς ἢ τοῦ ἑτέρου μέσῳ, παιδὲ ἐστὶν ἡ δὲ,
ἀλήθεια, ἡ δὲ, παιδὲ, τίδ' ἔσκη ἐπὶ λόγῳ τῶν ἀσφαλῶν αὐτῆς; συμμε-
σθ' ἔφη, οὐκ ἀσφαλῆς τε καὶ βεβαία ἡ πρὸς αὐτὴν ὁδὸς τῶν πρὸς αὐ-
κινουμένων, καὶ ὅστις διδομένῳ ἀσφαλῆς ἡ ὁδὸς τοῖς λαμβάνουσιν. καὶ
τίμα ὅστις, ὃ δίδωσιν αὐτῇ; θάρσος καὶ ἀφοβία ἔφη ἐκείνοιο, ταῦτα
δὲ τίνα εἰσιν; ἐπισήμη ἔφη τὸ μηδὲν ἂν ποτε θανόν παθεῖν ἐν τῷ βίῳ.
ἡράκλεις ὡς καλὰ ἔφην τὰ δῶρα, ἀλλὰ τίμος ἔνεκεν, ἔξω ἔξω περι-
βόλου ἔσκη οὕτως; ὅπως τοὺς παράγοντας ἔφη θεραπεύη. ὅ-
ποτις τὴν καθ' ἑαυτὴν δυνάμιν, εἴθ' ὅταν καθ' ἑαυτὴν οὕτως αὐτοῖς
ἐισαγῇ πρὸς τὰς ἀρετάς. πῶς ταῦτα ἔφην ἐγώ. οὐ γὰρ σωίμι. ἀλ-
λὰ σωήσεις ἔφη. ὡς ἂν, εἰς φιλοσίμους καὶ μὴ ἐπιγινώσκοντες ἰα-
τρὸν ἂν δῆπου γινώσκοντες, πρὸς τὸν καθ' ἑαυτὴν δυνάμιν, εἴθ' ὅταν καθ' ἑαυτὴν
νόστοις αὐτῶν, εἴτα οὕτως ἂν αὐτὸν ὁ ἰατρὸς εἰς ἀνάληψιν καὶ ὑγίαν κα-
τέσκη, εἰ δὲ μὴ ἐπείδῃ, δις ἐπέταττον, εὐλόγως ἂν δῆπου ἀπωδεύ-
ετο ὑπὸ τῆς νόστοις αὐτῶν σωίμι ἔφην ἐγώ, τὸν αὐτὸν τοῖς
ἑσθρῶν πρὸς τὸν καὶ πρὸς τὴν παιδείαν, ὅταν ἂν παραγίγηται, διδ-
πέει αὐτὸν, καὶ ποτίζει τῇ ἑαυτῆς δυνάμει, ὅπως ἐκκαθάρσῃ πρὸς
τὸν καὶ ἐκβάλλῃ τὰ κακὰ πάντα ὅσα ἔχον ἡλθε. ποῖα ταῦτα; τὴν ἄ-
λαχονεσίαν. καὶ τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν ἀκρασίαν, ὅτι τὸν θυμὸν. καὶ
τὴν φιλοφροσύνην. καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ὧν ἀνυπλήσθη ἐν τῇ πρῶ-
τῃ περὶ βόλῳ. ὅταν οὖν καθ' ἑαυτὴν, ποῦ αὐτὸν ἀποσέλῃ; ἔνδον ἔφη
πρὸς τὴν ἐπιστήμην, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας ἀρετάς. ποῖας ταύτας;
οὐκ ὁρᾷ ἔφη ἔσω τὴν πύλιν, χορὸν γάλακτος, ὡς εὐφραίνει δοκῶσιν εἶναι
καὶ εὐφραντο, καὶ σολὴν ἀτρυφερὸν καὶ ἀπλήν ἔχουσιν, ἐτι τὴν ἄ-
πλαστοί εἰσι, καὶ οὐδαμῶς κεκαλλωπισμένοι. ὡς αἱ ἄλλαι; ὁρᾷ ἔ-
φην, ἀλλὰ τίνας αὐταὶ καλοῦνται; ἡ μὲν πρῶτη ἐπιστήμη ἔφη κα-
λεῖται. αὐτὴ δὲ ἄλλαι ταύτης ἀδελφαί, ἀμφοτέραι, καὶ δικαιοσύνη. καλο-
καγαθία. σωφροσύνη. εὐταξία. ἐλευθερία. ἐγκράτεια, πρᾶξις. ὡς
καλῶσαι ἔφην ἐγώ, ὡς ἐν μεγάλῃ ἐλπίδι ἱερῶν. ἐὰν σωήτῃ ἔφη, καὶ
ἔξιν περὶ τῆς αὐτῆς ὧν ἀκούετε, ἀλλὰ προσέξαμεν ὡς μάλιστ' ἔφην ἐγώ
γε, τοιγάρ οὐκ ἔφη σωθήσεσθαι. ὅταν οὖν παραλάβωσιν αὐτὸν αὐταί,
ποῦ ἀπάγουσιν; πρὸς τὴν μητέρα ἔφη. αὐτὴ δὲ τίς ὅστις; εὐδαμῶς
νῆα ἔφη. ποῖα δὲ τῶν αὐτῆς; ὁρᾷ τὴν ὁδὸν ἐκείνου τὴν φέρουσιν ὡς
τὴν ὑψηλὸν ἐκείνο, ὅστις ἀπὸ πόλεως τῶν περὶ βόλων πάντων; ὁρᾷ, οὐκ

Ita fā aetate: habitūq; habētē simplicē, & ornāmētū. cōsistit at
 non super rotundo lapide, sed quadrato tute posito,
 & cum ea alias duas esse: filiā quādam uidentur esse, ap-
 paret ita esse. Harum igitur quę in medio, eruditio est. Alia & o-
 ueritas, alia p̄suasio. Cur uero cōsistit sup lapide q̄drato hęc: si-
 gnum inquit, q̄ securaq; & firma quę ad eam, uia est acces-
 dentibus, & datorum securā donatio accipientibus, &
 quę sūt, quę tribuit hęc, cōfidētia & itrepiditas inqt ille. Hęc
 autē quę sunt: Scientia inqt nihil unq; graue patiendū in uita
 O Hercules q̄ pulchra inquā dona. Sed quare extra am-
 bitum consistit ita: ut accedentes inquit curet, &
 bibere faciat purgatoriā uim. Inde ubi purgati fuerint, sic eos
 introducata d uirtutes. Quō hoc inquā ego: Nō em̄ itelligo,
 sed intelliges inquit. quēadmodū siq; grauius aegrotās ad me-
 dicum profectus primum purgatorij exegit omnia
 morbi cātia, deinde sic ip̄m medic⁹ i cōualecētia & sanitatē cō-
 stituit, si uero nō paruīt iis quę iusserat, merito repulsus
 peremptus est morbo. Hęc itelligo inquā ego. Eodem
 modo igitur inquit & ad disciplinam quū quis peruenerit, cu-
 rat ip̄sum, & bibere facit suam uirtutem, ut purget pri-
 mū, & eiciat mala om̄ia, quę habēs uenerat. Quę hęc: Ignor-
 rantiam & errorem, quem ebiberat a deceptiōe, & ar-
 rogantiam, & cōcupiscentiam. & intemperantiā. & furorē, &
 avaritiā, & reliqua omnia, quibus oppletus fuerat in pri-
 mo ambitu. Cū igit purgatus fuerat, quo ip̄m mittit: itro inqt
 ad scientiam, & ad alias uirtutes, ad quas nam?
 Nō uides igit itra portā cōtū m̄liorū, q̄ bonæ idolis uident eē,
 & bñ institutæ, & qd̄ habitū icultū, & simplicē hñt. Et iāq; q̄ i
 comptæ sunt, & non accurate ornate ut aliæ: Video in-
 quam. Sed quę hęc appellant: prima scientia inquit appella-
 tur, aliæ autem huius sorores, fortitudo, & iusticia pro-
 bitas. tēperatiā, modestia, liberalitas. cōtinētia, māfuetudo. O
 optimæ inquā ego, q̄ i magna spe sumus. Si itellegeritis igit, &
 habitū adgreitis eorū, q̄ auditis. Sed attēdem⁹ q̄ maxie i q̄ ego.
 Igit inquit salui eritis. Quū igitur acceperint ip̄sum hęc,
 quo abducunt: ad matrem inquit. Hęc autem quę nam est: feli-
 citas inquit. Quę uero est hęc: uides uiam illam ducentem in
 alium illud, quę arx ambitum omnium: uideo.

καὶ ὑπὸ τοῦ προπυλαίου γυνὴ καδεσκηθεῖσα εὐεθέως τις κένηται ὑπὸ
θεοῦ ὑψηλοῦ κεκοσμημένη ἐλευθέρας, καὶ ἀπεριέργως, καὶ ἐσεφά
να μὴν σεφάνω εὐαθεῖ πάντι καλῶς, ἐμφάνει οὕτως ἔχεν. αὐτὴ τὴ
νυν ὅσιν ἡ εὐδαμονία ἔφη. ὅταν αὖ ὥδε τις παραγένηται, τί ποιῇ; σε
φασὶ αὐτὸν ἔφη τῇ εὐαθείᾳ δύναται ἡ εὐδαμονία, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶ
σαι ἀρεταί, ὥσπερ τοὺς νενικηκότας τοὺς μεγίστους ἀγῶνας, καὶ πρὶς
αὐτῶν νενίκηκεν αὐτὸς ἐφ' ἡμῶν; τοὺς μεγίστους ἔφη, καὶ τὰ μέγιστα θη
ρία, ἃ πρὸτερον αὐτὸν κατέσθιε, καὶ ἐκόλαζε, καὶ ἐποίησεν δουλῶν, ἵτα
τα πάντα νενίκηκε, καὶ ἀπὲρ ἔβη ἀφ' αὐτοῦ, καὶ κενεῖται ἐκ αὐ
τοῦ, ὥς τε ἐκείνα νῦν τούτῳ δουλεύουσι, καθάπερ οὗτος ἐκείνος πρὸ
τερον. ποῖα λέγει ταῦτα τὰ θηρία; πάντι γὰρ ἐπιθυμῶ ἀκούσαι.
πρῶτον μὲν ἔφη, τίς ἄγνοια, καὶ τὸν πλάνον, καὶ οὐδὲν κῆσσι θηρία ταῦ
τα εἶναι; καὶ πονηρὰ γὰρ ἐφ' ἡμῶν. εἶτα τίς λύπην, καὶ τὸν δούρμον, καὶ
τίς φιλῶν γυρίαν, καὶ τίς ἀκράσια, καὶ τίς λοιπὴν ἅπασαν κακίαν
αὐτῶν; πάντων τούτων κρατεῖ. καὶ οὐ κρατεῖται ὥσπερ τοῦ πρὸτερον, ὡς κα
λῶν ἔργων ἐφ' ἡμῶν, καὶ καλλίστης νήκεας, ἀλλ' ἐκείνο ἔα μοι εἰπεῖ, τίς ἡ
δύναμις τοῦ σεφάνω, ὃς ἔφη σεφασκοῦσθαι αὐτὸν; εὐδαμονικήν ὡς νεανί
σκε, ὃ γὰρ σεφασκοῦσθαι ταύτην τῇ δυνάμει εὐδαμῶν γίγνεται, καὶ μα
κάριος, καὶ οὐκ ἔχει ἐν ἑτέροις ταῖς ἐλπίδασι καὶ εὐδαμονίας, ἀλλ' ἐν
ἐαυτῷ, ὥς καλὸν δὲ νίκημα λέγει, ὅταν δὲ σεφασκοῦσθαι. τί ποιῇ, καὶ ποῖ
βαλίζει; ἀγνοίαν αὐτὸν ὑπολαβεῖσθαι αἱ ἀρεταί πρὸς τὸν τόπον ἐν
καῖνον, ὃ δὲν ἤλθεν πρὸς τὸν, καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ τοὺς ἐκείνους διατίθεισας
ὥς κακῶς, καὶ ἀθλίως ζῶσι, καὶ ὥς ναυαγῶσιν ἐν τῇ βίᾳ, καὶ πλανῶν
ται, καὶ ἄγροντες κατακεκραπημένοι, ὥσπερ ὑπὸ πολεμίων, οἱ μὲν ὑπὸ
ἀκράσιας, οἱ δὲ ὑπὸ ἀλαζονείας, οἱ δὲ ὑπὸ φιλῶν γυρίας, ἔττοι δὲ
ὑπὸ κενοδοξίας, αἱ δὲ ὑπὸ ἐπείρω κακῶν, ὃς ὧν δουλεύονται ἐκλύ
σαι ἐαυτοὺς τῶν δεινῶν, οἱ δὲ δεινῶν, ὥς τε σωθῆναι, καὶ ἀπὲρ ἔβη ὥς,
ἀλλὰ ταῦτα ῥέχονται διὰ τὴν πᾶσαν τοῦ βίου. τοῦτο δὲ πάχιστον, διὰ τὸ μὴ
δύνασθαι τίς ἐνθάδε ὁδὸν εὐρεῖν, ἐπελάδοντο δὲ τὸ παρά τοι δαίμον
νίου πρὸς ταγμασθῶν μοι δοκεῖς λέγειν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο πάλιν ἀ
πορῶ, διὰ τὴν δεικνύουσιν αὐτῷ τὸν τόπον ἐκείνον αἱ ἀρεταί, ὃ δὲν ἦκε
τὸ πρὸτερον. οὐκ ἀκριβῶς ἤδει, οὐδὲ ἠπίσταντο ἔφη οὐδὲν τῶν ἐκεί
νων, ἀλλ' ἐλπίδαζε. καὶ διὰ τίς ἄγνοια, καὶ τὸν πλάνον, οὐδὲν ἐπεπώκει, τὰ
μὴ ὄντα ἀγαθὰ, εἰόμεζεν ἀγαθὰ εἶναι, καὶ τὰ μὴ ὄντα κακά. κακὰ, διό
καὶ ἔζη κακῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι οἱ ἐκείνους διατίθειντες, νῦν δὲ ἀπειληφῶς
τὴν ἐπισήμην τῶν συμφερόντων, αὐτὸς τε καλῶς ζῇ, καὶ τούτοις θεω
ρεῖ ὥς κακῶς πράσσουσιν. ἐπειδὴ αὖ θεωρεῖ πάντα, τί ποιῇ, καὶ ποῖ
βαλίζει; ὅπου ἂν βούληται ἔφη. παντχοῦ γὰρ ὅσιν αὐτῷ ἀσφα

gitur in uestibulo mulier astans bonæ cuiusdā indolis sedet in
 throno alto, ornata libere, & inaccurate, & coro-
 nata corona florida perpulchre uidetur sic habere. hæc i-
 git est felicitas inquit, cū igit huc quis puenerit, qd facit? coronat
 ipsum inquit sua potentia felicitas, & alia o-
 mnibus uirtutes, sicut eos qui uicerūt maxima certamina, & quæ
 certamina uicit, inquam ego? maxima inquit, & maximas fe-
 ras, q̄ pri⁹ ipm absumebāt & affligebāt, & faciebāt seruū, has
 omnes uicit, & expulit a se, & dominatus est si-
 bi, quapropter illæ nūc huic seruiūt, quēadmodū ipse illis pri⁹
 us. Quas dicis feras? ualde enim cupio audire.
 primū inquit ignorantia, & deceptionē, an nō uident tibi feræ
 hæ esse? & malæ quidē inquā ego, hinc dolorem & luctum, &
 auaritiā, & intemperantiā, & reliquam omnem mas-
 litiā, omnibus his dominatur, & nō imperatur ut prius, o pul-
 chra opa inq̄ ego, & pulcherrimā uictoriā, sed illud etiā mihi
 potētia coronæ, qua inquis coronare ipm bñfica o luue (dic q̄
 nis, nam coronatus hac potentia felix sit, & bea-
 tus, & non habet in alijs spes felicitatis, sed in
 se. q̄ pulchrā uictoriā dicis? Cū uero coronatus fuerit, quid fa-
 cit, uel quo uadit? ducūt ipsum accipientes uirtutes ad locū il-
 lum, unde uenit prius, & ostendunt illi, qui illic uersantur,
 q̄ male, & misere uiuāt, & quonā modo p̄clitant in uita, & er-
 rant, & ducuntur uicti sicut ab inimicis. Aliqui quidē ab
 intemperantiā, aliqui a superbiā, aliqui ab auaritiā, aliq̄ quidē
 ab inani gloriā, aliq̄ ab alijs malis ex quibus nō possunt solue-
 re se a calamitatib⁹ qb⁹ deuicti fuerāt, ut salui sint, & pueniant
 Sed pturbant p omnē uitā, hoc x̄o patiunt, quia nō (huc.
 possunt, quæ huc, uiam inuenire. oblitī em sunt quod a ge-
 nio, mandatū. Recte mihi uideris dicere, sed & hoc rursus du-
 bito. Quare ostendunt ei locum uirtutes unde uenit
 prius? nō exacte nouerat, neq; sciebat inquit aliqd eorū, quæ ibi
 sed dubitabat, & ppter ignorantia & errorē, quē ebiberat, quæ
 nō sunt bona, putabat bona esse, & q̄ nō sunt mala, mala, ideo
 & uiuebat male, ut aliq̄ illic cōmorantes, nunc autem assumpta
 scientia conducibilem, ipseque bene uiuit & alios spe-
 culat male uiuere. Cū igit speculat⁹ fuerit oīa, qd facit, uel quo
 uadit? Quo uoluerit inquit, ubiq; enim est ei secus.

λεια. ὥστε ὁ κωρύκιος αὐτοῦ ἔχοι τι. καὶ πανταχοῦ οὐ ἂν ἀδική-
ται, πάντα καλῶς βιώσεται μετὰ πάσης ἀσφαλείας. ὑποδέξον-
ται γὰρ αὐτὸν ἀσπλύνως πάντες, καθάπερ τὸν ἰάτρον οἱ πάσχοντες.
ποτέρον αὖ κακείνας τὰς γυναικας, ἃς ἔφησθαι θηρία εἶναι, οὐκ ἔλαφ-
οβῆται. μή τι πάθῃ ὑπ' αὐτῶν; οὐδὲν, οὐ μὴ διοχληθῇσεται. οὔτε ὑπὸ
οἰσάνων, οὔτε ὑπὸ λήπτης. οὔτε ὑπὸ ἀκροσίας, οὔτε ὑπὸ Φιλαργυ-
ρίας, οὔτε ὑπὸ πενίας, οὔτε ὑπ' ἄλλου κακοῦ οὐδενός. ἀπάντων γὰρ
κυριεύει, καὶ ἐπάνω πάντων ὅτι τῶν πρότερον αὐτὸν λυποῦντων, κα-
θάπερ οἱ ἐχιδνηκοί. τὰ γὰρ θηρία θήπου πάντας τοὺς ἄλλους. καὶ
κοποιοῦντα μέχρι θανάτου, ἐκείνους οὐ λυπεῖ διὰ τὸ ἔχειν ἀνιφάρμα-
μακον αὐτοὺς τοῦτο. καὶ τοῦτο οὐδὲν λυπεῖ διὰ τὸ ἔχειν ἀνιφάρμα-
κον. καλῶς ἐμοὶ δοκεῖ λέγειν. ἀλλ' ἔτι τοῦτο μοι εἶπε, τίνας εἰσὶν οὗτοι
οἱ δοκοῦντες ἐκείθεν ἀπὸ τοῦ βουνοῦ πρὸς ἀγίγνεσθαι, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν
ἐσεφωσμένοι, ἐμφασὶν ποῖσιν ἐυφροσύνης τινός, οἱ δὲ ἀσεφάνωτοι,
οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι καὶ τὰς κνήμας, καὶ τὰς κεφαλὰς δουλοῖσι τε-
ξίφθαι, κατέχοντες δὲ τὴν γυναικῶν τιμῶν, οἱ μὲν ἐσεφωσμένοι, σε-
σωσμένοι εἰσι πρὸς τὴν παιδείαν, καὶ ἐυφραίνονται τετυχηκοί αὐ-
τῶν, οἱ δὲ ἀσεφάνωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι ὑπὲρ τὴν παιδείαν ἀνακάμ-
πουσιν, κακῶς, καὶ ἀθλίως διακείμενοι, οἱ δὲ, ἀποδεδειλιακότες, καὶ
ἀναθεβηκότες πρὸς τὴν κηδεύειαν, πάλιν ἀνακάμπτουσιν. καὶ πλα-
νῶνται ἀνοδία, οἱ δὲ γυναικες οἱ μετ' αὐτῶν ἀκολουθεῖσαι, τίνες
εἰσὶν αὐταί; λύπαι ἐφ' ἡμῶν καὶ οἰσάνων, καὶ ἀθυμίας, καὶ ἀδοξίας, καὶ
ἀγνοίας, πάντα κακὰ λέγει αὐτοῖς ἀκολουθεῖν. καὶ δὴ πάντα ἔφη ἀ-
κολουθεῖν. ὅταν δὲ οὗτοι παραγένηνται εἰς τὸν πρῶτον πρῶτον
πρὸς τὴν ἡδὴ πείραν, καὶ τὴν ἀκροσίν, οὐχὶ αὐτὰς αἰσῶντες, ἀλλ'
ἐυθυς κακῶς λέγισσι, καὶ τὴν παιδείαν, καὶ τοὺς ἐκείθεν βαδίζοντες,
ὥς τὰ λαίπωροι, καὶ ἀθλοὶ εἰσι, καὶ κακοδαίμονες οἱ τὸν βίον τὸν παρ'
αὐτοῖς ἀπολιπόντες, κακῶς ζῶσι, καὶ οὐκ ἀπολαύουσι τῶν παρ'
αὐτοῖς ἀγαθῶν, ποῖα δὲ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶναι, τὴν ἀσπλύναν, καὶ τὴν ἀ-
κροσίν, ὥς ἐπὶ οἱ ἄρτις ὑπὲρ κεφαλῶν. τὸ γὰρ ἐνωχῆσθαι βοοκημῶ-
νων ἄπορ, ἀπόλαυσιν μετῴρων ἀγαθῶν ἡ γὰρ αὕτη εἶναι. αἱ δὲ εἶδαι γυ-
ναῖκες αἱ ἐκείθεν παραγνωσμέναι ἰλαραί τε καὶ γελῶσαι, τίνες καὶ
λαῶνται; δόξα ἔφη. καὶ ἀγαγεῖν πρὸς τὴν παιδείαν τοὺς ἐσελ-
θόντας πρὸς τὰς ἀρετάς, ἀνακάμπτουσιν, ὅπως εἴεθες ἀγάγῃ, καὶ
ἀναγείλωσιν ὅτι ἐυδαίμονες ἦδη γεγόνασιν, οὐδὲ τότε ἀπὸ γὰρ, πό-
τερον οὐκ ἐφ' ἡμῶν ἐγὼ αὐτῇ εἰσω πρὸς τὰς ἀρετάς εἰς πορεύοντες, ἔφη
οὐ. οὐδὲ δέ μιν δόξαν εἰς πορεύειν, πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ἀλλὰ τὴν παι-
δείαν παραδιδάσκειν αὐτοὺς. εἴτα ὅταν ἡ παιδεία παραλάβῃ, ἀνα-

ritas, sicut corycium antrum habitanti, & ubique quo accesserit in omnibus bene uiuit cum omni securitate, suscipi
 ent enim ipsum libenter omnes, sicut medicum patientes.
 Nūqd igit & illas foeminas, q̄s dicis bestiolas esse non etiam ti
 met, nequid patiat̄ur ab ipsis: nihil non perturbabitur, neq; a
 dolore, neque a moestitia, neque ab intemperantia, neq; ab aua
 ritia, neq; a paupertate, neq; ab alio malo ullo. omnibus enim
 dominatur, & supra omnia est prius ipsum moestificantia, si
 cut a uipera morsu. Nam bestiola certe omnibus alijs ma
 lefacientes usq; ad mortē illos non moestificant, qđ habent res
 medium ipsi hoc, & hunc nihil moestificat, quia habet res
 mediū, bñ mihi uideris dicere. Sed adhuc hoc mihi dic, q̄ sūt hi
 qui uidentur illud a colle proficisci, & qui eorum
 coronati sunt prae se ferunt læticiā quandā, sed q̄ coronati sūt
 hi quidem desperata re & tibias & capita uidentur attri
 ti. Tenent em̄ a mulieribus quibusdā. Qui coronati sunt salui
 facti sunt a disciplina. & exultant affectu ip
 sam, sed q̄ coronati sunt, hi qđē quia desperarūt a disciplina re
 deunt, male, & misere affecti, hi uero. interriti, &
 profecti ad constantiam, rursus reflectunt, & er
 rant uia, sed mulieres post eos sequentes, quæ
 sunt hæc tristitia iqt, & dolores, & anxietates, & ignominie, &
 ignorantiæ. Omnia mala dicis eos sequi, ita per louem inquit se
 quuntur. Quia igitur hi peruenerint ad primū ambitum
 ad uoluptatem & incontinentiam, non se ipsos accusant, sed
 statim maledicunt & de disciplina, & de illuc accedentibus,
 q̄ calamitosi, & miseri sunt, & infelices, qui uita quæ apud
 ipsos est, relicta, male uiuunt, & non fruuntur quæ apud ip
 sos sunt, bonis. Quæ autem dicunt bona esse: luxuriā, & in
 temperantiā, ut dixerit quispiā in summa, nā cōuiuari pecu
 dō more fruitionē maximorū bonorū existimāt eē, sed alię mu
 lieres illuc accedētes lætaeq; & ridentes, quæ uos
 cantur? opiniones inquit, & ductis ad disciplinam in
 gressis ad uirtutes, redeunt, ut alios adducant, &
 nuncient q̄ felices iam facti sunt, quos olim adduxerāt. Num
 quid igitur inquā ego hæc intro ad uirtutes ingrediunt̄: inquit
 non, Non licet enim opinionē ingredi ad scientiam, sed di
 sciplinæ tradunt eos. Hinc cum disciplina accepit, retro
 g iij

κάμψουσιν αὐτὰ πάλιν ἄλλους ἄξουσιν. ὥστε αἱ ἡγῆς τὰ φορτία
θζελόμενα πάλιν ἀνακάμψουσι. καὶ ἄλλων τινῶν γεμίζον τη. ταῦθ
τα μὲν δὴ καλῶς μοι δοκεῖς εἶπω. θζηγῶν, ἀλλ' ἐκεῖνο οὐδέπω ἤ
μῃρ δὲ δὴ λωκας, τί πρὸς τάτῃ τὸ δαμόνοιοι τῆς εἰς προνομίους εἰς
τὸν βίον ποιεῖν, θαρξέειν ἐφη. διὸ καὶ ὑμεῖς θαρξέετε, πάντα γὰρ θζηγῶ
σομαι, καὶ οὐδὲν παραλείψω, καλῶς λέγεις ἐφω ἐγώ. ἐκτείνας οὖν
τὴν χεῖρα πάλιν, ὁρᾷτε ἐφη τὴν γυναικα ἐκεῖνῳ, ἢ δοκεῖ τυφλή τις
εἶναι, καὶ ὑπὸ λίδου στρογγύλου εἶσθαι ἢν καὶ ἄρτι ὑμῖν εἶπεν, ὅτι τὴ
χῃ καλεῖται, ὁρᾷμεν. ταύτῃ κελεύει ἐφη μὴ πισεύειν, καὶ βέβαιον μὴ
δὲν πισεύειν, μὴ δὲ ἀσφαλές ἔχειν, ὅ, ἂν παρ' αὐτῆς λάβῃ τις, μὴ δὲ
ὥς ἴδια ἢ γῆθαι. οὐδὲν γὰρ καλύει ταῦτα πάλιν ἀφελέσθαι, καὶ ἐπὶ
ρωθιδόσαι. πολλὰ κίς γὰρ τοῦτο εἰσὶ ποιεῖν. ὅ, διὰ ταύτην οὖν τὴν
αἰτίαν, κελεύει πρὸς τὰς αὐτῆς δόσεις, ἢ τοὺς γίνεσθαι, καὶ μήτε χαί
ρειν, ὅταν διδῶ, μήτε ἀθυμεῖν, ὅταν ἀφελῇται, καὶ μήτε φέγειν αὐθ
τὴν, μήτε ἐπαυγῆν. οὐδὲν γὰρ ποιεῖ μετὰ λογισμῶν, ἀλλ' ἐκείνῃ, καὶ ὥς
ἐπιτελεῖ πάντα, ὥστε πρῶτον ὑμῖν ἐλεῖν. διὰ τοῦτο οὖν, τὸ δαμόνοιοι
κελεύει, μὴ θαυμάζειν, ὅ, ἂν πρᾶτῃ, αὐτὴ μὴ δὲ γίνεσθαι ὁμοίους
τῆς κακοῖς τραπέζιταις. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι, ὅταν μοι λάθωσι τὸ ἀργύ
ριον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, χαίρουσι, καὶ ἴδιον νομίζουσιν εἶναι. ὅταν
δὲ ἀπαι τῶν πρὸς ἀγαθῶν, καὶ δεινὰ οἰόνται περὶ πρὸς δὲ, οὐ μνη
μοεινόντες, ὅ, ἂν ὑπὸ τῶν ἐλάβον τὰ δέματα, ἐφ' ᾧ οὐδὲν καλύει τὸν
δέμῳνον πάλιν κομίσασθαι. ὥστε αὐτῶς τοῖσιν κελεύει ἔχειν τὸ δαμό
νοιοι καὶ πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς δόσιν, καὶ μνημονεύειν, ὅ, ἂν ταύτην
ἔχει φύσιν ἢ τύχην, ὥς τε ἀδεδώκεν, ἀφελέσθαι, καὶ ταχέως πάλιν δοῦ
ναι πρὸς πλάσσεια, αὐτῶς δὲ μόνον ἀφελέσθαι, ὅ, ἀδεδώκεν, οὐ μόνον δὲ
ἀλλὰ καὶ τὰ πρὸς τὰρχοντα. ἀργῶν διδῶ κελεύει λαμβάνειν παρ'
αὐτῆς, καὶ σωτόμως ἀπελθεῖν ἔχοντα πρὸς τὴν βεβαίαν καὶ ἀσφα
λῇ δόσιν. ποῖαν ταύτην ἐφω ἐγώ, ἢν λύφονται τὰ παρὰ φθι καμείας,
ἢν διασωθῶσιν ἐκεί. αὐτὴ οὖν τίς ὅστις; ἢ ἀληθινῇ ἐπισήμῃ ἐφη τῶν
συμπερόντων, καὶ ἀσφαλῆς δόσις, καὶ βεβαία, καὶ ἀμετέβλητος.
φεύγειν οὖν κελεύει σωτόμως πρὸς ταύτην, καὶ ὅταν ἐλθῶσι πρὸς τὰς
γυναικας ἐκεῖνας, ὅς καὶ πρῶτον εἶπον, ὅτι ἀκράσια, καὶ ὑδὴ πάθει
καλῶν, καὶ γὰρ τεῦθεν κελεύει σωτόμως ἀπαλλάττεσθαι, καὶ μὴ πισεύειν
μὴ δὲ ταύταις μηδὲν, ὥς ἂν πρὸς τὴν φθιδουπαδεῖαν ἀφίκωνται. κε
λεύει οὖν αὐτοῖς χρόνον τινὰ ἐνδιαβεῖν, καὶ λαβεῖν, ὅ, ἂν βόλωνται
παρ' αὐτῆς, ὥστε ἐφόδιον. ἔπειτα γὰρ τεῦθεν ἀπέναι πρὸς τὴν ἀληθι
νὴν παιδείαν σωτόμως. ταῦτ' ὅστις ἀπρὸς τὰς τὸ δαμόνοιοι, ὅς τ' ἰ
νυν παρ' αὐτὰ τί ποιεῖ, ἢ παρακούει, ἀπόλλυται κακὸς κακῶς, ὁ μὲν

cedunt hæc rursus alios adducturæ, sicut naues oneribus
exoneratæ rursus redeunt, & alijs quibusdam implentur, hæc
quidē bene mihi uideris inquā exposuisse, Sed illud nōdū nos
his declarasti.

Quid iubet numen ingredientibus in
uitā facere. Cōfidere inquit, quare & uos cōfidite. Oīa em̄ ex
ponam, & nihil relinqrā, benedicis inquā ego, Extensa igitur
manu iterum, uidete iquit mulierē illā, quæ uidet cæca quādā
esse, & in lapide rotūdo insistere, quā & nup̄ uobis dixi, q̄ for
tuna uocat̄: uidem⁹. Huic iubet inquit nō credere, & firmū ni
hil credere, neq; tutū habere, quod ab ea acceperit quis, neq; ut
propria existimare. Nihil em̄ prohibet hæc rursus auferre, & a
lijs tradere, Sæpe enim hoc solet facere, & ob hanc igitur
causam iubet eius munera paruipendenda esse, & neq; gau
dere, cū tradiderit, neq; tristari cū abstulerit, & neq; uitupare
se, neq; laudare, nihil enim facit cum ratione, sed temere, & ut
contigit omnia, ut prius uobis dixi. Ob hoc igitur numen
iubet, non admirari quid nam faciat ipsa, neq; esse similes
malis numularijs, nam illi cum acceperint argen
tum ab hominibus, gaudent, & suum esse arbitrantur, cum
uero repetunt, ægre ferunt, & mala putant se passos, non me
mores, q̄ ob id susceperunt depositum, quo nihil prohiberet
eū, q̄ deposuit rursus referre, parimō igit̄ iubet affectos eē ge
nius ad eius etiam munus, & meminisse, q̄ talem
habet naturā fortuna, ut q̄ tradidit trāsserat, & statim rursum p̄
beat multiplicia. Interdū aut̄, solū auferat, q̄ dedit, nō solū etiā
sed & quæ prius erant, quæ igitur dederit, iubet accipere ab
ipsis, & breuiter abire habentem ad firmum & tutū
donū. Quod nā hoc inquā ego: q̄ acceperint ab eruditōe,
si salui fuerint illic. Ipsa erga quæ nam est: uera scientia inquit
conducibile, & securum donum, & firmum, & immutabile
Fugere igitur iubet confestim ad ipsam, & cum ierint ad
mulieres illas, quas & prius dixi, q̄ incontinentia, & uoluptas
uocantur, & hinc iubet statim discedere, & non credere
ipsis aliquid, donec ad falsam disciplinam uenerint, iu
bet itaq; ip̄s, tēp⁹ q̄ddā imorari, & accipe quicquid uoluerint
ab ipsa tanquā uisaticum, deinde hinc abire ad ue
ram eruditionem ilico, hæc sunt quæ iubet genius, quicquid igitur
præter hæc aliquid facit, uel obaudit, perit malus male

οὐκ ἔστιν ὡς ἐν οὐρανῷ, οὐδὲν τῶν πινυμένων, οὐδὲν τῶν ὑμῶν φράσσω. καλῶς λέ-
γει ἐφ' ἡμῶν. ἀλλὰ τί κελεύει αὐτοὺς τὸ δαιμόνιον λαβεῖν παρὰ τῆς
φύσεως; ταῦθ' ἀδοκῆν ἐν χρεῶσιν εἶναι. ταῦτ' οὖν τίνα ἐστὶν; ἡ δὲ
ματὰ ἔφη, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων, καὶ πλάττω φησὶν, ὡς
καὶ χαλινῶν. τινος δ' ἀνάγκη ἔχειν τοῖς νέοις, ἵνα μὴ εἰς ἐπερατερίαν
παύωσιν. πότρου δὲ ἀνάγκη ταῦτα λαβεῖν, ἵνα μέλλοι τις ἡξίω πρὸς τὴν
ἀληθινὴν παιδείαν, ἢ οὐ; ἀνάγκη τὴν οὐδεμίαν ἔφη. χρῆσιμα μὲν τὰ
πρὸς δὲ τὸ βελτίους γενέσθαι οὐδὲν συμβάλλει ταῦτα, οὐδὲν ἄρα (εἰ-
λέγει ταῦτα χρῆσιμα εἶναι, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι ἀνδράς;
εἰ δὲ καὶ ἄνευ τούτων βελτίους γενέσθαι, ὅμως δὲ οὐκ ἄχρηστα κατὰ
τὴν φύσιν. ὡς γὰρ δι' ἐρμηνείας συμβάλλουσιν τὰ λεγόμενα ποτε, ὅμως
μὴν τοιγαρὶς οὐκ ἄχρηστον ἦν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν φωνὴν ἀκριβεστέρα
ἔχειν ἢ τὴν σωφιστικῶν, οὕτως καὶ ἄνευ τούτων τῶν μαθημάτων, οὐδὲν
κωλύσει γενέσθαι. πότρου δὲ πρὸς ἐχούσιν οὕτοι οἱ μαθηματικοί, πρὸς
τὸ βελτίους γενέσθαι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; πῶς μέλλουσι προσέχειν,
ἐπειδὴ φάνωνται ἡ πατημῆνοι, περὶ ἀγαθῶν, καὶ κακῶν, ὥστε καὶ
οἱ ἄλλοι, καὶ οἱ κατεχόμενοι ὑπὸ πάσης κακίας. οὐδὲν δὲ κωλύει
δέναι μὲν χρῆματά, καὶ κατέχειν τὰ μαθηματὰ πάντα, ὁμοίως δὲ
μίσθους, καὶ ἀκρατῆς εἶναι, καὶ εὐμαργυροῦ, καὶ ἀδικοῦ, καὶ προσδο-
κῆς, καὶ τὸ πέρας ἀφροσύνης. ἀμέλει πολλοὺς τοιοῦτους ὅστις ἴδῃ. πῶς
οὖν οὗτοι προσέχουσιν ἔφη εἰς τὸ βελτίους ἀνδράς γενέσθαι, ζῶντες καὶ
τῶν μαθημάτων, οὐδαμῶς φαίνεται ἐκ τούτου τοῦ λόγου. ἀλλὰ
τί ὅστις ἐφ' ἡμῶν ἐγὼ τὸ αἶμα; οὐκ ἐν τῷ δυνάμει πρὸς βόλῳ, διακρίσει
ὥστε ἐγγίζοντες πρὸς μὲν ἀληθινὴν παιδείαν, καὶ τί τοῦτο ὡφεί-
λει αὐτοὺς ἐφ' ἡμῶν. ὅταν πολλάκις ὅστις ἴδῃ πρὸς ἀγνοήτους ἐκ τῆς πρῶ-
του περιβόλου ἀπὸ τῆς ἀκρᾶς, καὶ τῆς ἀλλῆς κακίας εἰς τὸν τρί-
τον περιβόλον πρὸς τὴν παιδείαν τὴν ἀληθινὴν, οἱ τῶν τῶν μαθη-
ματικῶν παραλάττουσι. ὥστε πῶς ἐτι προσέχουσιν, ἄρα ἢ ἀκνηστότε-
ροι ἢ δὲ μαθησέμενοι εἰσι. πῶς ἐφ' ἡμῶν ἐγὼ; οὐκ ἐν τῷ δυνάμει πρὸς
βόλῳ εἰ μηδὲν ἄλλο, ὁ πρὸς τὴν οὐρανὴν ἐπ' ἡμῶν. οὐκ οἰδοῦσιν, ὡς δὲ
ἔχουσιν ταύτην τὴν δόξαν, ἀκνηστοὺς αὐτοὺς ἀνάγκη εἶναι πρὸς τὸ
μαθῆναι πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν, εἴτα τὸ εἶδος οὐκ ὁρᾷ; οὐκ αἰ
ἐξαι ἐκ τῆς πρῶτης περιβόλου εἰς τὴν πρῶτον πρὸς αὐτοὺς ὁμοίως. ὥστε
οὐδὲν οὕτως ἐκείνων βελτίους εἶσιν, εἰ μὴ καὶ τῶν σωφιστικῶν μέλῃ, καὶ
πρὸς τὴν οὐρανὴν παιδείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ φονδοπαιδείαν. δὲ ἢ ἅπασι
ταῖς, ὅπως διακρίνεται, οὐκ ἂν ἦτε σωφιστικῶν, καὶ ἡμῶν, τοῖνυν ὡς ἐν οὐρανῷ
ἔστιν καὶ οὕτως ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀποκρίσθητε τοῖς λεγομένοις μέγιστος ἂν εἴην, λα-

fabula tñ, o hospites, q̄ in tabſa, talis nobis ē, ſi aut̄ optet aliqd
p̄cūctari e ſingl̄is his nulla inuidia, Ego em̄ uobis dicā, benē di
cis inquam ego, ſed quid iubet ipſos genius accipere a
falſa diſciplinā, hāc q̄ uident̄ uſu digna eē, hāc igit̄ quā ſūt, li
terā inquit, & aliā diſciplinā, quas & Plato dicit ſi
cut freni cuiuſpiā potēſtatē habere iuuenibus, ne ad aliā uer
tantur. Vtrum autē neceſſe hāc accipere ſi debet quis ire ad
uerā diſciplinā, an nō? neceſſitas quidē nulla inq̄, utilia tñ ſūt,
ſed ut meliores ſiant, nihil conferunt hāc. Nihil ergo
aiſ hāc utilia eſſe, ut in meliores euadant uiros.
licet enim & ſine ipſis meliores euadere, tamen non utilia, & il
la ſunt, ſicut em̄ per interpretē conijcimus dicta aliquando, tñ
non inutile erat & noſ ipſos uocem diligentiorē
habere, ſiquidē p̄ceperimus, ſic & ſine his mathematicis nihil
Prohibebit fieri, nunquid nihil excellunt iſti mathematici, ut
meliores ſiāt alijs hoib⁹? Quonam modo poſſunt excellere,
qum̄ uideantur decepti de bonis & malis, ſicut &
alij, & etiā detenti ab omni prauitate. Nihil enim prohibet ſci
re quidem literas, & tenere diſciplinās omnes, ſimiliter autem
ebrium & intemperantem eſſe, & auarum, & iniuſtum, & pro
diſorē, & tādē inſipientē, p̄fecto mltos tales licet uidere, q̄ mō
igitur hi excellunt inquit, ut meliores uiri ſiant gratia ha
rum diſciplinarum? non uidetur ex hac ratione, ſed
quā eſt inquam ego cauſa? quia in ſecundo ambitu uerſantur
tanquā appropinquātes ad ueram diſciplinā, & quid hoc iu
uat ipſos inquam? qum̄ ſāpe licet uidere peruenientes ex pri
mo ambitu ab incontinentia, & alia malicia ad ter
tium ambitum ad diſciplinā ueram, qui hos mathema
ticos prātereūt, Igit̄ quōmodo etiā excellunt, utiq̄ uel immo
biliores, uel idociliores ſunt? quō inquā ego? qm̄ in ſecūdo am
bitu ſi nihil aliud, quod ſimulant ſcire, nesciunt, donec
habent hanc op̄inonē immobiles eos neceſſe eſt eſſe, ut proru
ant ad ueram diſciplinā, deinde aliud nō uidēs, quod & op̄i
niones ex primo ambitu ingrediuntur ad ipſos ſimiliter, quare
nihil hi illis meliores ſunt, niſi & his inſit poenitentia, &
p̄ſuadeant q̄ nō diſciplinā hñt, ſed falſā doctrinā, ob quā deci
piunt, ſic affecti nunq̄ ſalui eſſent, & uos igit̄ o hospites iquit
niſi ſic feceritis, & imorati fueritis dictis, donec habitū accepi

βῆν, ἀλλὰ περὶ τῶν αὐτῶν πολλὰ κίς δ' εἰ ἐπίσκοποι, καὶ μὴ διαλέ-
πειν. τὰ δὲ ἄλλα πάρεργα ἡγήσασθαι, εἰ δὲ μὴ, ὅθεν ὄφελος ἔσαι ὧν νῦν
ἀκούετε, κηρύσσειν. τὸ δὲ ζῆν καὶ πῶς οὐκ ἐστὶν ἀγαθὰ ὅσα λαμβά-
νουν οἱ ἄνθρωποι περὶ τὴν τύχην, οἷον τὸ ζῆν. δ' ὑγιαίνειν. τὸ πλεῖστον, τὸ εὖ
δοξεῖν. τὸ τέκνα ἔχειν. τὸ νικᾶν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τοῖς παραπλή-
σια, ἢ πάλιν τὰ ἐναντία πῶς οὐκ ἐστὶ κακά; πάντων γὰρ ἡμῶν παράδο-
ξον καὶ ἄπιστον δοκεῖ τὸ λεγόμενον. ἄγε τίνων παρῶν ἐφίη ἀπρηκασθαι
τὸ φανόμενον περὶ ὧν ἂν σε ἐρωτῶ. ἀλλὰ κηρύσσω τοῦτ' ἐφίω ἐγώ. πό-
τερον οὖν καὶ κακῶς τις ζῇ, ἀγαθὸν ἐκείνῳ τὸ ζῆν. οὐ μοι δοκεῖ, ἀλλὰ
κακὸν ἐφίω ἐγώ. πῶς οὖν ἀγαθὸν ὅστις ζῇ ἐφίη. ἐπὶ τῷ τῷ ὅστις κακὸν
οὐ τοῖς μὲν κακῶς ζῶσι, κακόν μοι δοκεῖ εἶναι. τοῖς δὲ καλῶς, ἀγαθὸν
καὶ κακὸν ἀραλέγεις τὸ ζῆν, καὶ ἀγαθὸν εἶναι, ἔγωγε. μὴ οὖν ἀπιθά-
νωσθαι λέγε. ἀδύνατον γὰρ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, καὶ κακόν, καὶ ἀγαθὸν εἶναι.
οὕτως μὲν γὰρ καὶ ἐφίωμον, καὶ βλαβερὸν ἂν εἴη, καὶ αἰρετὸν, καὶ φθικτὸν
ἅμα ἀεὶ ἀπιθαυον μὲν. ἀλλὰ πῶς, εἰ κακῶς ζῇ, ὧν ἂν ὑπάρχοι, κα-
κόν τι ὑπάρχει αὐτῷ, κακὸν αὐτὸ τὸ ζῆν ὅστις; ἀλλ' οὐτὸ αὐτὸς ἐφίη
ὑπάρχει τὸ ζῆν τῷ κακῶς ζῇ. ἢ ὅν σοι φαίνεται; ἀμείλει οὐδ' ἐφίη
μοι δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι. τὸ τίνων ζῇ, ὃν κακὸν ὅστις, ἐπεὶ εἰ ἢν κακόν,
τίς ζῶσι καλῶς, κακόν δὲ ὑπῆρχεν. ἐπεὶ τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρχεν, ὁ
πέρ ὅστις κακόν. ἀληθεῖς μοι δοκεῖς λέγειν. ἐπεὶ τίνων ἀμφοτέροις συμ-
βαίνει τὸ ζῆν, καὶ τίς κακῶς ζῶσι, ὅτις καλῶς, οὐκ ἂν εἴη οὔτε ἀγα-
θὸν εἶναι τὸ ζῆν, οὔτε κακόν, ὥστε οὐδὲ τὸ γένεσθαι, καὶ αἰετὸν ἐφίη
ὥς ὅστις ὅστις νοσθόν, καὶ ὑγιγνόν. οὐκοῦν οὕτως καὶ ὑπὲρ τὸ ζῆν ὅστις ταῦτα. σὺ
τοῖν οὕτως διεώρησιν, πότμον ἂν βέλοιο ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθανεῖν κα-
λῶς καὶ ἀνδρείως; ἀποθανεῖν ἔγωγε καλῶς. οὐκοῦν οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν κα-
κόν ὅστις, εἰπερ αἰρετώτερόν ὅστις πολλὰ κίς τὸ ἀποθανεῖν τὸ ζῆν, ὅστις ταῦ-
τα οὐκοῦν ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τὸ ὑγιαίνειν, καὶ νοσθῆναι. πολλὰ κίς ἂν
συμφέρει ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τῷ αὐτίον, ὅτι καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ αὐτοῦ. ἂν
ληθῇ λέγεις. ἄγε δὴ σκεψώμεθα καὶ περὶ τὸ πλεῖστον οὕτως, εἴγε θεωρεῖται
ὅστις ὡς πολλὰ κίς ὅστις ἰδεῖν ὑπάρχοντά τινι πλοῦτον. κακῶς δὲ ζῶντα
ἔτι καὶ ἀθλῶς. καὶ δὲ πολλὰ κίς γε. οὐκοῦν, οὐδὲν τοῖς τοῖς πλεῖστον βο-
θεῖς τὸ ζῆν καλῶς. οὐ φαίνεται, αὐτοῖς δὲ φαῦλοι εἰσιν. οὐκοῦν τὸ αὐτὸ
δαίς εἶναι, οὐχ ὁ πλεῖστος κηρύσσει, ἀλλὰ ἡ παιδεία. εἰκὸς γὰρ ἐκ τῶν ἄρα
τῶν λόγων καὶ πλεῖστος ἀγαθὸν ὅστις, εἰπερ ὃν βοηθεῖ τίς ἔχουσιν ἀμ-
τὸν εἰς τὸ βελτίους εἶναι; φαίνεται οὕτως. οὐδὲ συμφέρει ἄρα εἰς τοῖς πλε-
τῶν, ὅτι καὶ μὴ ἐπίστανται τοῖς πλοῦτοις κηρύσσειν. δοκεῖ μοι. πῶς οὖν
ἔτι ἂν τις κηρύσσει ἀγαθὸν εἶναι, ὁ πολλὰ κίς οὐ συμφέρει ὑπάρχειν; οὐ
δαμῶς. οὐκοῦν εἰ μὲν τις ἐπίστανται πλοῦτον κηρύσσει καλῶς. καὶ ἐμπε-
ρ

stis, sed de ipsis saepe oportet considerare, & non intermit-
tere. alia autem propter rem existere. si minus, nulla utilitas erit eorum quae
nunc auditis, faciemus hoc autem exponere, quod non sunt bona quae acci-
piunt homines a fortuna, ut uiuere, sanum esse, ditescere glo-
riosum esse, filios habere, uincere, & reliqua quaecumque his simi-
lia, uel rursus contraria quod non sunt mala. Valde enim nobis
propter opinionem & incredibile uidetur dictum, age igitur enitere igitur rindere
quod uidetur de quibus te interrogabo, sed faciam hoc inquam ego, nun-
quid igitur si male quis uiuat, bonum illi uiuere? mihi non uidetur, sed
malum inquam ego, Quod igitur bonum est uiuere inquit, si ei est malum?
quoniam male quidem uiuentibus malum mihi uidetur esse, bene autem bonum,
& malum igitur dicis, uiuere & bonum esse? ego equidem, Ne igitur absur-
de loquere. Impossibile enim eandem rem & malam bonam esse.
sic enim & utilis & noxia fuerit, & eligenda & fugienda
si semper, absurdum quidem sed quomodo si male uiuere cui affuerit ma-
lum, quoddam inest ipsi, malum ipsum uiuere est? sed non idem inquit
est uiuere, quod male uiuere, an non tibi uidetur? quippe neque mi-
hi uidetur idem esse. Ipsum igitur uiuere non malum est, quoniam si esset malum
uiuentibus bene malum sane inesset, quia uiuere ipsis inesset, quod
est malum, uera mihi uideris dicere, quoniam igitur utrisque contin-
git ipsum uiuere & uiuentibus male & bene, non utique poterit neque bo-
num esse uiuere neque malum, sicut neque secare & urere in agrotanti-
bus est morbosum & sanum, igitur sic & in ipso uiuere sunt haec, tu
igitur ita, contemplare. utrum uelis uiuere male, an mori be-
ne & fortiter, mori ego quidem bene, Igitur neque mori ma-
lum est, cum eligibilius sit saepenumero mori quam uiuere, sunt haec.
igitur eadem ratio & de ipso ualere & agrotare, saepe enim non
conducit ualere, sed contrarium cum fuerit casus talis. Ve-
ra dicis, Age igitur consideremus & de diuitiis sic, si quidem contemplare
licet, ut saepenumero est uidere esse cuiusdam diuitias, male autem uiuere
hunc & misere, propterea louem multos quidem igitur nihil his diuitiae auxi-
lio sunt ad bene uiuendum, non uidetur. Ipsi enim prauis sunt, igitur stu-
diosos esse non diuitiae faciunt, sed eruditio uerisimile quidem, ex hac igitur
ratione, ubi diuitiae bonum sunt, si non iuuant habentes ipso-
sas, ut meliores sint? uidetur ita, neque confert igitur nonnullis di-
tescere, cum nesciunt diuitiis uti, uidetur mihi, quo modo igitur?
Id quod sapientia iudicabit bonum esse, quod saepenumero non conducit inesse, mi-
nime igitur, si quis sciat diuitiis uti bene, & exper-

ρωε, ἐν εἰώσῃ· εἰδὲ μὴ, κακῶς. ἀληθεύσα τὰ μοιδοκίῃς τῷτ' λέγῃ·
ἢ τὸ σάμολον δὲ τὸ ἡμῶν ταῦτα, ὡς ἀγαθὰ οὐτά, ἢ ἀλμᾶζειν ὡς
κακά, τοιό· ὅσι τὸ ταράτῃς τῷτ' ἀνθρώπων· ἢ βικάπῃον. ὅταν ἡμῶσι
τε αὐτὰ, καὶ οἰονται διὰ τύπων μόνων εἶναι τὸ εὐδαιμονεῖν· ἢ πάνθ'
ἐπαμύλως πρᾶτῃουσιν· ἕνεκα τούτων, ἢ τὰ ἀσβεστά δοκοῦντα
εἶναι, ταῦτα δὲ πάχουσιν διὰ πλὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἀγροισιν. ~ ~

τέλος κέβητος πίνακος.

ΚΡΙΣΑ ἔφη τοῦ Πρωτογόρου.

Θανάτῃς μὲν πρῶτα θεοῦς νόμῳ, ὡς δὲ ἀκρίτα,
τίμα καὶ σέβου ὄρκον, ἐπαθ' ἥρωας ἀγανούς.
τούς πε καταχθονίους σέβου δαίμονας· ἕνεκα ρέζων
τούς πε γυνεῖς τίμα, τούς τ' ἀγχιστ' ἐν γεγαυτάς·
πῶν δ' ἄλλων ἀρετῇ ποιεῖν φίλον, ὅσις ἄριστος.
πρᾶσι δ' εἴκε λόγοις, ἐργισί· ἐπωφελίμοισι.
μὴ δ' ἔχθαιρε φίλον σὸν ἄμρτάδος ἕνεκα μήρης,
ὄφρα δυνῇ δάωμις γὰρ ἀνάγκης ἐγγύθιν αἰ.
ταῦτα μὲν ὅπως ἴδι, κρατῆρ' Ἰερίδ' ἐο τῶν δέ,
γαστρός μὲν πρῶτα, ἢ τῷ ἵππου, λαγνείης πε,
ἢ τῷ θυμῷ. πρῆξις δ' αἰχρὸν ποτε μήτε μετ' ἄλλου,
μήτ' ἰδίῃ. πάντων δὲ μάλιστ' αἰχύνειο στυτόρ,
εἴτα δικαιοσύνην ἀσκήν' ἐργῷ τε, λόγῳ τε.
μὴ δ' ἄλογίως στυτόν' ἔχειν πρὶ μὴδὲν ἔδιξε.
ἀλλὰ γινώθι μὲν ὡς θανέειν πέτρωται ἅπασι.
ρηήματα δ' ἄλλοτε μὲν κτᾶσθαι φίλα, ἄλλοτ' ὀλεσθαι.
ὅσα τε δαμονίησι τύχαις βροτοὶ ἀλγέ' ἔχουσιν,
ὣν ἂν μοῖραν ἔχῃς, πρᾶως φέρε, μὴ δ' ἀγανάκτει.
ἰᾶσθαι δὲ πρῆτα κατ' ὅσον δύνῃ· ὥς δὲ φράζεσθαι.
ὅν πάνυ τῆς ἀγαθοῖς, τούτων πολὺ μοῖρα δίδωσι.
πολλοὶ δ' ἀνθρώποισι λόγοι δαλοῖτε, καὶ ἔδολοι
πρὸς πίπτουσ', ὣν μὴτ' ἐκπλῖαεο, μὴτ' ἀρ' ἐάσῃς
εἰρ γεσθαι στυτόν· φεῦδος δ' ἢν πέρ' ἡ λέγεται,
πρᾶως ἴσῃ· ὅ δ' ἐπὶ τοῖς ἐρέω, ἢ πᾶσι πελέδω.
μὴδεῖς μὴτε λόγῳ σε παρείπῃ, μὴτε τι ἐργῷ.
πρῆξι, μὴ δ' εἰπῆν, ὅ, ἢ τοι μὴ βέλτερόν· ὅσι.

te, bene uluret, sin min⁹, male. uerissime mihi uideris hoc dicere
& in uniuersum uero, colere hec ut bōa existētia, aut spnere ut
mala, hoc est quod perturbat homines & lædit, quum colant
ipsa & existiment per hæc sola cōstare felicitatē, & omnia
consequenter agunt gratia horum, quæ impijssima uidentur
hæc aut patiunt propter boni ignorantiam.

Finis Cebetis Tabulæ.

AVREA CARMINA PYTAGORAE.

Im mortaleis primum deos lege, ut dispositi sunt,
Cole, & uenerare iussur adū, deinde Heroes illustreis
Et terrenos uenerare dæmones legitime sacrificās.
Et parentes honora, & proxime cognatos.

Sed ex alijs uirtute fac amicum, qui optimus sit.
Benignis autem pare sermonibus. operibusq; utilibus;
Neq; odio habe amicum tutum peccati causa parui
Quoad possis, posse enim prope necessitatem habitat.
Hæc quidem sic scito, sed dominari assuesce hisce,
Ventri primum, & somno, luxuriæ,
Et iræ, facies autem rē turpem nunq; neq; cum alio,
Neq; separatim, omniū aut maxime, pudeat te tui ipsius
Tum iusticiam exerce, opereq; uerboq;
Neq; stulte te ipsum habere in re ulla assuesce.
Sed scito, moriendum esse fato omnibus.
Pecunias aut aliquādo possidere ama, aliquādo perdere
Quotq; diuinis fortunis mortales dolores habent,
Horū quācūq; pte habeas. æquo aīo fer, neq; ægre feras,
Curare aut decet quoad possis, sic autem confydera.
Non ualde bonis, istorum multum fortuna præbet.
Multi autem hominibus sermones, malicq; & boni
Accidunt, quibus neq; obstupescere, neq; sane permittas
Implicari te ipsum, mendacium autem si quod dicatur,
Æquo animo feras. Quod aut tibi dicā omni re pficiat,
Nullus neq; uerbo te decipiat, neq; re
Fac, ne dic quod tibi non melius est.

βουλευού δε πρό' ἔργου, ὅπως μὴ μωρὰ πέλῃται.
τῆλ' οὖτοι πρῆσαν τε, λέγαντ' ἀνόητα πρὸς ἀνδρῶς.
ἀλλὰ τάδ' ἐκπέλειν, ὅσῃ μὴ μετέπειτ' ἀνήσῃ.
πρῆσε δὲ μηδὲν, τῶν μὴ πίσαται, ἀλλὰ διπλάσσει
ὅσα χερῶν. καὶ τερπνότατον βίον ὧδ' ἐδίξεας,
οὐδ' ὑγιεινὸν τ' ἐπὶ σῶμ' ἀμέλειαν ἔχεν χρῆ,
ἀλλὰ ποτοῦ τε μέτρον. καὶ σίτου, γυμνασίῳ τε
ποιῖσθαι. μέτρον δὲ λέω τόδ', ὃ μὴ δ' ἀνήσῃ,
ἡδίστον δὲ δίδουσαν ἔχεν καθάρρειν. ἄθρυπτον.
καὶ πεφύχασθ' ἔτι ταῦτα ποιῆν, ὅποσα φθόνον ἔχει.
μὴ δαπανᾷ παρὰ κισρῶν, ὅποια καλῶν ἀδαίμων.
μὴδ' ἀνελεύθερος ἴσθ'. μέτρον δ' ἰσθ' πᾶσιν ἄριστον.
πρῆσε δὲ ταῦθ', ὅσῃ μὴ βλάβῃ λόγιον δὲ πρό' ἔργον.
μὴδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι πρὸς δέξασθαι,
πρῆν, οὐ ἡμερῶν ἔργων τρεῖς ἔκαστον ἐπιπθεῖν.
πῶ παρέθην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι θέον οὐκ ἐπέλεσθ;
ἀρξάμεν. Δαπὶ πρῶτον, ἐπέξειδι καὶ μετέπειτα.
Διὰ μὲν ἐκπρῆσε, ἐπιπλήσας χερσὶ δὲ, τέρπου.
ταῦτα πόνη. ταῦτ' ἐκμελέτα. τούτων χρῆ ἔραμ' σε.
ταῦτά σε φθίβειν ἀρετῆς εἰς ἰχθυα δῖσαι,
ναὶ μὰ τὸν ἀμετέρ' ἄλ' ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν
παγὰν ἀενάου φύσεως. ἀλλ' ἔρχεν ἐπ' ἔργον,
θεοῖσιν ἐπευξάμεν. τέλεισαι, ρύτων δὲ κρατήσας,
γνώσῃ ἀθανάτων τε θεῶν. θνητῶν τ' ἀνθρώπων
σύσασιν. ἥ τε ἕκαστα διέρχεται, ἥ τε κρατῆται.
γνώσῃ δ' ἥ δέμις ὅσι, φύσιν περὶ παντὸς ὁμοίην,
ὥς τε σε μήτε ἄελπ' ἐλπίσαν, μὴ τέλ' λήθαι.
γνώσῃ δ' ἀνθρώποις ἀνδάρετα πῆματ' ἔχοντας.
τλήμονες. ὅα ἀγαθῶν πέλας ὄντων, οὐκ ἐχρῆσθαι,
οὔτε κλύουσι. λύσιν δὲ κακῶν παῦροι σωθήσονται.
τῶν μοῖρα βροτῶν βλάβῃ φένας. οἱ δὲ κυλινδροῖς
ἀλλοτ' ἐπ' ἄλλια φέρονται, ἀπείρουνα πῆματ' ἔχοντες.
ληγῇ γὰρ σωπαδὸς ἔρις βλαπτοῦσα λελήθε,
σύμφυτος, ἣν οὐδεὶς προσάγειν, ἔκοντα δὲ φεύγειν.
ζεῦ πάτερ, ἥ πολλῶν τε κακῶν παύσας ἀπαντας,
ἥ πᾶσιν δειξάς, οἷα τῶν δαίμονι χερσὶνται.
ἀλλὰ σὺ θάρσει. ἐπεὶ θεῶν ἰχίου ὅσι βροτοῖσιν,
δὲς ἱερὰ προσφύουσα φύσις δεικνυσὶν ἕκαστα,

Confule autem ante opus, ne stulta sint.
Timidi facereq; dicereq; stulta proprium uiri,
Sed ea perfice, quæ te non postea dolore afficiant.
Fac nihil eorum, quæ non scis, sed docere
Quæcūq; necesse est, & delectabilissimā uitā sic perages
Neq; sanitatis circa corpus negligentia habere oportet,
Sed potusq; mensuram, & cibi, exercitiorumq;
Fac, mensurā autē dico eam, quæ te dolore non afficiat,
Assuesce autem uiuendi modum habere purum, firmū.
Et caue ea facere, quæ inuidiam habeant.
Ne expende præter tempus, tanquā bonorum nescius.
Neq; illiberalis sis, mensura omnibus in rebus optima.
Fac autē ea, quæ te non lædant, considera autē ante op⁹,
Neq; somnum mollibus in oculis suscipe
Ante, q̄ diurnorum operum ter unūquodq; percurras,
Quo trāsgressus sū: q̄ feci qđ mihi decēs nō p̄fectū est:
Incipiens a primo, percurrere & quæ postea,
Mala quidem operatus, dole, bona uero, lætare.
Hæc labora. hæc meditare. hæc oportet cupere te
Hæc te diuinæ uirtutis ad uestigia ponent,
Næ per nostræ animæ dantem quaternionem
Fontem perennis naturæ, sed uade ad opus,
Deos precatus ut perficiant, his autem impetratis
Cognosces immortaliumq; deorū, mortaliūq; hominū
Consistentiam, ut singula prætereunt, utq; tenentur,
Cognosces autē quatenus fas est, naturam in omī simile,
Vt neq; insperanda speres, neq; te quid lateat.
Cognosces autē homines spontanea detrimēta habēteis
Miseri, qui, bona prope cum sint, non uident,
Neq; audiunt, solutionē autem malorum pauci norunt.
Talis fortuna mortalium lædit menteis, hi sed cylindris,
Ex alijs in alia feruntur, infinita nocumenta habentes.
Molesta enim comes lis nocens latet,
Insita, quā nō oportet te adducere, sed cedendo fugere.
Iupiter pater, uel a multis malis quiescas omneis,
Vel omnibus ostendas, qua nam sorte utantur.
Sed tu confide, quoniā diuinū genus est mortalibus,
Quibus sacra afferens natura ostendit singula.

ὧν ἔισσι τί μέτεσι κρατήσας ὦρ σε κελύα
θλακίσας, ψυχὴν δὲ πόνων ἀπ' τῶνδ' εὐσάσεις.
ἀλλ' ἔργον βρωτῶν, ὧν ἔιπομεν, ἔντε καθ' ἑμοίς,
ἔντε λύσει, ψυχῆς κρήνον, Ἐφράζην ἕκαστα;
ἢ νόχον γνώμηρ σήσας καδ' ὑπερθευ ἀρίσῃ,
ἦν Ἄ ἀπολείπας σῶμα, ἐς αὐθέρ' ἐλεύθρου ἔλθῃς,
ἔσσεαι ἀθανάτος θεός, ἄμβροτος, οὐκ ἐτι θνητός.

τέλος τ' ἡγεσὼν ἐπ' ὦρ τοι ρυθαγόρου.

ΣΤΙΧΟΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΦΩΚΥΛΙΔΗΝ.

Ὀφωκυλίδης εὐπρεπῆ ζήσας βίον.
ὧς Χριστομύσης ὡς ἀπόστολος μέγας,
ὧς ἀκρατής, τῇ δ' εὐδαιμονίᾳ
ὡς μυσταγωγός τῶν ἀγίστων πράκτεων.
εὐαγγελικῶς τὰντα λαλῆναι γράφει,
εὐχρησάμενος γυμνάσιον τοῖς ἐν τῷ βίῳ.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΑἴΤΩΝ ΕΥΕΡΟΙ.

Τὰντα δὴν δόξῃ θεοῦ βουλευμάτων φαίνει
Φωκυλίδης ἀνδρῶν ὁ σοφώτατος, ὅλβια δῶρα.

Φωκυλίδου ποίημα νοῦθευτικόν
μήτε γαμοκλοπέην, μήτ' ἄρσενά κύπριν ὀρίναι,
μήτε δούλους ῥάπτειν, μήτ' αἵματι χεῖρα μιάνειν.
μήτε πλουτεῖν ἀδίκῳ, ἀλλ' ὅσων βροτεύειν.
ἀρκεῖσθαι παρθενοῖσι, καὶ ἀλλοτριῶν ἀπέχεσθαι.
φεύδεα μὴ βάζειν, τὰ δ' ἐτήτυμα παντ' ἀγορεύειν.
πρῶτα θεῶν τίμα, μετέπειτα δὲ σῆο γονῆας.
πᾶσι δίκαια νέμειν, μήτε κρίσιν ἐς χάριν ἑλκεῖν.
μὴ ῥήψῃς πενήτην, ἀδίκως μὴ κρῖναι πρῶτον.
ἦν σὺ κακῶς δικάσῃς, σὲ θεός μετέπειτα δικάσει.
μυρτίην φθιδῆν φεύγειν, τὰ δ' αἰκῶν ἀγορεύειν.
παρθενοῖν τηρεῖν, πῖσιν Ἄ τῷ πᾶσι φυλάσσειν.
μέτρα νέμειν τὰ δίκαια, καλὸν δ' ὡς μέτρον ἅπασιν.
σαθμόν μὴ κροῖναι ἐπερ' ὀχυρον, ἀλλ' ἴσον ἔλκεν.
μήτ' ἐπιπορκίσει, μέτ' ἀγνώως, μήτε ἔκοντί.
φεύδορμον εὐγέει θεός ἄβροτος, ὅς τις ὁμόσῃ.

Quorum siquid tibi curæ est, uinces quæ te iubeo
Medicando, animam autem laboribus istis liberabis.
Sed abstine ciborū, quos diximus, inque purgatiōibus.
Inque liberatione animi dī iudica, & cōsydera singula,
Aurigam iudicium constituens desuper optimum.
Cum autem relicto corpore, ad æthera liberum iueris,
Eris immortalis deus, incorruptibilis, nō ampli⁹ mortalis.

Finis aureorum Carminum Pythagoræ.

VERSVS IN PHOCYLIDEM.

PHOCYLIDES decentem uiuens uitam,
Vt Christi discipulus, ut apostolus magnus,
Vt auditor dei uaticiniorum.
Et Antistes optimorum operum,
Euangelice hæc dicit & scribit,
Vtilia existentia ihs, qui in uita.

IN EVNDEM ALTERI.

Hæc iusticijs sanctis dei consilia declarat,
Phocylides uirorum sapientissimus, diuina dona.

Phocylidis poema admonitorium.

Neque nuptias furare, neq; masculam uenerem excita.
Neque fraudes sue, neque sanguine manum pollue.
Ne ditare iniuste, sed ex iustis uiue.
Contentus sis præsentibus, & alienorum abstine.
Mendacia ne dicas, sed uera omnia loquere.
Primum deum cole, deinde autem tuos parentis.
Omnibus iusta tribue, neque iudicium in gratiã trahe.
Neque repellas paupertatē, iniuste ne iudices personā.
Si tu male iudicaueris, te deus postea iudicabit.
Testimonium falsum fuge, iusta loquere.
Virginitatem custodi, fidem uero in omnibus serua.
Mensuras tribue iustas, bona aut mēsurā in omnibus.
Bilancem ne feri alteri iugem, sed æquam trahe.
Neque peieres, neque inscīenter, neque sponte.
Peieratorem odit deus immortalis, quicūq; iurauerit.

σπέρματα μὴ κλέπτειν, ἐπαράσιμος δὲ τις ἀρεῖται.
μυθόμυθοι μολοῦσιν τὴν δίδου, μὴ θλίψαι πένητα.
γλώσση νόον ἐχέμεν, κρύπτειν λόγον ἐν φρεσὶν ἵχθη.
μήτ' ἀδικεῖν ἐβέλῃς, μήτ' οὐκ ἀδικοῦντα ἑάσῃς.
πῶς ἂν εὐθὺς δίδου. μέδ' αὖριον ἐλθέμεν εἴπῃς.
πληρώσας σέο χεῖρ, ἔλεον χρηλόν παρὰ χου.
ἄσερον εἰς οἶκον δέξαι, καὶ τυφλὸν ὁδήγα.
ναυηγούς οἴκταρον, ἐπεὶ πολλοὶν ὄσιν ἀδῆλος.
χεῖρα περὶ δίδου. σώσον δ' ἀπερίστατον ἄνδρα.
κοινὰ πάθῃ πάντων ὁ βίος, τροχός, ὅσατος ὅλθος.
πολλοὺς ἔχων, σὴν χεῖρα πενήτευσον ὄρεξον.
ὧν σοὶ ἔδωκε θεός, τοῦτω χρηλὸν παρὰ χου.
ἔσω κοινὸς ἅπας ὁ βίος, καὶ ὁ μόφρονά πάντα.
τὸ ξίφος ἀμειβαλοῦ μὴ τρὸς φόνον, ἀλλ' ἐς ἀμυνεῖ.
εἶδε δὲ μὴ χρηλοῖς μήτ' ἐννομα, μήτε ἀδίκως.
ἦν γὰρ ἀποκτείνῃς ἐχθρον, σέο χεῖρα μιάνεις.
ἄρσεν γαρτεῦον τρὸς ἀπόχει, μήδ' ἄρ' ὑπερβῇς.
πάντων μέτρον ἄριστον. ὑπερ βασία δ' ἀλεεινὰ.
μηδὲ τιμ' αὐξομένον κατὰ λωθήσῃ ἀρουρῇς.
ἔσωσιν ὁ μὸς μοι ἐπὶ κλυδὲς ἐν πολιτείᾳ.
πάντες γὰρ πενίης παρώμεθα φθὶ πολυπλέγκτον.
χώρη δ' οὐκ ἐβέλῃς ἔχα πίδου ἀνθρώποισιν.
ἢ φιλοχρημοσύνη μήτηρ κακότητος ἀπάσῃς.
χρυσὸς αἰὲν δόλος ὅστις, καὶ ἀργυρὸς ἀνθρώποισιν,
χρυσὸς κακῶν ἀρχηγὸς βιοφθόρος πάντα χαλέπτῃ.
εἴθε σε μὴ θνητοῖσι γενέσθαι πῆμα ποθεινόν.
σοὺ γὰρ ἔκρητι μέχαι τε. λεηλασίαι τε. φόνοι τε.
ἐχθρὰ δὲ τέκνα γονεῦσιν, ἀδελφοί τε σωμαίοις.
μήδ' ἔπεσον κεύθεος κραδίῃ νόον, ἀλλ' ἀγορεύων.
μόδ' ὥς περ τοφῆς πολυτοῦς κατὰ χώρων ἀμείβου.
ὅς τις ἐκὼν ἀδικεῖ, κακὸς ἄνθρωπος. ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης,
εὐκέρως δ' τέλος βουλὴν δ' εὐδυνεῖ εὐάσῃ.
μὴ γὰρ ὅσον σφίλῃ μήτ' ἀλκή, μήτ' ἐνὶ πολούτῳ.
εἰς θεὸς ὅστις σοφός, διωκτὸς ἅμα καὶ πολυόλθος.
μηδὲ παροίχη μύθοισι κακοῖς τρύχου πόνῳ ἥτορ,
οὐκ ἔτι γὰρ δάσεται τὸ τετυγμένον εἶναι ἄτυκτον.
μὴ προπέτῃς ἐς χεῖρα, χαλίνον δ' ἄρσιον ὀργάνῃ.

Semina ne furare, execrandus quicumq; sumit.
Mercedem laboranti da, ne preme pauperem.
Linguae mentem adhibe, celandū uerbū in mētib⁹ tene.
Neque iniustum facere uelis, neq; iniusticiā facere sinas.
Mendico statim da, neque cras ueni dicas.
Implens tuam manum, misericordiam indigentī præbe.
Peregrinū in domum suscipe, & cæcum duc.
Naufragos miserare, quoniam nauigatio est incerta,
Manum lapso da, salua uero permiserum uirum.
Cōmunes passiōes omnīū, uita, trochus instabiles diuitiæ
Diuitias habens, tuam manum egenis porrige,
Quæ tibi dedit deus, ex his indigentibus præbe.
Sit communis uniuersus uictus, & concordia omnia.
Ensem accingitor nō ad cædem, sed ad defensionem.
Vtinam autē nō egeas neque iuste neq; iniuste.
Si enim occidas inimicum, tuam manum polluis.
Agri uicinantis abstine, neq; transgrediaris.
Omnium modus optimus, prætergressiones x^o malæ.
Neque ullum crescentem fructum lædas arui.
Sint æqui honorī aduenæ inter ciues.
Omnes enim paupertatem experimur multiuragam.
Regio uero nullum firmum habet solum hominibus.
Auaritia mater malitiæ uniuersæ.
Aurum semper dolus est, & argentum hominibus.
O aurum malorum princeps uitiperda, omnia minuens,
Vtinam non mortalibus esses nocumentum amabile.
Tua enim causa pugnaq; prædaq; cadesq;.
Inimici uero filij parentibus, fratresq; germanis.
Ne alterum celes corde intellectum, alia dicens,
Neque sicut saxatilis polypus secundū locum muteris.
Qui sponte iniurius est, malus uir, sed ex necessitate.
Nondicam finem, consilium autem dirige cuiusq;.
Neque superbi sapientia, neque robore, neq; in diuitijs.
Vnus deus est sapiens, fortis, simul & prædiues.
Neque præteritis malis consume tuum cor.
Non amplius enim potest factum esse infectum.
Ne sis præceps ad manum, fræna uero feram iram.

πολλὰ κὶ γὰρ πλήξας, ἀέκω φόνον δ' ἐτέλεσας,
ἔσω κοινὰ πάδι, μὴ δὲν μέγα, μήδ' ὑπέροπλον.
οὐκ ἀγαθόν, πλεονάζον ἐφύθη τοῖσι μὲν.
ἢ πολλὴ δὲ θυφῆ, τρὸς ἀμέτρους ἔλκει ἔρωτας.
ὑψαυχεῖ δ' ὁ πολὺς πολὺ τρεῖς, καὶ ἐς ὕβριν ἀΐξει.
θυμὸς ὑπὲρ χόμιος, μαυῖν ὀλοόφρονα πύχαι.
δρῶν δ' ἔστιν ὀρεξίς, ὑπὲρ βαίνουσαι δὲ μήνις.
ζῆλος τῶν ἀγαθῶν, ἐοδλός. φαύλων δ' ὑποδρός.
τόλμα κακῶν, ὀλοή. μέγ' ὀφ' ἐλλήδ' ἐοδλά πονεύντας.
σεμνὸς ἔρως ἀρετῆς, ὁ δὲ κύπριδος αἰχρὸς ὀφέλλει.
ἦ δ' ὅς, ἀγνώφρων κηλῆσκειται ἐν πολήνταις.
μέτρῳ μὲν φαγέειν, καὶ πιεῖν, καὶ μυθολογεῖν.
πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερασπὶς δ' ἀλεψή,
μὴ φθονέοις ἀγαθῶν ἐτάροις, μὴ μῶμον ἀνάψῃς.
ἄφθονοι οὐρανὸν ἴδω, καὶ ἐν ἀλλήλοισι πελέδουσιν.
οὐ φθονεῖ μὴν πολὺ κρείσσον ἡλίου ἀνγαῖς,
οὐ χθὼν οὐ ρανίοις ὑψώμασι, νέρθεν εὐρύχ.
οὐ ποταμοὶ πελάγεσσιν, αἰεὶ δ' ὁμόνοιαν ἔχουσιν.
εἰ γὰρ ἔρις μακάρεσσιν ἔην, οὐκ ἂν πόλος ἔσθ.
σωφροσύνη δ' ἀσκήν. αἰχρῶν δ' ἔργων ἀπέχεσθαι.
μὴ μιμον' κακότητα, δῆκ' δ' ἀπάλειπον ἄμυναν.
πειρῶ μὲν γὰρ οὐκ ἔρις, ἔρις δ' ἔριν ἀνὰ φυτεύει.
μὴ πίσειε τάχιστα, πρὶν ἀτρεκέως πέρας ὄφει.
νικᾶν εὖ ἔρποντας ὑπὲρ πλεύνεσι καθήκει.
καλὸν ξανίζεν ταχέως λιταῖσι βραπέζας,
ἢ πλείους, δολίαισι, βραδυνοῦσαις πρὸς καυρόν.
μὴ δὲ ποτε χεῖρε πικρὸς μλύη ἀνδρὶ πένητι.
μὴ δέ τις ὄρνιθας καλῆς ἅμα πάντας ἐλέδω.
μητέρα δ' ἐκ προλίπης, ἵμ' ἔχεις πάλι πῶς δὲ νεοπῶδες.
μὴ δὲ ποτε κρίνειν ἀδελφύνας ἀνδρας ἐάσῃς.
πῶς σοφὴν σοφὸς ἰδύνει, τέχνας δ' ὁμοτέχνος.
οὐ χωρεῖ μεγάλην διδασκὴν ἀδιδάκτος ἀκούειν.
οὐ γὰρ δὴ νοέουσ' δι' μὴ δὲ ποτ' ἐοδλά μαδόντες.
μὴ δὲ βραπελοκόρους κόλακας ποιῆσθαι ἐτάρους.
πολλοὶ δ' πόσιος καὶ βρώσιος εἰσιν ἐταῖροι.
καυρόν δ' ὠπτεύοντες ἐπὶν κορέσασθαι ἔχουσιν,
ἀχθόμενοι δ' ὀλίγοις, καὶ πολλοῖς, πάντες ἀπλησοί.

Sæpe enim percutiens, inuitus necem perfecisti.
Sint communes passiones nihil magnum, neq; superbū.
Non bonum, abundans est mortalibus utilitas.
Multæ enim delitiæ ad immoderatos trahunt amores.
Superbificant uero multæ diuitiæ, & ad iniuriam augēt.
Furor subiens insaniam exitialem parat.
Ira uero est appetitus, supergrediens autem iracundiā.
Aemulatio bonorum, bona, malorum uero, mala.
Audacia malorū pñitiosa, mltū ꝑo auget bōa laborāteis
Honestus amor uirtutis, sed Veneris dedecus auget.
Iucundus, mitis uocatur inter ciueis.
Mensura comedere, & bibe, & fabulare.
Omnium mensura optima, excessus autem malus.
Ne inuideas bona socijs, ne notam inusseris.
Ininuidi cœlestes & inter se sunt.
Non inuidet luna multo melioribus solis radijs.
Non terra cœlestibus sublimitatibus, inferius existens.
Non flumina æquoribus, semper aut cōcordiā habent.
Si enim discordiā beatis esset, nō staret cœlum.
Temperantiā exerce, turpibus operibus abstine.
Ne imitare malitiā, iustitia uero deleto uindictā.
Persuasio enim utilitatem, lis uero litem regenerat.
Ne crede citissime, antequā uere finem uideas.
Vincere bene operantes in pluribus decet.
Bonum hospitare potius frugalibus mensis,
Quā plurimis, dolosis, morantibus præter tempus.
Nunquam fœnerator amarus fias uiro pauperi.
Neque quisquā aueris nidi simul omneis accipiat.
Matrem uero relinquant, ut habeas rursus ipsius pullos.
Nuncq; iudicare imperitos uiros sinas.
Sapientiam sapiens dirigit, artes uero coartifex.
Non capit magnam doctrinam indoctus audiendi.
Non enim sane intelligunt nunquā bona edocti.
Neque mensipetas alientatores fac socios.
Multi enim potus & cibi sunt sodales.
Tempus captantes ut satiari possint.
Dolentes uero paucis, & multis, omneis inexpleti.

λαῶν μὴ πίστευε, πολὺ τροπὸς ὅστιν ὁμιλος.
λαὸς, καὶ ὕδωρ, καὶ πῦρ, ἀκατάχετα πάντα.
μήτε μάτην ὡς πῦρ καδίῃς μινύθης θύλον ἦτορ.
μέτρεα δὲ πύχε θεοῖσι. δὲ γὰρ μέτρον ὅστιν ἄριστον
γαῖαν ἐπιμοιρᾶσθαι ἀταρχεύτοις νεκύνεσι.
μὴ τύμβον φθιμύων ἀνορύξῃς, μὴ δ' ἀδέατα
δείξῃς ἡελίῳ καὶ δαμόνοιον χόλον ὄρεος.
οὐ καλὸν, ἁρμονίην ἀναλυνέμεν ἀνθρώποιο.
καὶ τὰ χαλὰ δ' ἐκ γαίης ἐλπίζομεν ἐς φάος ἐλθεῖν.
λείψαν ἀποικομνύων ὀπίσω δὲ θεοὶ τελέδονται.
φυχαὶ γὰρ μίμνουσιν ἀκήριοι ἐν φθιμύοισι.
πνεῦμα γὰρ ὅστι θεοὺς γῆσις θνητοῖσι ὧς εἰκώρ.
σῶμα γὰρ ἐκ γαίης ἔχομεν, καὶ πάντες ἐς αὐτὴν
λυόμενοι, κόνις ἐσμέν, ἀπὸ αὐτῆς πνεῦμα δέδεκται.
πολύτου μὴ φείδου, μέμνησ' ὅτοθι κτὸς ὑπαρχεις.
οὐκ ἐς ἄδην ὄλβον ἔχων, καὶ γῆματ' ἄγεσθαι.
πάντες ἴσοι νέκυες φυχῶν δὲ θεὸς βασιλεύει,
κοινὰ μέλαθρα δόμων αἰώνια, καὶ πατρίς ἄδης.
ξυλὸς χῶρος ἅπασι, πένησι τε, καὶ βασιλεύσιν.
οὐ πολὺν ἀνθρώποι ζωὴν χρόνον, ἀλλ' ὡς καιρὸν
φυχὴ δ' ἀθάνατος καὶ ἀγήρωις καὶ διὰ παντός.
μήτε κακοῖς ἄχθου, μήτ' οὐκ ἐπαγάλλεο χάριμα.
πολλὰ κινεῖ ἐν βίῳ τῳ θάξ' ἀλέοισιν ἄπιστον.
καιρὸν λαβεῖν, μὴ δ' ἀνὰ πνέον ἀνέμοισι.
πῆμα καὶ ἀχθομύοισι, κακοῖς λύσις ἥλυθεν ἄφρω.
μὴ μεγαλήγορήν τρυφῶν, φρένα λικνωδέης.
εὐεπὴν ἀσκήν, ἥτις μάλα πάντα ἐδύσει.
ὅπλον τοι λόγος ἀνδρὶ το μώτερόν ὅστι σιδήρου.
ὅπλον ἐκαστῷ νῆμε θεός, φύσιν ἡρόφοιτον.
ὄρνισι μὲν πολλὴν ταχυτήτ', ἀλκήν τε λέουσιν,
ταύροις δ' αὐτοχύτοις κεράεσι, κέντρα μελίσσας
ἐμφυτον ἄλκη δ' ἐδωκε, λόγος δ' ἐρυμ' ἀνθρώποισι.
καὶ δὲ θεοπνεύσου σοφίης λόγος ὅστιν ἄριστος.
βέλτερος ἀλκήντερος ἐφ' ἐσοσθιμύοις ἀνὴρ.
ἄγρους καὶ πόλιας σοφία, καὶ νῆα κυβερνᾷ.
οὐχ ὅσιον κρυπτεῖν ἐν ἀτάσθαλον ἀνδρᾶ ἄνθρωπον,
ἀλλὰ χρεὶ κακοδγόν ἀποτροπάζεσθαι ἀνάγκη.

Populo ne crede multimoda est turba.
Populus, & aqua, & ignis irretentilia omnia.
Neque frustra apud ignem sedens diminuas carum cor.
Mensuram uero fac deis, nam mensura est optima.
Terram impertire insepultis mortuis,
Ne tumultum mortuorum refodias, neq; non uidenda
Ostendas soli, & dæmonicam iram excites.
Non bonum, compagem resolvere hominis.
Et celeriter autem ex terra speramus in lucem uenire.
Reliquiæ defunctorum, postea uero dei sunt.
Animi enim manent incorruptibiles in mortuis.
Spiritus enim est dei usus mortalibus & imago.
Corpus enim ex terga habemus, & omnes ad ipsam.
Soluti puluis sumus, aer uero iterum spiritum recipit,
Diuitijs ne parcas, memento quod mortalis es,
Nō licet apud Plutonē diuitias habere, & pecūias ferre,
Omnes æquales mortui, animis uero deus dominatur.
Communia tecta domorum, æterna, & patria infernus.
Communis locus omnibus, pauperibusq; & regibus,
Non multū homines uiuimus tempus, sed ad tempus.
Animus uero immortalis & insensibilis uiuit semper
Neque malis doleas, neque exultes gaudio.
Sæpe in uita & sperantibus infidum.
Tempori serui ne contrafla uentis.
Nocumentum & dolentibus, mali solutio uenit cito,
Ne magniloquentia rabiens, mentem debaccheris.
Beneloquentiam exerce, quæ ualde omnes iuuabit,
Telum sane sermo uiro incidentius est ferro.
Arma cuique tribuit deus, naturam aeripetam.
Auius quidē multā uelocitatē, roburq; leonibus,
Tauris uero per se fuis cornibus, aculeos apibus.
Innatū adiutorium dedit, ratio x̄o ppugnaculū hoibus,
Sed diuinæ sapientiæ ratio est optima.
Melior forti est sapiens uir.
Agros & urbes sapientia, & nauem gubernat,
Non iustum celare iniustum uirum impunitum,
Sed oportet maleficum auersari necessario.

πολλὰ καὶ στυγνὰ κούουσιν κακοῖς οἱ συμπαρέοντες·
φωρῶν μὴ δέξῃ, κλοπὴ μὴν ἀνδρῶν πρᾶδήκη.
ἄμφοτεροι κλώπες, καὶ ὁ δεξιὰ μὴν ὦ, καὶ ὁ κλέψας.
μοῖραν πᾶσι νέμειν, ἰσότης δ' ἐν πᾶσιν ἀρίστη.
ἀρχόμενος φείδου πάντων, μὴ τέρμ' ἐπιδεύης·
μὴ κτήνους θνητοῖο βορὴν κατὰ μέτρον ἑλίσσῃ.
κτῆν' ὅτ' ἢν ἐχθροῖο πέσῃ καθ' ὁδόν, σωέγαιρον.
πλάζ' ὁ μὲν ὅτε βροτὸν ὅτ' ἀλίττοπον μὴδ' ὑπαλύξῃς.
βέλτερον αὐτ' ἐχθροῦ τυχεῖν οὐλοῦ ἐμυμένοντος.
ἀρχόμενον τὸ κακὸν κόπῃν, ἔλκος τ' ἀκέσθαι,
μὴ δ' ἐλθῇ βορὴν δαΐσει κρέας, ἀργίποσιν δέ.
λείψαντα λήψῃ κυσὶ, θηρῶν ἀπὸ δῆρες ἔδωνται.
φάσμακα μὴ πύχυν, μαγικῶν βίβλων ἀπέχεσθαι.
νηπιᾶχοις ἀπαλοῖς μὴ μάρψῃ χεῖρα βιαιῶς.
φεύγε διχοσασίνην καὶ ἔρην, πολέμου προσιόντες.
μὴ κακὸν ἐν ἔρῃ, ἀπείραν ἰσὺν ἔστ' ἐνὶ πόντῳ.
ἐργάζου μοχθῶν, ὥς δ' ἰδίῳ βιοτεύσῃς.
πᾶς γὰρ ἀεργὸς ἀνὴρ, ζῶει κλοπῆμων ἀπ' χειρῶν·
μὴδ' ἄλλου παρὰ δαυτοῦ ἔδουε σκυβάλισμα τραπεζῆς,
ἀλλ' ἀπ' ἧς οἰκείων βιότων φάγοις ἀνύβριτος.
εἰ δέ τις οὐ δεδάμκε τέχνην, σκάτῃτο δινέλλῃ.
ἔστι βίῳ πᾶν ἔργον, ἐπὶ μὲν μοχθεῖν ἐδέλῃσθαι.
ναυτίλος εἰ πλώειν ἐθέλῃς, εὐρεῖα θάλασσα.
εἰ δέ γεωπονίην μεθέπαι, μακρὰν τι ἄρουραν,
οὐδὲν ἀνδραμάτου πέλει ἀνδράσιν ἐν πετέεσσι ἔργον.
οὐδ' αὐτοῖς μακάρεσσιν, πόνος δ' ἀρετῇ μὲν ὀφέλλει,
μύρμηκες γαίης μυχάτους προλελοιπότες οἰκοῖς,
ἔρχονται βιότιο κεχρημένοι, ὥσπερ ἄρουρα.
λήϊα κειράμεναι, κτῶν πωλίδουσιν ἀλωάς.
οἱ δ' αὐτοὶ πυροῖο νεοξὶ βέεσσι ἄχθος ἔχουσιν,
ἢ κριθῶν, αἰεὶ δὲ φέρων φορέοντα διώκη.
ἐκ θέρεος ποτὶ χεῖμα βορὴν σφετέρην ἐπάγοντες,
ἄτρητον, φύλον δ' ὀλίγον τε λήθει πολὺ μοχθον.
κάμνῃ δ' ἡδύφοιτος, ἀριστόπνοος τε μέλισσα,
ἢ ἐπέης κοίτης κατὰ χερσαμόν, ἢ δυνάκεσσιν,
ἢ δρυὸς ὠγυγίης κατὰ κοιλάδας ἐνδοθὶ σίμβλων,
σμήνῃσι μυριότητα κατ' ἀνθεα κηροδομοῦσιν.

Sæpe commorantur malis coassistentes.
Furum ne accipias furtiuum uirorum depositum.
Vtrique fures & receptor & furator.
Portionē omnibus tribue, æqualitas in omnibus optima.
Incipiens parce omnibus, ne postremum indigeas.
Ne iumentum mortalis cibum secundum mensuram fume.
Iumentum uero si inimici ceciderit in uia, coalleua
Errantemque hominem, & mariuagum neq; deuites.
Melius pro inimico adipisci amicum beneuolum.
Incipiens malum abscinde, uulnuscq; sana,
Neque feriuoram edas carnem, uelocipedibus uero
Reliquias linque canibus, a feris feræ edantur.
Venena ne strue, magicorum librorum abstine,
Pueris tenellis ne corripas manum uiolenter
Fuge discordiam & litem, bello adueniente,
Ne malo benefeceris, seminare æque est in mari,
Operare laborans, ut ex proprijs uiuas.
Omnis enim iners uir, uiuit furtiuis a manibus.
Neque alterius ex epulo edas reliquias mensæ,
Sed ex domesticis uictibus comedas incontumeliosus.
Si uero quis non didicit artem, fodiat ligone.
Est uitæ omne opus, cum laborare uelis.
Nauta si nauigare uelis, latum mare,
Si uero terræ laborem gubernare, longa sane arua.
Nullum sine labore est mortalibus facile opus.
Neque ipsis beatīs, labor autem uir tutem ualde auget.
Formicæ terræ reconditas relinquentes domos,
Veniunt uictus egentes, quando rura
Frugibus tonsa, fructuum implent areas.
Ipsæ autem tritici nuper tritum onus habent,
Aut hordeorum, semper uero ferens ferentē sectatur.
Ex æstate ad hyemem cibum suum auferentes.
Infatigabilem, genus autē paruum est multū laborans.
Laborat autem aeriuada, optimi laborq; apis.
Aut petra curuæ per cauernam, uel calamis,
Aut quercus antiquæ super concauo intra aluearia
Examīnibus infinitatem per flores caridomificans.

μη μείνης ἄγαμος, μη πως νῶνυμος ὀλησῇ.
Δός τι φύσει κἄντ' εἴ, τέκε δ' ἔμπαλιν, ὥς ἐλοχεύθης.
μη προαγωγέσθης ἄλοχον, σέο τέκνα μιάνων.
οὐ γάρ τίς τι παῖδας ὁμοίους μοιχικὰ λένεα.
μητρὺς μη φαίεγε, δούτερα λένεα γονῆος.
μητέρα δ' ὥς τίμα, τὴν μητέρος ἵχνα βᾶξεν.
μη δὲ κασιγνήτης ἐς ἀπότροπον ἐλθέμεν δυνήν
μήδ' ὡς πᾶλλακοῖσι πατρὸς λεχέας μιγείης.
μη δὲ γυνὴ φθείρῃ βρέφος ἔμβρυον ἐνδοδι γαστρὸς.
μη δὲ πεκοῖτα κυσὶ εἴψῃ, καὶ γυνὴν ἔλωρα.
μη δὲ τις ἢ ἀλόχω ἐγκύμονι χεῖρα βάληται.
μηδ' αὖ παιδογόνον ποτὲ τέμνειν ἄρσενά κούρου.
μη δ' ἀλόχοις ζωοῖς βαττήριον εἰς λέχον ἐλθεῖν.
μηδ' ὕβριζε γυναικὰ ἐπ' αἰχμητῆς λεχέας.
μη παραβῇς εὐνὰς φύσεως εἰς κύπριν ἄθεσμον.
οὐδ' αὐτῆς δῆρεσσ' ἄρσεν σῶεσθαι ἐν νήν.
μη δέ τι δηλύτρεται λέχεσσι ἀνδρῶν μη μείντω.
μηδ' ἐς ἔρωτα γυναικῶν ἅπας ἐεύσθης ἀνάθεκτο.
οὐ γάρ ἔρωσ θεὸς ὅστι, πάθος δ' αἰδοῖτο ἀπάντων.
μη δὲ κασιγνήτων ἀλόχων ὡς δέμνια βιάσθην.
ἐργετέην ἄλοχον, τί γάρ ἡδύτερον καὶ ἄρειον
ἢ ὅταν ἀνδρὶ γυνὴ φρονέῃ θεία γήραος ἄρχῃ,
ἢ πόσις ἢ ἀλόχω; μήδ' ἐμπέσῃ ἀνδρὶ χαλκὸς.
μη δέ τις ἀμνήσειτα βίην κούρης μιγείης,
μη δὲ γυναικὰ κακὴν σοῖσιν οἰκίσιν ἄγεσθαι.
λατρεύεις δ' ἀλόχω, λυγρῆς χάριν εἵνικα φερνῆς.
ἴσῃσιν δ' εὐχρύεας δίζεσθαι μὲν ἡ δὲ οἶκον,
ταύρους δ' ὑψιτένοντας, ἀτὰρ σκυλάκων παναγρίους,
γῆμα δ' οὐκ ἀγαθὴν ἐριδάνομην ἀφρονέουτες;
οὐδὲ γυνὴ κακὴν ἀνδρὶ ἀπαυάνεται ἀφνεὸν ὄντα.
μη δὲ γάμφῃ γάμον ἄλλον ἄγῃ, ὡς πῆματι πῆμα.
παισὶ δὲ μη χαλέπαινε ποῖς, ἀλλ' ἢ πίοις ἴοι.
ἢν δέ τι πάῃς ἀλίτῃ, κωλυέτω ἢ ἐὰ μήτης.
ἢν ἢν πρὸς εὐπάρτι γενεῆς, ἢ δημογέροντες.
μη μὲν ἐπ' ἄσπερι παιδὶ βρέφει πλοκαμίδος χαλκῷ.
μη κορυφὴν πλέξῃ, μήδ' ἄμματα λοξὰ κορύμβων.
ἄρσεσιν οὐκ ἐπέοικε κόμη. χλιδαὶ δὲ γυναιξί.

Ne maneat caelebs, ne ignominis pereas,
Da aliqd naturæ & ipse gigne pro rursus, sicut genit' es.
Ne lenocineris Vxorem, tuos filios polluens.
Non enim pariunt filios simileis mœchica cubilia.
Nouercam ne tange secunda cubilia patris,
Matrem uero sicut honora matris uestigia uadentem.
Ne sororis in abhorrendum ueni cubile.
Neq; in pellicaribus patris cubilibus miscearis.
Neq; mulier corrumpt infansem foetū intra uentrem.
Neq; cū pepit canibus iaciat & uulturib' dilaniatione is
Neq; suis suæ uxori prægnanti manum injiciat.
Neq; rursus proligenā unq; seca masculum puerum.
Neq; brutis animalibus initorium ad cubile ueni.
Neq; iniuriā afficias mulierem erubescendis cubilibus.
Neq; transgrediare cubilia naturæ in Venerē exlegem.
Neq; ipsis feris masculus complacuit ad coitum.
Neque foeminae cubile uirorum imitentur.
Neque in amorē mulierū omnis rursus incontinentem.
Non enim amor deus est, passio uero obscura omnium.
Neque autem fratrum Vxorum ad strata accede.
Ama tuam Vxorem. quid enim iucundius & melius.
Quam cum uiro mulier sapit cara senectam usque,
Et maritus suæ uxori: neque cadat in mediū discordia.
Neq; aut quis in desponsatim per uim puellis permisceat.
Neque Vxorem malam tuis domibus inducas.
Seruis uero Vxori, malæ gratia causa doris,
Equos generosos inquirere quidem in domum,
Taurosque alticeruices, sed catulos perferos,
Ducere uxore uero non bonā cōtemnimus desipientes.
Neque mulier malum uirum renuit, si diues sit.
Neq; nuptiis nuptias alias ducas in nocumētō nocumētū
Filij ne difficilis sis, sed mitis esto,
Si uero quid puer peccet, prohibeat filium mater,
Vel ualde senes generis, aut populi seniores
Ne in masculo filio nutri cincinni gratia capillum.
Ne uerticē plices, neq; uitras tortuosas corymborum.
Masculos non decet coma delitiæ uero mulieribus.

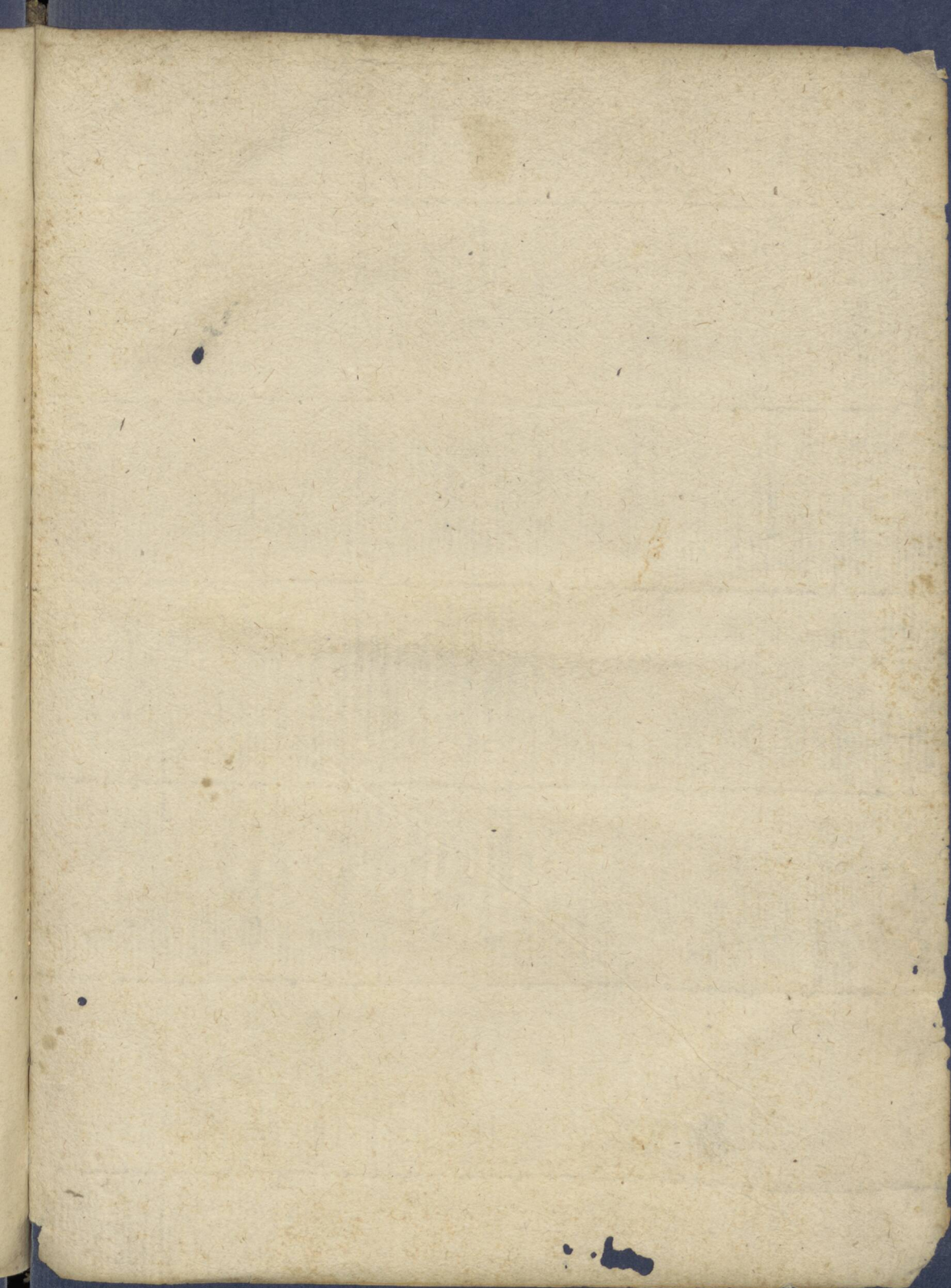
παῖδες δ' εὐμόρφου φρουρῆν νεοτῆσιν ὤρην,
πολλοὶ γ' ὑσώσι πρὸς ἄρσενά μιν ἔρωτες.
πρὸ θενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείσοις θαλάμοισι.
μηδέ μιν ἄρσι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς.
κάλλος δυστήρητον ἔφυ παίδων τέκεσι.
συγγενέσιν εὐλόπητα νέμοις, ὅσῃν θ' ὁμόνοισιν.
αἰδοῖσθαι πολιορκτάφου. ἔκεις δὲ γέρουσιν
ἔδρῃς καὶ γεράων πάντων. γενεὴ δ' ἀτάλωντον
πρὸς εὖν ὁ μήλικα παρ' ὅς ἴσας τιμαῖς γέραυρε.
γαστρὸς ὀφειλόμην δασμόν παρέχου θεράπουσιν
δούλῳ τακτὰ νέμοις, ἵνα τοι κατὰ δῦμιος.
εἴγματα μὴ γράψῃς ἐπ' ἐνδίδωμ θεράποντα.
δούλορ μὴ βλάψῃς τι κακῇ γαστρὶ πρὸς ἄνακτα.
λάβαναι καὶ βουλὴν παρ' οἰκῆτον εὐφρονέοντα.
ἀγνῆαι ψυχῆς σου σώματός ἐσσι καθ' ἑμοί.
ταῦτα δικαιοσύνης μυθήσια, δῖα βιεῦντες,
ζωὴν ἐκτελείοιτ' ἀγαθὴν μέγρι γήραος οὐδ' ἄν.

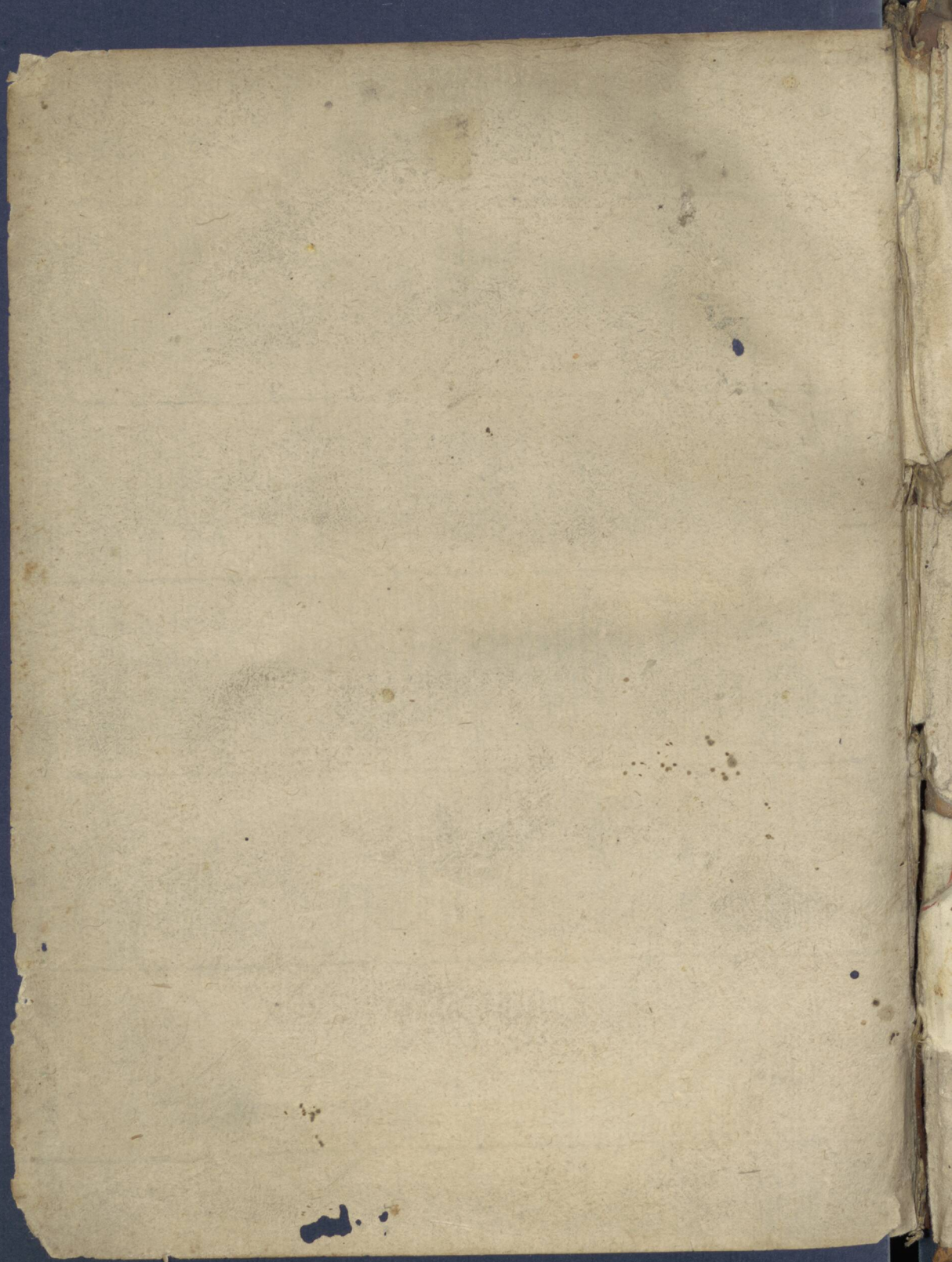
τέλος τῶν τοι φωνηλίδου ἐπῶν. κῆ τε φ' δόξα.

Pueri autem pulchri custodi iuuenilem horam.
Multi enim insaniunt ad masculam missionem amoris.
Virginem autem custodi multiclauibus thalamis.
Neque ipsam usque ad nuptias ante ædeis cōspici sinas.
Pulchritudo difficilis custoditur est liberorum parētibus
Cognatis amorem tribuas, sanctamq; concordiam.
Venerare canos temporibus, cede uero senibus
Sede, & honoribus omnibus, ætati uero similem
Senem æqualem patris æquis honoribus uenerare.
Ventrīs debitam portionem præbe seruis.
Seruo ordinata tribuas, ut tibi secundum animum sit.
Signa ne scribas impropersans seruum.
Seruum ne lædas quid maledicens ad dominum,
Accipe & consilium a seruo bene sapiente.
Castitates animæ tuæ corporis sunt purgationes.
Hæc iustitiæ mysteria magna degentes,
Vitam perficite bonam, iuxta senectutis limen.

Finis Phocylidis Carminum, & deo gratia.

et

S

rum e
Mem
mum

STANISLAUS

AGATHON OY
TO THE AAI
KEIN AAAAA
TO THE EGE
ABIN.

GRADSLVS